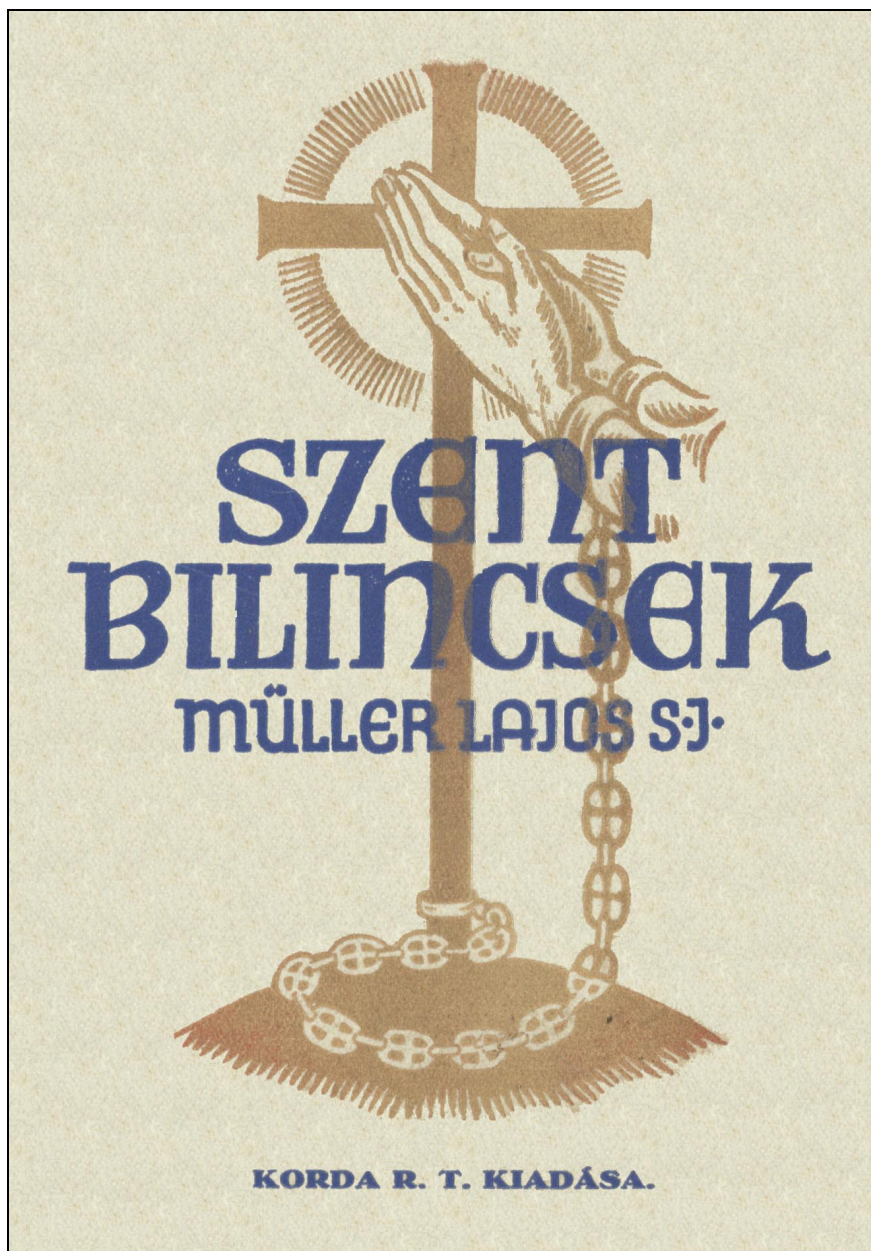

Müller Lajos Szent bilincsek

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Müller Lajos S. J.
Szent bilincsek

Nr. 43. Imprimi potest.
Budapestini, die 14. Nov. 1933.
Franciscus Biró S. J.
Praep. Prov. Hungariae.

Nihil obstat.
Dr. Julius Czapik
censor dioecesanus.

No. 2899. Imprimatur.
Strigonii, die 30. Sept. 1933.
Dr. Julius Machovich
vic. gen.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv a Korda R. T. kiadásában jelent meg Budapesten, 1934-ben. Az elektronikus változat a Korda Kiadó engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Korda Kiadóé.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
Előszó.....	5
A szerzetesi hivatásról.....	5
I. A hivatásszeretet.....	5
A) A hivatáshűség nekünk szükséges.....	5
A szerzetesi hivatás lényege.....	6
B) A szerzetesi hivatás magasztossága.....	6
C) A szerzetesi hivatás érdemszerző volta.....	7
Következtetések.....	7
II. Mire valók az egyházban a szerzetesrendek?.....	7
III. Mit használnak a szerzetesrendek Krisztus országának?.....	9
Mit következtethetünk ebből?.....	10
A szent fogadalmak.....	11
A szent szegénység.....	12
I. A szent szegénységről általában.....	12
II. A szerzetesi szegénység két alkatrésze.....	14
III. A szent szegénység gyakorlatai.....	15
IV. A szent szegénységen ütött rések.....	17
V. A szent szegénység előnyei és jutalmai.....	19
VI. A szerzetesi szegénység nagy mintaképe.....	20
A) Tanai.....	20
B) Példája.....	20
VII. A szegénység fogadalma (Jogi szempontból).....	21
A szegénységi fogadalom anyaga.....	23
A szerzetesnő szerzeménye.....	23
Néhány gyakorlati eset.....	24
A közös élet.....	25
Milyen és mekkora bűn a fogadalom megsértése?.....	25
Az engedély.....	26
Három féle engedély van.....	27
A tisztasági fogadalom.....	28
I. A szerzetesi tisztaságról általában.....	28
II. A szűzi élet sajátosságai.....	29
III. A tisztaság ellenségei.....	29
IV. A tisztaság elleni kísértések nyílt forrásai.....	31
V. A tisztaság elleni kísértések titkos forrásai.....	32
VI. Téves nézetek a tisztaság szempontjából.....	33
VII. A szent tisztaság X. parancsa.....	37
VIII. A szent tisztaság örök mintái és ideáljai.....	37
IX. A tisztaság fogadalma erkölcsstani és jogi szempontból.....	38
Mekkora a fogadalomtörés bűne?.....	38
A tisztaság direkt megsértése.....	38
A tisztaság indirekt megsértése.....	39
A klauzúra.....	40
A szerzetesi engedelmesség.....	42

I. A szerzetesi engedelmisségről általában.....	42
II. A szerzetesi engedelmisség alapjai.....	42
III. Az engedelmisség gyakorlata.....	45
IV. Az engedelmisség gyümölcsei és jutalmai.....	47
V. Az engedelmisség eszményképe	49
VI. A szerzetesi engedelmisség erkölcstani és jogi szempontból	50
Példabeszéd az okos és esztelen szüzekről (Mt 25,1–13).....	53
I. A vőlegény késik	55
II. A vőlegény megérkezik.....	56
III. A vőlegény hirtelen távozik	56
Néhány gyakorlati jótanács.....	58
Életreform	60
Általános áttekintés	60
I. A tisztulás útja (Via purgativa).....	61
II. A felvilágosodás útja (Via illuminativa)	61
III. Az egyesülés útja (Via unitiva).....	61
Függelék.....	63
A szerzetesnők gyónását szabályozó újabb egyházi törvények és rendelkezések.....	63
Néhány gyakorlati útbaigazítás betegápoló nővérek számára	65
Mit tehetünk az eretnek vagy szakadár betegekkel?	65

Előszó

Az a szíves fogadtatás, amelyben előző könyvecském, a „Szeressétek egymást” részesült, arra buzdított, hogy szerzetesnőinknek, akik ilyenmő magyar művekben éppen nem bővelkednek, újabb könyvet adjak kezébe. A mi „szent bilincseinkről”, vagyis fogadalmainkról írok benne, megtoldva néhány értekezéssel és elmélkedéssel, amelyek azokkal szorosán összefüggnek. A lelegején értekezést adok a szerzetesi hivatásról, hogy azt annál jobban megbecsüljük és szeressük. A fogadalmakról szóló részt inkább lelkiolvasmánynak szántam. De mégis jónak láttam, hogy a jogi és erkölcstani vonatkozásokra is röviden kitérjek. A szerzetesnők gyóntatóiról szóló fejezet az új egyházi törvénykönyv által teremtett viszonyokat ismerteti. A közölt életreformnak a szerzetesnők főképpen az évi lelkigyakorlatok alkalmával vehetik jó hasznát. Az utolsó, „Megfontolások az előljárók számára” című fejezetet nemcsak a *főnöknőknek*, hanem mindazoknak szántam, akiknek hivatása másokat vezetni, másokra felügyelni. Az ilyenek bővítsék, módosítsák, alakítsák át azt a saját viszonyaik szerint.

Oh, bár működne közre ez a szerény könyvecske Szűz Mária földi virágos kertjének, női szerzetesházainak megszentelésére, hogy így azok mindinkább Jézus Szívének öröme, vigaszára és dicsőségére töltsék be szent hivatásukat.

A szerzetesi hivatásról

I. A hivatásszeretet

Szent Ágoston szépen és helyesen mondja egyik könyvében: A szerető szív megért engem, az pedig, aki nem szeret, nem tudja, mit mondok.

Ha valamiben, úgy leginkább a hivatás kérdésében érvényesül ez a nagy gondolat. Ha valaki meg akarja érteni, amit ebben a könyvecskében elmondok, annak elsősorban nagy hivatásszeretetre van szüksége. Ámde, hogy egymást félre ne értsük, mintegy előljáróban meg kell magyaráznom, mi is az a *hivatásszeretet*.

Nem lényeges a hivatásszeretben az érzés, a lelkendezés, az áradozás. Nem lényegesek az érzékenyülő, szívből feltörő ömlengés, áradozó, magasztaló szavak, himnuszok, amelyeket a hivatásról zengünk. Szép dolgok ezek, mutatnak is valamit, jó is, ha megvannak. De amint a fa élhet virág nélkül, s áll rendületlenül, úgy a hivatás is szilárd és izmos lehet szavak és érzelmek nélkül is. A hivatásszeretet, mint általában minden igazi szeretet, az akaratban székel. Az igazi hivatásszeretet tehát lényegében nem más, mint az akaratnak változatlan, rendületlen, örökös, törhetetlen elhatározása, hogy hivatásunk mellett kitartunk, megmaradunk, még akkor is, ha – a latin költővel szólva – „Lábunk alatt repityére törik a földkerekség.”

És vajon megokolt-e, lehetséges-e az ilyen hivatásszeretet? Igen!

Íme néhány ok a sok közül:

A) A hivatáshűség nekünk szükséges

Távolról sem állítjuk ezzel, hogy aki a világban él, az mind elkárhozik. Ezt állítani valóságos eretnokség volna. Igen, a világban is lehet üdvözülni, sőt a tökéletességre is eljutni. Csak annyit mondunk, hogy *nekünk*, akiket Isten arra meghívott, Istent az evangéliumi tanácsok követésével kell tisztelnünk, dicsérnünk, szolgálnunk és így lelkünket üdvözítenünk. Más út, ha nem is éppen kárhozatos, de legalább is veszélyes. Igen, veszélyes. Mert nem

egyezik Istennek szent szándékaival, terveivel, amelyekhez kegyelmeinek bőségét kötötte. Főképpen azokra vonatkozik ez, akik a világosan felismert hívó szót visszautasítják, fogadalmiukhoz, esküjükhöz hűtelenek lesznek, avagy méltatlan viseletükkel rászolgálnak, hogy őket elbocsássák.

Ámde honnan ismerhetjük fel, hogy csakugyan megkaptuk a szerzetesi hivatást? Evégből nem kell arra várnunk, számítanunk, hogy Isten valami jelenés által hivatásunk követésére felszólít, ahogy ezt némely szentjével kivételesen megtette.

A szerzetesi hivatás lényege

Bizonyosan van hivatásunk ha:

a) a szerzetesi életre *méltók* vagyunk, vagyis tudunk és akarunk úgy élni, ahogy ezt a fogadalmak megkívánják.

b) *alkalmasak* vagyunk, vagyis megvannak azok a testi-lelki erőink és képességeink, hogy az illető szerzet hasznos tagjaivá lehessünk.

c) *akarunk!* Ebben az akaratban nyilvánul meg a kegyelem vonzó ereje.

Arra ugyanis, hogy mi egész életünkön át lemondó, önfeláldozó, szerzetesi életet élni *akarjunk*, csakis a kegyelem indíthat. Ez a tisztaszándékú akarat azonban nem mindig és mindenkinben párhuzamos az érzéssel. A legnagyobb hivatások gyakran iszonyú csatákat vívtak a természettel, könnyek és küzdelmek árán valósultak meg. A szentek életében erre számtalan példát találunk.

d) Ezt a hivatást pecsételi meg, teszi mondhatnók, hivatalossá a *felvétel* a szerzetbe, amely emberileg biztos jele, hogy az igazi hivatás az isteni Gondviselés helyeslésével találkozott.

B) A szerzetesi hivatás magasztossága

A hivatásszeretetet csak fokozza a hivatás *magasztosságának* és fenségének megfontolása. Nyilvánvaló lesz ez, ha a szerzetesi életet csak úgy futtában is összehasonlítjuk a világgal.

Isten mentsen, hogy a világban élőket lebecsüljük. Annál is kevésbé tehetjük ezt, mert akárhány világi katolikusnak hősi erényét éppen a világban tapasztalható nehézségek és veszélyek domborítják ki. A csillagokat az éjszaka emeli ki és teszi ragyogókká. De ez nem zárja ki, hogy a világ nagy hátrányaira ellentétben a szerzetesi élettel, nyíltan rámutassunk. Azt a világot értjük itt különösen, amelyet Krisztus is gyűlölt és elátkozott, amelyért nem is imádkozott. a) A világ első baja, nyomorúsága, a *haszontalansága*, *hiábavalósága*, „Vanitas vanitatum,” „Hiúságok hiúsága” ez a világ. Maga a Szentlélek állítja róla: „Csupa hiúság – úgymond a Prédikátor – csupa hiúság, minden csak hiúság” (1,2) Miért törö-zúzza magát a legtöbb ember a világban? Hogy éppen megéljen, pénzt, vagyont gyűjtsön, a ranglétrán előretolakodjon, mulatsággal, kedvtöltéssel üsse agyon drága napjait. Mi ez mind az örökkévalósághoz? „Quid hoc ad aeternitatem?” „Mit használ ez az örökéletre?” – kérdezte szüntelen Szent Alajos. Bíz’ édes keveset, csaknem éppen semmit. Mi marad mindebből a halál óráján? mi marad az ítélet napján?

Mi lett volna akárhány nagy és szent szerzetesből, ha a világban marad? Mi lett volna belőled?

b) Másik nagy baja a világnak az *esztelenség*, *dőreség*.

A prédikátor a világra céloz, amikor azt állítja, hogy abban „a fonáságoknak nincsen számuk” (1,15) Íme néhány adat! – Van örök élet, amelyben a sorsán már senki sem változtathat. Minden pillanatban közeledik ez, és a világ azzal mit sem törődik. Van boldog örökkévalóság és annak elérésére számos hathatós eszköz, és a világ megveti azokat. Él mindenkinben a boldogság utáni kiolthatatlan vágy, és a világ mindent elkövet, hogy magát

mégis örökre szerencsétlenné tegye. Nem dőreség-e ez? Hányan élnek a világban csakugyan ésszerűen? Diogenes, a különc görög bölcs, ezeket is kereshetné világos nappal égő lámpával az élet piacán. Még az is, amit a világ örömmel, boldogságnak nevez, többnyire lealacsonyít és a lelkifurdalás skorpióit hagyja hátra. Valamennyit kíséri a tudat, hogy a dínomdánomot hamarosan követheti örök siralom ...

c) Harmadik baja a világnak a *veszély*. A világnak csaknem valamennyi fia, gyermeke a vagyongyűjtésben látja egyik célját. Már pedig: „Akik gazdagok akarnak lenni, kísértésbe esnek, az ördög kelepchéjébe, sok haszontalan és káros kívánságba, melyek pusztulásba s romlásba döntenek az embert.” (1Tim 6,9)

Ma is olyan a világ, amilyennek egykor Tacitus latin történetíró a nála szokásos klasszikus rövidséggel jellemezte: „Corruptere et corumpi: Saeculum est.” „Rontani és romlani, ez a világ.” Olyan oroszlánbarlang, amelybe minden nyom befelé vezet, kifelé egy sem. Ki megy át a világon lelki sérülés, seb nélkül? Csaknem oly ritkaság ez, mint a három babiloni ifjú csodája, akik épen maradtak a tüzes kemencében is. Minő más a szerzetesi élet! Itt nem fárad el az ember céltalan lőtás-futásban. Itt senki sem gyűjt vagyont. Itt nincsenek tilos találkozások, sikamlós beszédek, ártalmas multságok. Mindenki hivatásának él a nélkül, hogy ebben a családi gondok, a mindennapi kenyérért vívott küzdelmek akadályoznák. A szerzetes csakis Istent uralja, csak neki él, csak Őt szolgálja, a különböző hivatási teendőket nem pénzért, hanem egyedül és feltétlen Istenért végzi; éppen ezért teljes lelkiismeretességgel, még akkor is, ha senki sem néz kezére. Az egyetlen bére: Isten, a mennyország, és ez minden fáradságot megérdemel és megédesít.

C) A szerzetesi hivatás érdemszerző volta

A szerzetesi élet az örökkévalóságra felette érdemhozó. Egy hónap alatt több érdemet szerezhetsz a szerzetes, mint más az esztendőben. És a halál? A buzgó, igaz szerzetesnek halála csendes, gyönyörű napnyugta, egyben a boldog örökélet hajnalhasadása.

Következtetések

Milyen következtetéseket vonhatunk le ebből?

a) Ha kísértések jönnek szent hivatásunk ellen, bizonyos unottság, fáradtság kezd rajtunk erőt venni, ne csüggedjünk. A világon hol nincsen nehézség? Küzdelem és baj nélkül nem gyakorlati és el sem képzelhető az élet. Csak az ábrándozók és költők ismerik ezt a tejjel-mézzel csepegő tartományt, ahol gondtalan az élet és a rózsa tövis nélkül terem. Baj és nehézség mindenütt van, tehát a szerzetben is. De hiszen nemcsak a szép időkre, a béke napjaira csinálunk erősfogadást, hanem szélvész, fergegetes, viharos időkre is, sőt az ilyenekre elsősorban.

b) Éljük bele jól magunkat hivatásunkba. Legyünk meggyőződve, hogy minél előbbre haladunk szerzetesi pályánkon, annál inkább megszeretjük. Mind hálásabbak leszünk Istennek azért a nagy kegyelemért, hogy arra minket meghívott és kiválasztott. Vannak szerzetesek és szerzetesnők, akik sohasem öltik magukra a szent ruhát, anélkül, hogy meg ne csókolnák és pedig e fohász kíséretében: Deo gratias! Hála Istennek!

II. Mire valók az egyházban a szerzetesrendek?

A liberális katolikusok, istentagadók, hitetlenek, protestánsok szemében a szerzetesek a kereszténység farizeusai, cinikusai, dervisei, gyenge, megtört lelkek, akiket a megghiúsult remények, a csalódott szerelem, avagy a gyávaság űzött, hajtott a szerzet karjába. Mennyire ellentmond ennek az a hősi áldozat, amelyet a szerzetesek és szerzetesnők hoznak! Mily

óriási munkával fáradoztak a kereszténység kiépítésében és dolgoznak most is lankadatlan buzgalommal és erővel!

De lássuk kissé részletesebben I

1. A szerzetek Krisztus Egyházában *lényeges szerepet töltenek be. Éppen ezért nélkülözhetetlenek és szükségesek.*

Szükségesek, mert az Egyháznak lényeges jegye, a *szentség* jut bennük érvényre, kifejezésre. Az Egyház ugyanis nemcsak azért szent, mert tagjai között mindig voltak és vannak szentek, hanem azért is, mert él benne a szentségretörekvés hivatalos állapota. Vannak sokan az Egyházban, akik fogadalmakkal kötelezik magukat, hogy az életszentségre *töreksszenek*, s nemcsak a parancsok, hanem az evangéliumi *tanácsok* követésére is ünnepelesen kötelezik magukat. A szentségnek az az életnedve, amelyet isteni Alapítója Egyházába oltott, szükségképpen termi meg legszebb virágait.

2. Szorosan összefügg ezzel Krisztus *rendelete és akarata*, hogy Egyházában olyan osztály is legyen, *amely az ő tanácsainak is hivatásos követője.*

Az „evangéliumi ifjú” esetében nyilvánvalóan két csoportra osztja, szervezi követőinek táborát: Egyik azoké, akik nem töreksszenek többre, hanem csupán arra, hogy lelküket megmentsék. „*Ha be akarsz menni az életre – mondja az ilyenekhez – tartsd meg a parancsokat.*” A másik csoport ezzel nem éri be, magasabbra törekszik. Ezekhez viszont így szól az Úr: „*Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid vagyon, és oszd el a szegényeknek, és kincsed leszen mennyekben és jer kövess engem.*” (Mt 19,17.21)

Amit Krisztus *akart*, annak meg *kell lennie*. Nem volna meg, ha tanácsainak követésére csak mintegy ötletszerűen vállalkoznának egyesek, és nem volna a tanácskövetésről, mint életállapotról intézményesen gondoskodva.

3. Lényeges továbbá az Egyházban az, ami az Egyház *kifejlődésére, felvirágzására, tökéletességére okvetlenül szükséges*. Isten ugyanis művébe, az Egyházba, magvat, csírárt rejtett, hogy a lelkiéletben minden irányban a legmagasabbfokú kifejlődésre, szóval tökéletességre jusson. Hiszen ez jellemzi Isten minden munkáját, annál inkább Egyházát, amely alkotásainak remeke.

Így tehát az Egyházban állandóan s mind fényesebben kell ragyognia:

a) a hitnek. Intézményesen gondoskodik erről a szerzetesi állapot.

Szünös-szüntelen, fennen hirdetik a szerzetes rendek a katolikus hit minden tételét. Nevezetesen, hogy emberi nemünk a bűn miatt bukott állapotban van, ugyanezért bűnbánatra, vezeklésre van szüksége, ha itt és odaát boldogulni akar. Régi nagy igazságot hirdet az a szép mondás: „Az Egyház: a bűnbánó világ és a szerzet: a bűnbánó Egyház.” Hirdeti a szerzetesi állapot a megváltásban való hitet. Hiszen a szerzetes a megváltásunkért megfeszített Jézusnak, a tisztaság, szegénység s engedelmesség által keresztre szegzett eleven utánpótlás. A szerzetes állandóan prédikálja a világnak az evangélium alap gondolatát: magunknak meg kell halnunk, ha a saját lelkünket és másokét üdvözíteni akarjuk. Mert „hacsak a földbeesett gabonaszem el nem hal, egymaga marad, ha pedig elhal, sok termést hoz.” (Jn 12,24)

A szerzetesség nyíltan hirdeti, hogy van boldog örökkévalóság, amelyért érdemes mindenről lemondani, amihez pedig az emberi szív természetszerűen annyira ragaszkodik: vagyonról, élvezetről, hírnévről, családról, s minden földi reménységről.

b) A szerzeteséletben virágzik teljes pompájában a keresztény remény s szinte a hősiességig fejlődött isteni és felebaráti szeretet is.

c) Hasonlóképpen vagyunk az erkölcsi erényekkel. A szerzetes nemcsak a tízparancsot akarja ideális pontossággal megtartani, hanem ennél még többre is vállalkozik, mikor a tanácsokra fogadalmat tesz. Ezzel annyit ad Istennek, amennyit egyáltalában teremtmény csak adhat.

4. Végül lényeges az Egyházban, ami az emberi szív szükségleteiről gondoskodik. Mindig voltak, vannak és lesznek a világon lelkek, akiket a világ ki nem elégít, akik szabadok

akarnak lenni a világ békóitól, akik többet akarnak tenni, mint amire szorosan kötelesek. Vannak nagylelkűek, akiknek életszükséglete az odaadás, az áldozat Isten oltárán, akik egyes egyedül Istennek kívánnak élni és halni. A kereszténység első századaiban az üldözések és a vértanúság szították a buzgóságot, ma a szerzetesrendek vállalják ezt a feladatot. Hiszen a szerzetesi élet valóságos önüldözés, igazi vértanúság. Annál nagyobb, annál értékesebb, mert nem percekgig, órákig tart, hanem egész életen keresztül.

A szerzetesi élet tehát a kereszténység legpompásabb, leggyönyörűbb virága. Joggal mondja róla Nazianzi Szent Gergely „A szerzetesi állapot a katolikus hit koronája. A szerzetesek az Anyaszentegyháznak tündöklő gyöngyei, gyémántjai. Nemes, nagylelkű hősök, akik gazdagságukat a szegénységbe, tiszteletüket a megvetetésbe, hatalmukat a gyengeségbe, örömeiket a lemondásba helyezik. Istennek kedveltjei, akik kívánságaiknak ellenállnak, a világ örömeiről lemondanak, akik alázatosan és minden földi dolgon felülemelkedve egyedül a mennyországba törekszenek. A testben élve nem a test kívánságai szerint járnak, hanem egyedüli örökségüknek és legfőbb javuknak, Krisztusnak szolgálnak.”

III. Mit használnak a szerzetesrendek Krisztus országának?

1. Nagyot és sokat tesznek a szerzetek Krisztus országának kiépítésére már csak *imáik, vezeklésük s áldozataikkal is*. Mindez végtelen sokat jelent, láthatatlanul is, Isten háztartásában, gazdaságában. Nevezetesen az ima az, amely megőrzi az egyensúlyt a világon, s fennmaradásának egyik feltétele. Azért tűr, vár, irgalmaz az Isten, s oszt bő kegyelmeket sok méltatlannak is, mert vannak, akik imádkoznak.

Ami a tenger, a felhő, a víz szerepe a természetben, azt eszközli az ima a természetfeletti életben.

Íme, éppen a szerzetek az ima otthonai. A zárdák, szerzetházak olyanok, mint a magaslatokon elhelyezett vízmedencék (rezervoárok), amelyek a bennük felgyülemlett vízzel százezrek szomját elégítik ki. Így a szerzetesrendek is nemcsak magukért imádkoznak, nemcsak maguk számára esdenek az égből kegyelmet, hanem embertársaik számára is. Olyan szerepet töltenek be, aminőt Mózes a halom tetején, miközben alant a völgyben az Isten népe ellenségével életre-halálra viaskodott. Míg Mózes kitérte az ég felé karját, ott lent a nép győztesen előrenyomult ... (vö. Kiv 17)

Ha a szerzetesek egyebet sem tennének, hanem csupán az emberiségért imádkoznának és vezekelnének, méltán a világ legnagyobb jótevői közé sorolhatnók őket. Mert mint a közmondás is tartja: „hasztalan az ember iparkodása, ha nem járul hozzá az Isten áldása.” Isten áldását pedig az ima vonja le.

Nagyon jól tudták ezt a régi jó időkben. Királyok, főurak, nemesek boldogok voltak, ha egy-egy monostort alapíthattak. Ezzel biztosították az áldást, üdvöt úgy magukra, mint alattvalóikra. Ma ipartelepeket, gyárat emelnek, hogy a népet boldogítsák. Helyes! De nagy kérdés, hogy ma boldogabb-e az az istenadta nép, mint akkor volt, amikor sűrű erdők mélyén nem a fűrészmalomok zakatoltak, hanem a barátok zsolozsmáztak, s tőlük tanulta meg a köréjük telepedő nép Istent félni és imádni. (L. Sig. Neudecker, Geistes Schule für Ordensleute I. Pag. 36.)

„A remeték (szerzetesek) jótékonyasága – úgymond Aranyszájú Szent János – nagyobb a királyokénál. A király ugyanis, ha jó, enyhíti a testi fájdalmakat, a remete azonban imádsága által megszabadítja a lelket az ördög zsarnokságából. Az az ember, akit a lelki szenvedés gyötör, elhalad a király mellett, mintha teljesen jelentéktelen egyén volna, és felkeresi a szerzetest cellájában. De nemcsak mi keresünk bajainkban menedéket nála, hanem maguk *a királyok* is, bánatban, veszélyben nála keresnek oltalmat, akár csak a koldusok éhínség idején.” Mert a szerzetesek ajkáról reggeltől késő estig felhangzik a bennük imádkozó Egyház szava, szárnyal az égig, hogy onnan azután, mint az isteni áldásnak kegyelemharmata

hulljon vissza a földre. „Ha valakinek azt a megbízatást adnák, – mondja Montalambert, – hogy írja meg az imádság történetét, könyve nem volna más, mint a szerzetesrendek története.”

Ami pedig a szerzetesek imájának különös erőt és hatást ad, ez a vele kapcsolatos penitencia, hallgatás, böjt, virrasztás és egyéb testsanyargatás. Ezeknek, ha az imába kapcsolódnak, legyőzhetetlen erejük van Isten Szívére. Megengesztelik azért a rengeteg bűnért, amely ezt a földgolyót állandóan szennyezi. Azért mondotta az Úr Jézus egyszer Szent Teréziának: „Jaj volna a világnak, ha szerzetesek nem volnának.”

2. Nagyot művelnek a szerzetesek példájuk által is. Olyanok, mint a hegyen épült városok, avagy a világító tornyok a világ háborgó tengerén. Tájékoztatják a világiakat és Istenhez, az örökélet révpartjára kalauzolják őket.

A szerzetesrendek a világ nemesítő lelkiismerete.

3. Mily nagyot művelnek munkásságukkal is. Szinte nélkülözhetetlen a tevékenységük a hit terjesztésében. Hol volnának a missziók a szerzetes papok, testvérek és apácák nélkül? A hitélet fejlesztésében is pótolhatatlanok. A tapasztalás is tökéletesen igazolja, hogy legyen bár a világi papság valamelyik vidéken, városban vagy falun bármilyen rátermett és tevékeny is, a lelkek buzgalma valahogyan nem akar lobot vetni. De nyíljék meg ugyanott csak bármilyen igénytelen kicsi zárda, valahogyan bizseregni kezd körötte a lelkiélet s lassan az egész környék felmelegszik.

Hajdanában két vándorlás újította meg a züllött, romlott római világot. A népvándorlás és a barátok vándorlása. Hazánk is ennek az utóbbinak köszönheti, hogy civilizált keresztény állammá lett, s mint ilyen ezer évig fennállott.

A szerzetesek nevelték a népeket nagykorúságra. De szerepük még ezzel távolról sem vesztett jelentőségéből. A nevelésben, oktatásban ők a legmegbízhatóbb és legképzettebb munkaerők, a karitatív munkában pedig éppenséggel az oroszlánrészt kérik. Nincs az emberiségnek lelki-testi sebe, amelyre balzsamot, írt ne csepegtetnének, amelyet szerető gonddal és önzetlenül ne kötözgetnének. Mindent összegezve elmondhatjuk, hogy a szerzetesrendekben virágzik az Egyház és aratja legszebb diadalait. A keresztény üldözések és a római császárok bukása óta állandó belső kölcsönös hatás és összefüggés tapasztalható az egyházi élet és a szerzetesrendek között. Amikor az Egyház virágzott, virágoztak a szerzetesrendek is. Viszont, amikor a férfi és női szerzetesek hanyatlásnak indultak, egyben borzalmasan megnövekedett a népek közt a tudatlanság és erkölcsi züllés.

Nyilvánvaló tehát, hogy a szerzetesi intézmény az Egyházban nem esetlegesség, nemcsak valami gyönyörű eszmény, hanem valósággal Istentől tervezett, nélkülözhetetlen szükségesség. A férfi és női szerzetesek az Egyháznak leghatalmasabb bástyái. Jól tudják ezt az Egyház ellenségei is. Azért minden egyházüldözés a szerzetesek és szerzetesnők elűzetésével, vagy működésük megbénításával kezdődik.

Mit következtethetünk ebből?

Szünös-szüntelen hálálkodjunk Istennek a jótéteményért és kitüntetésért, hogy megfoghatatlan jósága és irgalma éppen minket választott ki, hogy a hivatás kegyelmében részesítsen. Hogy mekkora jótétemény ez számunkra, és hogyan kell emberileg arra méltóknak bizonyulnunk, ez a könyvecske igyekszik mind bővebben kifejteni, megismertetni.

Igaz ugyan, hogy a szerzetesi élet kereszt, amelyet rózsák borítanak. Eleinte többnyire csak a rózsákat látjuk, később a rózsák elhervadásával megmarad a kereszt. Ámde mi tudjuk, hogy itt a földön még nem a dicsőséges, hanem a megfeszített Krisztusnak vagyunk a jegyesei. Nekünk minden üdv, minden élet, minden gyönyör, minden vigasz, minden édesség a keresztből forrászik. Azért így szólok hozzátok, azt mondom nektek Testvérek, Nővérek az Apostollal: „Örüljete az Úrban mindig, újra mondom örüljete!” (Fil 4,4)

Egyik szerzetesrendnek általános főnöke, amikor 50 éves szerzetesi jubileuma alkalmával üdvözölték, feleletében ezt a gyönyörű nyilatkozatot tette: „Félszázados szerzetesi pályámon igen sokat tapasztaltam. Ezer és ezer szerzetest és szerzetesnőt volt alkalmam megismerni, úgy a saját rendünkből, mint más rendekből. A hosszú idő alatt arról győződtem meg, hogy a jó szerzetes mindig megelégedett, míg ellenben a lanyha szerzetes többé-kevésbé mindnyája boldogtalannak és elégedetlennek érzi magát. Ebből azt következtettem, hogy általában a szerzetesnél és szerzetesnőnél a vidámság és öröm azt mutatja, hogy jó szerzetes, míg ellenben a szomorúság egyik biztos jele annak, hogy az illető hivatásához többé-kevésbé hűtelen.”

A szent fogadalmak

Jóllehet Isten minden teremtményétől, teremtő jogán, az önmagáról való teljes lemondást és tökéletes önátadást méltán és igazságosan követelhetné, de ezt bölcs és szent okokból nem iktatta törvényei közé. Szabad teret akart engedni az emberi szív *nagylelkűségének*. Ebben bontakozik ki a jelen világtervnek páratlan szépsége és nagyszerűsége. Az élet mindenkit válaszára elé állít. Egyik út a parancsok széles országútja. Erre tér az emberek legtöbbször, erre húzza az embert a teste, vére. Ez az út kínál szabadságot, sok megengedett, nemes örömet. A másik út keskenyebb korlátok közt magas tájra visz. Útjelzőnek az van írva: *lemondás! áldozat!* Ez a tanácsok útja. Íme, csodák csodája, erre az útra is számosan rátérnek. Nem húzza őket ide a bennük is élő természetösztön, nem űzi őket erre a fenyegetés ostora, a félelem, a rettegés. Teljesen szabadon választják ezt az utat ... Vagy mégis! Le vannak győzve, legyőzte őket a nagylelkűség. Foglyok ők, foglyul ejtette őket a szeretet. Meghódította őket Isten. Ebben találja az Úr legnagyobb dicsőségét, amelyet itt a földön teremtményeiből meríthet. Íme, vannak, akiket hiába kecsegtet a világ, hiába terel a széles országútra a szinte legyőzhetetlennek látszó emberi természet, csábít annyiak példája és rábeszélése, mégis Istent választják. Hősi erőfeszítéssel oldják le magukról a bilincseket, amelyeket milliók széttörhetetlennek tartanak, azért, hogy a jó Isten rabjai legyenek. Magukra öltik az ő szent bilincseit. Mert be kell vallanunk, el kell ismernünk, hogy teremtmény bilincs nélkül nem élhet. Csak választhat a bilincsek között. Annyi azonban szent igaz, aki csak az isteni szeretet foglya, az minden más békótól szabad. Így a legnagyobb és legédesebb szabadságot élvezzi, ami csak lehetséges és elképzelhető.

Erre a szent szabadságra hívnak meg a fogadalmak. Elszakítják ezek a kötelékeket, amelyek a földhöz láncolják a lelket. A földi javakhoz kapcsoló oly hatalmas láncokat *lényegükben* feloldja a *szegénységi fogadalom*. A test és vér vonzalmát gyökerében átmetszi a *tisztasági fogadalom*. A léleknek a szellem javaihoz, a szabadsághoz és önakarathoz való mindennél hatalmasabb, mindennél lenyűgözőbb ragaszkodását megtöri az *engedelmesség fogadalm*a.

Így válik az ember teljes áldozattá, égő áldozattá az Úr oltárán.

Mindent odaadott a lélek Istennek, magának nem tartott meg semmit.

Viszont azonban így lesz a fogadalom szent bilincse, a vele kapcsolatos áldozat voltaképpen bilincsoldás, szabadság és nem teher. Tehernek legfeljebb csak annyiban teher, amennyiben a madárnak is teher a szárnya, jóllehet az emeli a magasba. Csupán a sebzett szárny teher. Lám, hogyan sínyli, lógatja sebzett szárnyát a szegény kis madár. Éppen így a fogadalmak is csak annak a szerzetesnek súlyosak és esnek terhére, aki azokat nem tartja meg, vagy nem tartja hibátlanul.

A szent szegénység

I. A szent szegénységről általában

A legelső, legsúlyosabb bilincset, valamennyinek anyját, a földi javakhoz való ösztönszerű ragaszkodást, a szegénység fogadalma törli szét.

Hogy a szerzetesi szent szegénység természetét, javát, becsét mindinkább megértsük, s így odaadó, lángoló szeretetere gyulladjunk, először is vizsgálgassuk meg azt, amiről általa lemondunk. Ez a vagyon, a földi javak. A Szentírás „gazdagságnak” nevezi. A világ lohol utána, görcsösen ragaszkodik hozzá. Milliók verítékét és vérének követeli, hogy belőle több legyen. Ha pedig a világ a földi javakat elvesztette, azokat nélkülözni kénytelen, akkor nem tartja érdemesnek még élni sem. Mi is tehát az a földi „jó”, az a „gazdagság”, amelynek vonzóereje ily iszonytató, amely ily rettenetes bilincset ver milliók kezére, lábára, lelkére, amely milliókat ránt le a pokol fenekére? Ó, ha arra a kérdésre őszintén felelünk, ha a földi jó igazi ismeretére ébredünk, akkor ragyog fel előttünk a szerzetesi szegénységben rejlő nagy bölcsesség, annak méltósága, haszna, sőt bizonyos értelemben szükségessége.

Lássuk tehát a földi „jót”, a „gazdagságot”, a maga mivoltában s néhány jellemző tulajdonságában, ahogy azt a józan ész elénk állítja.

1. A gazdagság, (nevezzük így a Szentírás nyelvén,) bár a közfelfogás szerint jó, mégis magában véve sem nem jó, sem nem hasznos, sem nem tisztességes, hanem *közömbös*. Lehet jó, lehet rossz. Minden attól függ, hogyan használják. Ha a földi javak magukban véve, a természet szerint, erkölcsileg jók volnának, akkor tulajdonosaikat jókká tennék, miként pl. az erény erényessé, a bölcsesség bölcsé teszi azt, aki birtokolja. Ámde a földi jó hány embert tesz jóvá? Tudjuk tapasztalásból. Csak tekintsünk körül! Hány embert tesz gonosszá a földi jó utáni vágy, a törekvés utána, s a dúslakodás benne. Az evangélium világot mentő, reformáló hatását, az Egyház áldásos működését mi bénítja meg? Annyi nagy és szép hivatásnak, tervnek, szándéknak mi szegi szárnyát? Mi juttat sokakat az örültek házába, mi a betegágyra, mi nyit annyi számára börtönt, poklot, mi zárja be számára az eget? Mindebben legtöbbször a főbűnös a pénz, a földi „jó”. Az apostoli igék számtalanszor igazolódnak: „Akik gazdagok akarnak lenni, kísértésbe esnek, az ördög kelepcejébe, sok haszontalan és káros kívánságba, mely pusztulásba és romlásba dönti az embert.” (1Tim 6,9)

Íme mindettől megment minket a szegénységi fogadalom.

2. De, ha már valaki a gazdagságot mégis „jónak” akarja nevezni, ám tegye, nincs éppen kifogásunk ellene. Hiszen a föld minden dolga Istennek ajándéka és az emberi nem öröksége. Azonban a gazdagság nem a *mi javunk*. Isten ugyanis minket szerzeteseket nem ezeknek a javaknak keresésére hívott. Mi javak nélkül ellehetünk, még jobban, mintha bennük bővelkednénk. Sőt éppen ezek a javak, mint alább majd látni fogjuk, akadályok az igazi javak keresésében és ingerek az igazi rosszra, ami a bűn.

3. Ha a földi javak valahogy „javaknak” nevezhetők is, sok tekintetben mégis *hamisaknak* bizonyulnak. Maga az Úr Jézus is hamisaknak nevezi azokat, mikor így szól: „Szereztek magatoknak barátokat a hamis mammonból.” (Lk 16,9) Vagy nem hamis és áruló-e az, aki nem adja meg, amit ígér, hanem éppen az ellenkezőt cselekszi? Pedig ilyen a földi jó! Azt ígéretti, hogy az embernek szíve szomját, vágyát kielégíti és íme az ellenkezőt teszi. Kinek minél többje van, annál többet kíván, annál nyugtalanabb és elégedetlenebb. Hamis azért is a földi jó, mert csaknem minden hamisságnak az okozója. Végül hamis és áruló a földi jó, mert éppen akkor hagyja faképnél gazdáját, mikor az a segítségre leginkább rászorulna: a halál rettentő óráján. Ekkor, mint a hűtlen szerető, vigasz helyett tört szúr azok szívébe, akik teljesen belébolondultak. Egyik híres színész nő halálos ágyának paplanára rakatta ékszereit, tapogatta, simogatta azokat, búcsúzott azoktól. *Masarin* is már-már haldokolva még egyszer

végigvonszolta magát híres képtárán. Meg-meg állott egy-egy kedvelt képe előtt és siránkozva búcsúzott azoktól. Míg viszont mi, szerzetesek, csak úgy vagyunk a halállal, a nagy rablóval, mint Juvenális költő vándora az útonállóval: dalolva megyünk el mellette, mert üres a tarisznyánk, a zsebünk, nincs mit féltünk.

4. A gazdagság, a földi jó, csupa lánc, a legnagyobb kölönc a tökéletességre törekvő ember nyakán. Azért is mondja Urunk bizonyos szónoki túlzással a keleten elterjedt közmondást alkalmazva: „Könnyebb a tevének a túfokán átmenni, mint a gazdagnak bemenni a mennyek országába.” (Mt 19,24) (Mások szerint a túfoka a kis ajtót jelenti, amelyen a teve a púpjá miatt csak ügyyel-bajjal tudott átmenni.) Lám az evangéliumban említett gazdag ifjú, aki a parancsokat kifogástalanul megtartotta, magasabbra emelkedni, a tökéletességre eljutni nem tudott, mert a vagyonához ragaszkodott.

5. A Zsoltáros pompásan jellemzi a gazdagokat, amikor róluk így énekel: „Álomba merültek és mit sem találtak kezükben, mint a gazdag emberek.” Aranyszájú Szent János ezekhez az igékhez ezt a találó magyarázatot fűzi: „A gazdag csakugyan olyan, mint az álomlátó. Mert, amint az álmodó azt látja, ami nincs, és nem látja azt, ami van, éppen így a gazdag is csak azt látja, ami voltaképpen semmi, nyomorúság, teher és nem látja igazi javát.”

6. A gazdagság nem ritkán az elvetetteknek öröksége, a szegénység pedig a választottaké. Régente a fiúk voltak az örökösök s a lányokat bizonyos tetszésszerinti hozománnyal elégitették ki. Isten a választottainak adja az örökséget, a bűnösöknek pedig a földi javak hozományát. Ezzel a hozománnyal lépnek frigyre a világgal és az ördöggel. Az igazi örökség az, ami örök. Ezt mi kaptuk a szegénységgel. Mikor *Szent Bernát* testvéreivel együtt búcsúzott, hogy zárdába lépjen, legkisebb öccsét, aki ifjú kora miatt bátyjait még nem követhette, így vigasztalta: „Lásd Nivárd, mi elmegyünk s most minden, minden a tied marad, a szép fontainesi várkastély, az erdők, mezők s az egész birtok.” A gyermek azonban már is felértette ennek az osztozkodásnak mostohaságát. „Hogyan – kiáltott fel – ti nekem hagyjátok a hitvány mulandókat és magatoknak tartjátok meg az örökkévalókat?” És amint lehetett, ő is követte a zárdába fitestvéreit.

Hogy azonban a földi javak iránt azért igazságtalanok, és Isten iránt, aki azokat teremtette és nekünk adja, hálátlanok még se legyünk, el kell ismernünk, hogy azok magukban véve még nem rosszak. A baj nem is bennük van, hanem a mi természetünkben, melyben az áteredő bűn miatt sok rendetlen hajlam és sok szenvedély vert gyökeret, rakott fészket. Nem is éppen akkor ártanak, amikor bővelkedünk bennük, nem is azért kártékonyak, mert sok van belőlük. Minden baj a hozzájuk való rendetlen ragaszkodásban rejlik és mert mi vágyódunk utánuk.

Ezért látjuk, hogy egyeseknek semmit sem árt a sok, míg másokat lelkileg megbénít, tönkretesz, a vágyban vagy valóságban birtokolt kicsi dolog. Éppen azért, amikor mi is most gazdagságról beszélünk, távolról sem kell mindjárt emeletes házakat, kastélyokat és földbirtokokat értenünk. A szerzetesnőnek egyetlen bútordarab, ruha, könyv, szentkép, vagy más értéktelen csekélység csak olyan, vagy nagyobb bajt csinálhat, mint másnak az óriási birtok. Elvégre teljesen mindegy nekem, akárhányszoros kendővel kötöm be a szememet, akár kicsi falevelet tartok eléje; – akár magas hegy zárja el előlem a kilátást, avagy néhány szembehullott homokszem miatt nem látok semmit. Egyre megy, hogy vajon vaslánc tart-e lekötve, avagy finom kötelék miatt nem mozdulhatok. Viszont azonban, míg egyetlen tűszúrás kioltja szemem világát, addig az egész világ szemembe fér és nem sérti meg és nincsen terhére.

Szóval, nem az árt meg a gazdagságban, ami van, hanem a ragaszkodás, a tapadás hozzá. Ennek kell a szerzetes szívében kihálnia minden teremtmény iránt, legyen az nagy vagy kicsiny, értékes avagy magába véve értéktelen.

Végül megjegyezzük, hogy sokkal könnyebb semmivel sem bírni, mint bármit birtokolva a szívnek teljes szabadságát megőrizni.

Ha az embernek bármije van is, eleinte azt hiszi, hogy ahhoz legkevésbé sem ragaszkodik. Lehet, hogy igaza is van. De aztán kifejlődik a ragaszkodás. Hamarosan kitetszik ez, ha attól a dologtól válnia kell. Aztán, ha bármit is függetlenül birtokolunk, s használunk, egész természetesen felébred bennünk a vágy, hogy mást és többet is megszerezzünk. Az apró kő, ha megindul a hegytetőről, lassan óriási lavina lesz belőle, amely egész községeket söpörhet el a föld színéről. Ugyanezt tapasztalták már nem egyszer a szegénység dolgában nemcsak egyes szerzetesek, hanem egész zárdák, sőt szerzetesrendek. Lecsúsztak, tönkrementek, elzüllöttek, mert a szent szegénység teljes épségére nem ügyeltek.

II. A szerzetesi szegénység két alkatrésze

Miként az ember testből és lélekből áll, úgy a szegénységben is testet és lelket különböztetünk meg. A testi szegénység lényege, hogy ne legyen semmi anyagi dolgunk, amit magunkénak mondhatunk, vagy amivel legalább is függetlenül rendelkezhetünk. A lelki szegénység pedig akkor valósul meg, ha ezt a nincstelenséget, ezt a függést szeretjük. A szerzetesnél mind a kettőnek meg kell lennie, mert különben olyan, mint a világi koldusok, akiknek bár semmijük sincsen, de vágyaikban az egész világ az övék. Ezeké a szegénység teteme, de nem a lelke. Tapasztalják a szegénység nyomasztó súlyát, de nélkülözik és nem élvezik annak hasznát és boldogságát.

Azért mondja az Üdvözítő is a hegyen tartott isteni programbeszédjének legelején: „Boldogok a *lelkiszegények*, mert övéké a mennyek országa.” (Mt 6,3)

A hangsúly a lelkiszegénységen van, mert, mint máskor hangoztatta az Úr: „A szellem az, ami éltet, a test nem használ semmit.” (Jn 6,64) A szegénység testét, vagyis a külső magatartásunkat az anyagi dolgokhoz a fogadalom szabályozza. Erről majd inkább akkor szólunk, amikor a szegénység jogi oldalát fejtegetjük. A szegénység szelleme pedig a szegénység erényében virágzik. A kettő közötti viszonyt talán így fejezhetném ki legalkalmasabban: „A kéz legyen üres, de mindenekelőtt legyen üres a szív a birtokvágytól. Isten ugyanis nem tűrheti a látszatot, mert ő nem a külsőt nézi, hanem a szellemre, a szívre tekint.” (vö. 1Sám 16,7)

Ha ezt a kettőt: a fogadalmat és az erényt összemérem, világosan kitűnik, hogy a szegénység anyagi oldalának, a fogadalomnak nagyobb a kényszerítő ereje, a szellemnek, az erénynek nagyobb a méltósága és jelentősége. Hiszen a szegénységi fogadalmat is csak azért tesszük, hogy bennünk a szegénység szellemét, erényét kifejlessze, megőrizze. A fogadalom a legbiztosabb út és eszköz, hogy eljussunk az erényre és abban magunkat tökéletesítsük. Így az erény sokkal messzebbre megy, mint a fogadalom, amely a betűt nézi és ahhoz ragaszkodik. Könnyen meglehet, hogy a szerzetes már régen túltette magát az erényen, jóllehet a fogadalmát még megtartja. Az ilyen külsőleg még függő, test szerint szegény, de szívében, vágyaiban, igényeiben gazdag. Viszont azonban az, aki gyakorolja az erényt és abban magát tökéletesíteni törekszik, aligha sérti meg valaha a szegénység fogadalmát.

Ennek az erénynek ígéri Krisztus a jutalmat: „Kincsed leszen mennyekben.” (Mt 19,21) „Százannyit kapsz és az örökéletet fogsz örökölni.” (vö. Mt 19,29) A lényeg az, hogy *szívünkben* mindenről lemondjunk, hogy Péterrel és apostoltársaival elmondhassuk: „Íme, mi elhagytunk mindent.” (Mt 19,27)

Nem lényeges, hogy amit Jézus nevéért odahagytunk sok-e, kevés-e, fényes vagy közönséges-e, hanem, hogy amink van, mind odaadjuk, és semmit vissza ne tartsunk. Az apostolok legjava is ugyan mit hagyott hátra a világban? Nyomorult csónakot, szakadozó hálót, meg kicsi viskót. De nagy volt Isten szemében, mert ez volt mindenük. A szent hivatás az a világ szántóföldjén elrejtett kincs, az a drágagyöngy, amelyért minden egyebet el kell adnunk, hogy azt megvehessük. (Mt 13,44–46) Annak, aki nem adott el mindent, bármennyit adott is el, nincs elég pénze, hogy azt megvegye. Ez igen sok szerzetes-pályának a tragikumája,

szerencsétlensége. Van, aki sok mindenről lemond és az eget még sem hódítja meg. A tökéletességre még sem jut el soha. Nagy dolgoktól elszakadt, a kicsinyhez meg hozzá tapadt, és így elveszti a jutalmát, a Krisztus által ígért pálmát.

III. A szent szegénység gyakorlatai

Amikor a szegénység gyakorlatairól szólnak, elsősorban a lelki szegénység erényére gondolunk, jóllehet az a fogadalomtól minálunk szigorúan el nem választható.

Ilyen gyakorlatok a következők:

1. Szeressük a szent szegénységet, mint anyánkat, minden járulékaival, következményeivel együtt, aminők a függés, korlátozottság, megaláztatás, nélkülözés.

2. Tiszteljük, becsüljük nagyra, védelmezzük minden lehető módon a szegénységet, mint szerzetünk bástyáját, várát. Utánozzuk a jó polgárokat, akik városuk falaiért, jogaiért, kiváltságaiért vérüket, életüket is odaadták, feláldozták. Szent Klára még akkor sem fogadott el földbirtokot a nővérek fenntartására, amikor maga a pápa, IX. Gergely kínálta meg azzal. Szent Ferenc szabályai ugyanis ezt tiltják, s ő nem akarta, hogy a Szentszék a szabályok alól felmentést adjon.

3. Kis dolgokban is szívesen kérjünk engedélyt s lehetőleg sohasem általánosat, sok mindenre, hosszabb időre kiterjedőt. Soha sem féljünk, hogy a sok apró engedélykéréssel a főnökönek terhére leszünk. De még ha olykor úgy mutatná is! Az apró dolgokban való engedélykérés pompás alkalom a szegénység, engedelmesség és az alázatosság gyakorlatára és hőmérője a zárda jó szellemének. Ha netán nem kapnánk engedélyt a kért dologra, soha se búsuljunk, hanem tartsuk nyereségnek az erény és örökkévalóság szempontjából.

4. Szívesen fogadjuk, sőt amennyire szabad és lehet, keressük, hogy a házban a legócskább, a leghasználtabb nekünk jusson. Ez a mi részünk. Hiszen mi a házban az utolsók vagyunk, mindenkinek haszontalan kis szolgálói, ahogy ezt az Úr Jézus kívánta apostolaitól. „Mikor mindent megtesztek, ami nektek parancsolva volt, mondjátok: Haszontalan szolgálk vagyunk, ami kötelességünk volt, azt cselekedtük.” (Lk 17,10)

Berchmans Szent János mindig abban a meggyőződésben élt, hogy ő csak kis koldusgyerek, akit könyörületből fogadtak be és tűrnek a Jézustársaságban. Így is viselte magát. Azért lett szerzetének dísz. Ő, bár ne felednék ezt főleg azok, akik képzettség, tudás, vagy hivatal dolgában kiváló helyet töltenek be zárdájukban. Aki igényeket támaszt és más elé tolakszik, már ezzel többre teszi magát az Úr Jézusnál, aki azt mondja magáról: „Az emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon és váltságul adja életét sokakért.” (Mt 20,28) „Én úgy vagyok köztetek, mint aki szolgál.” (Lk 22,27) Viszont bizonyos szegyenkezéssel, mint megaláztatást kellene fogadnunk, ha új, kényelmes, érzékeinknek hízelgő dolgokat kell használnunk. Mikor *Gonzága Szent Alajos*, aki a világban herceg volt, egyszer a zárdában új ruhát kapott, amely kissé finomabb volt a szokottnál, az arcán kedvetlenséget árult el. Kevélységet vetettek emiatt a szemére. Erre a szent mintegy magában nem bízva, visszavonult és komoly lelkiismeretvizsgálatba bocsájtkozott, kutatva, hogy nincs-e valami rendetlen rugója elégedetlenségének. Utána kijelentette, hogy nem kevélység, hanem csupán a szegénység szeretete okozta benne az új és finom ruha láttára a kellemetlen érzést, amely akarata ellenére is az arcán letükröződött.

5. Bánjunk a ház dolgaival bizonyos félelemmel és kímélettel, mint Istennek birtokával és a szegények örökségével. Hiszen mindazt, amivel csak bírunk, az alapítók, jötevők Istennek szánták, amikor a szerzetnek ajándékozták. Azért semmit sem szabad pazarolnunk, hanyagságból romlani engednünk. Ezzel a többek közt azt mutatnók, hogy azokat a sajátunknak tekintjük, amivel azt tehetünk, amit akarunk.

6. Örüljünk és bizonyos fokig – míg egészségünk veszélybe nem forog – titkoljuk, ha valamiben, mint élelemben, lakásban, ruhában, fűtésben valami rövidséget szenvedünk.

Valóságos nyereségnek, aratásnak tekintsük ezt. Alkalomnak, hogy az Úr Jézust szorosabban követhetjük.

„Aki szegény akar lenni, – mondja Szalézi Szent Ferenc – de a szegénységnek kellemetlen oldalát eltérni nem akarja, túlságosan becsvágyó, kevély, mert míg egyrészt óhajtja a szegénység dicsőségét, de egyúttal a gazdagság kényelmét is.” *Szent Teréz* az ilyeneket egyszerűen „világsalóknak” nevezi. Szent Klára rendjéből való Boldog Szalóme pedig így nyilatkozik: „Nevetségessé válik angyalok és emberek előtt, aki szegény akar lenni, de emellett panaszkodik, hogy valamije hiányzik.”

Hasonlóan vélekedik *Kalazanci Szent József* is: „Az ember – úgy mond – nem szegény, ha a szegénység terhét nem érzi.”

Szigorúan hangzanak Ferrari Szent Vince szavai erről: „Sajnos – mondja a nagy misszionárius – sokan vannak, akik büszkék a szegénységükre. De hogyan? Nélkülözni azért semmit sem akarnak. A szegénység barátainak nevezik magukat, de mikor a szegénység az ő állítólagos barátjuk, éhség, szomjúság, nélkülözés és megaláztatás alakjában bemutatkozik, bezzeg oly messze futnak tőle, amennyire csak tehetik.”

7. Ha valamiben hiányt szenvedünk, mielőtt kérnénk a nélkülözött dolgot, előbb fontoljuk meg a jó Isten színe előtt, vajon, komoly szükségünk van-e rá. Ha igen, akkor kérjük, sőt *kell is kérnünk*. Van, aki még a szükségesről és üdvösről is inkább lemond, semhogy a kéréssel meg kelljen alázkodnia.

8. Időnként, főleg az évi lelkigyakorlatok alkalmával, tartsunk kis szemlét szobácskánkban. Nem csúszott-e oda be, vagy nem ragadt-e ott valami felesleges? Talán van ott könyv, bútor, ruha, kép, lim-lom, ami nem válik a szent szegénységnek díszére. Nincs-e ott olyasmi, amiről az előljáró nem tud és talán nem is szeretnők, ha tudna. A szabály itt az legyen: ne azt tartsd magadnál, ami talán egyszer számodra hasznos lehet, hanem, ami a közeljövőben feltétlenül *szükséges* lesz. Különösen vonatkozik ez a könyvekre, amelyeket talán más nagyon is nélkülöz, míg nálad haszontalanul a por lepi.

9. Kerüljük a különlegeset, az extrát, a kiváltságot. Keressük a rendeset, a közöset. Még ha betegek vagyunk is, csak kényszerűségből fogadjunk el más táplálékot, más ruhát, más napirendet, mint aminő a többieké. Érdekes megfigyelni, hogy ilyesmiben éppen a legjobb családokból származó szerzetesek a legigénytelenebbek és legszerényebbek. Míg ellenben a követelődző, elégedetlen szerzetesek és szerzetesnők azok, akiknél, mint mondani szokás, hiányzott a „gyermekszoba”, vagyis a jó, a gondos, műveltlelkű, nevelő édesanya.

Ilyenekre panaszkodik Szent Bernát, mikor azt mondja: „Az összes kertekben és folyókban nem talál a szerzetes magának ennivalót. Igazán! Mintha nem is a Megfeszített Krisztusnak, hanem Galénusnak iskolájába járnának.” Ilyen alaknak szájába adja *Szent Jeromos a Nepotianusnak* írt levelében a következő maró, gúnyos szavakat: „Szegény családból, falusi viskóból felcseperedve, ahol alig tudtam korgó gyomromat kölessel, fekete kenyérral megtölteni, most már búza kenyérral és mézzel sem vagyok megelégedve. Immár ismerem az összes halaknak fajtát és nevét. Nagyon jól tudom, melyik parton szedik a legjobb osztrigát és a vidékeket is a szerint osztályozom, hogy hol, minő élvezhető madár tenyészik. A ritka csemegékben találok kedvemet.”

10. Arra is vigyázzunk, nehogy oktalan aszkézis által magunkat munkaképtelenné tegyük, s így mindenféle „extrára” rászoruljunk. Mennyivel okosabb mérsékelt szigorral megelégedve munkabíró éveinket kinyújtani, mint néhány évi erőtúlfeszítéssel magunkat hamarosan tönkretenni. Annál is kevésbé szabad azt tennünk, mert a fogadalmakkal testi épységünk s munkaerőnk is szerzetünk birtokába ment át.

IV. A szent szegénységen ütött rések

Az egyháztörténelem tanúsága szerint, alig van szerzet, amelyen a századok folyamán az idők pora, vasfoga meg ne látszanék. Még a legszigorúbb szerzetek is olykor lecsúsznak, zülленnek és reformra szorulnak. Ha az okát keressük, abban találjuk legtöbbször, mert rés támadt a szegénységükön. Úgy járnak, mint mikor az egészséges fog zománca megpattan. Eleinte alig észrevehető a hézag, de azután lyuk és üreg lesz belőle. Most már csak a tömés vagy a hideg vas segíthet, bár mind a két műtét sok és nagy fájdalommal jár. Nincs itt szó a nyílt kapukról, aminők az előbb felsorolt gyakorlatok vaskos és feltűnő elhanyagolása, avagy a szent fogadalmak bűnös meg nem tartása.

Erről majd alább beszélünk. Itt a *résekről* tárgyalunk, amelyeken át a víz lassan szivárog a hajócskába, mígnem aztán teljesen elmeríti.

1. Első ilyen rés maga a **szükség**, amelyet kezdünk tágan magyarázni. Vegyük példának az étkezést. Hogyan lopódzik be az ingyencség, nyaláncság, mértéktelenség és pazarlás az emberi társadalomba? Kétségkívül a szükségnek résén. Ennünk, innunk szükséges, hogy életben, jókarban maradjunk és dolgozni tudjunk. De apródonkint ezt a szükségességet mindinkább kibővítjük, és mind több és több dologra kiterjesztjük. Így aztán túllépjük nemcsak a szükségnek, hanem az ésszerűségnek határait is. Hasonlóképpen történik a szerzetesi szegénység lazulása is. Vannak dolgok, amelyek valójában szükségesek. Van még sokkal több olyan dolog, amelyre csak ráfogjuk, hogy szükséges. Mind több és több dolog látszik azután már szükségesnek, amelyekről szerzetesöseik álmodni sem mertek volna és mégis nagyon jól megvoltak nélkülük. Főleg a modern kultúra, a technikának, a rádióknak stb. korszaka vet fel nap-nap után újabb és újabb „szükséges” dolgokat. Mily könnyen válhatunk ezen a lejtőn előbb modern szerzetesekké, azután pedig a világ fiaivá és lányáivá, akiken már csak a ruha, vagy az sem szerzetesi.

Hol az orvosság? Kiki a saját szívében, lelkében igyekezzék a vágyakat, igényeket megnyírβάλni és a szükségesség mind szűkebb korlátai közé zárni. Főképpen ha maga az előljáró úgy ítéli, hogy valami nem szükséges, akkor teljes lélekkel igyekezzünk a pártjára állni, és még szent erőfeszítéssel is magunkat meggyőzni, hogy az illető dolog valóban felesleges. Ha pedig az előljáró kissé engedékeny, mi magunk próbáljunk szerényen és okosan szabadkozni. Mert, ha nem is vétünk a szegénység *fogadalmá* ellen, ha némely felesleges dolgot engedéllyel használunk, de könnyen megsérthetjük a szegénység *erényét*. Azzal ugyanis, hogy az előljáró valamit eltűr, elnéz, megenged, a felesleges nem válik szükségessé. A felesleges pedig sérti a szegénység erényét, szellemét.

2. Rést üthet a szegénységen a **méltányosság** is. Vannak minden zárdában, szerzetben, akik Isten kegyelmével sokat és nagyot alkotnak, művelnek, komoly nehéz munkában öregszenek meg. Felébred ilyenek iránt a hála és a méltányosság érzete, amely követelni *látszik*, hogy több kíméletben, kényelemben és bizonyos kiváltságokban részesítsék őket. Ezt nem is lehet elvégre alaposan kifogásolni. De nagy óvatosságra van szükség. Ha az illetők ezt a megkülönböztetést szívesen és készségesen elfogadják, sőt azt, mint az őket joggal megillető bért és jutalmat tekintik, mily könnyen felébresztik ezzel a többiben az irigységet és a vágyat, hogy az ilyen kivételes helyzetet ők is megszerezzék, Munkájuk s fáradságuk céljának tűzik ki, hogy csakhamar elérjék azt a kort, állapotot, törődöttséget, amely a szerzetben már bizonyos előnyökkel kapcsolatos.

Az orvosság az, hogy lehetőleg nem szabad kivételt csinálnunk. Húzzuk a szent igát, amíg lehet, hordozzuk sértetlenül a szent bilincseket. Ne igényeljünk, ne fogadjunk el semmi különlegeset. Ha pedig az engedelmisség ilyesminek elfogadására kényszerít, csupán bizonyos szent erőszaknak engedve használjuk fel azt.

3. A harmadik rés a helytelenül értelmezett, mintegy kicsikart **szeretet** (ha ugyan szabad így nevezni) a szerzet részéről. Az előbb felsorolt két résnek még meg volt az elfogadható külszíne, de ez a rés a legtűrhetlenebb.

Vannak itt-ott, – hála Istennek – kevés számmal és elvétve, akik úgy látszik, nem azért lesznek szerzetesek, hogy jobb, tökéletesebb emberek legyenek, hanem, hogy kényelmesebben éljenek, mint azt a világban tehetnék. Nem azért jöttek, hogy szolgáljanak, hanem hogy kiszolgálják őket s elhalmozzák jótéteményekkel, amelyekre éppen nem akarnak rászolgálni. Ilyenek szokták tele panaszkodni a világot, hogy a zárdákban nincsen szeretet. Ezek szoktak elégedetlenkedni s borús arccal felhősíteni be a zárdá fölé hajló azúrkék mosolygó eget.

Mekkora hálátlanságot és méltánytalanságot árulnak el az ilyenek!

Tegyük szívünkre kezünket! Ha azt akarjuk, hogy bennünket szerzetünk szeretettel és jóssággal halmozzon el, nevezetesen majd a betegségben, öregségben ápoljon, gondozzon s gyengeségeinket viselje, ám akkor méltányos és igazságos, hogy mi is, míg erőben vagyunk, áldozatkészséget, sőt önfeláldozást tanúsítsunk. Jóllehet az sem egészen okos és tökéletes dolog, ha mi egyáltalán viszonzásra számítunk. Az igazi szerzetesnő nem alkudott jutalomra és viszonzásra, ő egyes egyedül Istennek kölcsönöz és Istentől várja a jutalmat. Az igazi szerzetesi lelkület ez: sokat dolgozni, tűrni, szenvedni, s jutalmat egyedül Istentől az égben remélni.

4. A negyedik rést a szegénység szent épületén maga a **szegénység** ütheti, ha azt nem okosan és értelmesen gyakoroljuk. Szinte közmondás számba megy, hogy némely szerzetben a szegénység rombolja le a szegénységet. Ez valóban be is következhetik oly szerzetekben, rendházakban, ahol a nővérektől még azt is megtagadják, amire igazán szükségük van, vagy amit a jóvá hagyott, hagyományos szokások engedélyeznek. Történhetik ez bizonyos fukarságból, vagy bizalmatlanságból az isteni Gondviseléssel szemben. Ha nem gondoskodnak az illetékes fellebbvalók és pedig bizonyos nagylelkű bőkezűséggel az egyesekről, el lehetnek készülve arra, hogy akkor majd az egyesek gondoskodnak magukról. Eleinte nem egészen egyenes, később már tilos úton-módon csinálják ezt. Különböző keresetforrásokhoz, majd a rokonokhoz fordulnak segélyért és hovatovább széthullik a szent szegénység minden bástyája, korlátja. Erre is elég példa van. Számítsunk a jó Istenre is. A jó szerzetben soha sincs igazi, legalább is hosszas nélkülözés. Ezt nem engedheti a mindenható, jósságos Isten, akire magukat a szerzetesek teljesen rábízták. A jó Isten nem hagy szégyenben senkit, aki Benne bíz. Csak az olyan szerzetesházban koplalnak, ahol a jó Istenben nem bíznak, vagy ahol valójában nem is érdemlik meg a mindennapi kenyeret. A fogadalomtartó szerzetesek azok, kiknek Szent Pál szerint „Semmijük sincsen és mégis mindenük meg van.” (2Kor 9,10)

A Szent Teréz által alapított első karmelita zárdák oly szegények voltak, hogy a nagy alapítónő szabályba iktatta: „Az ebédnek nem lehet meghatározott ideje, mert az ember nem tudja, hogy éppen akkor van-e valami.” Íme mégis ugyanaz a Szent Terézia így ír: „Minél kevesebbünk van, annál kisebb a gondom. Ami jó Megváltónk nagyon jól tudja, hogy sokkal több a vesződésem és aggodalmam, amikor a nekünk jutott alamizsna több a szükségesnél, mint mikor hiány mutatkozik a házban. És nem mondhatom, hogy valami szükségét szenvedtünk volna, annyira készsége a mi jó Urunk segítségünkre sietni.” Az Üdvözítő azt kérdezte apostolaitól: „Mikor erszény, táská és saru nélkül küldtelek titeket, szenvedtetek-e valamiben hiányt?” És íme, azok egyhangúlag azt válaszolják: „Semmiben.” (Lk 22,35)

A tapasztalás is unos-untig igazolja, hogy az igazán szegény egyháziak szükségét sohasem látnak. Nagy éhínség idején történt Rómában, hogy a nagy rendalapító Loyola Szent Ignác előtt egyik rendtársa a szokott üdülés idején így kiáltott fel: „Mégis csak csodálatos, hogy míg a városban szinte mindenki éhez, nekünk megvan minden, ami csak szükséges.” A Szent erre így válaszolt: „Ez éppen nem csodálatos, hanem ellenkezője volna érthetetlen.

Hiszen, ha mi egészen Isten szolgálatának élünk, hogyan is feledkezhetnék meg Isten, és hogy is ne gondoskodnék rólunk?” Azért soha sem feledjék, főképpen az előljárók, az Úr Jézus szavát és egyben ígérését is: „Ne aggódjatok tehát a holnapért, a holnapi nap majd gondoskodik magáról. Elég a napnak a maga baja.” (Mt 6,34)

Minek is adjon az Úr addig, míg látja, hogy van miből megélnünk. Majd ha látja, hogy elfogyott, akkor gondoskodik a továbbiakról.

Főképpen olyan zárdákban, amelyekben tanítással és neveléssel foglalkoznak, a szellemi – lelki – élelmiszerek, csaknem oly szükségesek, mint a testiek. Ezek a könyvek. Az elzárt, nehezen hozzáférhető könyvtárak pedig olyanok, mint a teli éléskamrák, amelyekre lakatot vertek.

V. A szent szegénység előnyei és jutalmai

1. *A szegény élet, boldog élet.* Az Úr Jézus hegyi beszédében nem ok nélkül említi a szegénységet legelőször, nem hiába avatja a szegényeket boldogokká.

Ugyanis a szegénység gyomlálja, irtja ki a szívből az igények és vágyak gazát, dudváját, tövisét. A nyugtató szenvedélyektől szabad szív aztán könnyen virágozik az erényekben. Már pedig soha ne feledjük, hogy annyira vagyunk boldogok, amennyire jók vagyunk. A tapasztalás is ugyanezt bizonyítja. Azokban a szerzetekben, zárdákban, ahol igazán szegények, be derültek az arcok és a szívek! Olyanok a nővérek, mint az ég madarai. Szabadok, dalosan vidámak. Nincs, ami szellemüket a röghöz kösse. Érzik, hogy már övéké a mennyek országa. Csak rövid idő kérdése, hogy a földi paradicsomot a mennyeivel cseréljék fel.

2. *A szegény élet, angyali élet.* Az angyal is szegény, nincs semmije. De mire is használná? Mindene, egyetlen kincse Isten és ez neki bőségesen elég. Íme a szent szegénység képe-mása.

3. *A szent szegénység mennyei vásár.* Az adás-vevés legelemibb szabálya: ha lefizettük a kialakult árt, mienk az áru. Isten eladásra kínálja az eget és annak minden kincseit. Ellenértéke ennek a minden teremtménytől való megválás. Sem több, sem kevesebb. Mi ezt megtettük. Elhagytunk mindent Krisztusért. Az ég tehát már a mienk. A halál óráján egyszerűen csak lefoglaljuk, átvesszük tulajdonunkat. Az adakozó a szegényben Istennek kölcsönöz. Visszakapja tőle, amit adott kamatostul. Aki egész élettökéjét Istennek bankjában helyezi el, az vagyonát százszorosan kapja vissza tőle.

4. *A szent szegénység felment az ítélet félelmétől.*

Hiszen Krisztus szegényei az utolsó napon nem mint vádlottak ítélandók, hanem mint bírúk fognak szerepelni. Mikor Szent Péter arra hivatkozik az Úr Jézus előtt: „Íme mi elhagytunk mindent és követtünk téged”, ezt a feleletet kapja: „Bizony mondom nektek, (Szóval: esküszöm szavamra,) tizenkét széken fogtok ülni, ítélvén Izrael tizenkét nemzetsége felett.” (Mt 19,27.28)

A tizenkettős szám a Szentírásban mindig összességet jelent. A tizenkét szék tehát azok összességét jelképezi, akik a szent szegénység által maguknak Krisztussal bírói rangot érdemeltek. A tizenkét nemzetség pedig a többi embert jelenti, akiknek számot kell majd adniuk, hogy a teremtményekkel miként sáfárkodtak.

5. *A szent szegénység az apostoli élet megtermékenyítője.* Először is azért, mert a szegénység különös jogcím, hogy Isten imánkat meghallgassa. Hiszen mi elmetszettük a szálakat, amelyek lelkünket a röghöz kötik, és így könnyű és szabad az utunk, pályánk a magasba. Már pedig az ima az apostolságnak egyik leglényegesebb eszköze, fegyvere.

Aztán a jó példa többet ér száz prédikációnál. Mikor az ember maga is éli, amit hirdet, hisznek neki és követésére buzdulnak. Ha jó módban dúslakodók akarnak másokat a keresztény önmegtagadásnak s a mulandók kevésre becslésének megnyerni, mindenki csak

mosolyog felettük, avagy bosszankodik, mert nem bízik az őszinteségükben. Az apostolok is többet hódítottak szegénységükkel, amellyel az igazság önzetlen hirdetőiként mutatkoztak be, mintha a halottak százait támasztották volna fel.

6. Végül, hogy mindent egybe foglaljak, a szegénység minden *szépnek, nemesnek, nagyknak és fenségesnek kulcsa, titka*. Miért? Mert minden szép, nagy, nemes és fenséges voltaképpen a szellem diadala a tehetetlen anyag felett. Viszont minden rút, kicsinyes és aljas ott kezdődik, ahol az anyag a szellemet leigázta. Ámde a szegénység a szellemnek állandósított, biztosított győzelme az anyagon. Nagy tévedés tehát minden feladat, probléma megfejtését a pénzben és egyedül a pénzben látni. Az ilyen feltevésre ugyancsak rácsfol a történelem. Hiszen minden nagy munka, eredmény, áldás itt a földön, voltaképpen a szegénységnek műve, ajándéka. A világot kereszténnyé, művelté, dicsővé a szegénység tette. Ma is a szegénység térít, tanít és kötözgeti az emberiség égető, tátongó sebeit. A szociális kérdés megoldását, a társadalom nagy reformját, ha az majd Isten irgalmából megint bekövetkezik, ismét csak a szegénység eszközli.

Ez egyben a szerzetesi intézményt is újból igazolni fogja.

VI. A szerzetesi szegénység nagy mintaképe

A szent szegénységre a legfenségesebb példát és buzdítást maga a földre szállott Isten, Jézus Krisztus adta. A Világmegváltó és Reformátor, akinek nagy bölcsességét még gyűlölői is elismerik, egész munkája alapkövévé a szegénységet tette.

A) Tanai

Mikor megnyitotta tulajdon ajkát az, aki a letúnt ezredévekben prófétái ajka által szólott, ezzel a – bizonyos nagy meglepetést keltő – nyilatkozattal kezdi: „Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa.” (Mt 5,3) Ez az alapgondolat, mint aranyfonál átvonul egész evangéliumán. „Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid vagyon, és oszd el a szegényeknek és kincsed leszen mennyekben.” (Mt 19,21) „Bizony mondom nektek, senki sincs, aki elhagyta házát, szüleit, testvéreit, feleségét, vagy gyermekeit az Isten országáért és ne kapna ebben az időben sokszorta többet, a más világon meg az örökéletet.” (Lk 18,29.30) Viszont azonban: „Mindaz közületek, aki le nem mond mindenről, amije van, nem lehet az én tanítványom.” (Lk 14,33)

B) Példája

Az Úr Jézus nem csupán tanította a szegénységet, hanem példát is adott rá. Nem volt szónoki túlzás, hanem való igazság, amit önmagáról állított: „A rókáknak odúik, és az ég madarainak fészkeik vannak, az Emberfiának pedig nincsen hová fejét lehajtsa.” (Mt 8,20) Képzhető-e, gondolható-e nagyobb, feltétlenebb szegénység, mint aminőnek az Úr Jézus, a saját szegénységét jellemzi? Tudjuk jól, hogy amint az állatnak nincs személyisége, úgy a birtokjogot is nélkülözi. Íme, Urunk még az állatnál is szegényebbnek mondja magát. Mert, míg az állat is valahogyan magáénak tartja azt a fészket, fekvőhelyet, ahova rendesen pihenni tér, ahol magát ápolja és melengeti, ahonnan a betolakodókat elűzi, addig Jézus, a mindenség Ura, ezen a világon nem formált magának jogot apostoli élete folyamán egyetlen helyecskére, göröngyre sem, ahonnan a tulajdonos ki nem zárhatná, el ne kergethetné. Valóban mérhetetlen ami jó Urunk szegénysége, és el sem hihetnők, ha Ő maga nem mondaná. De ezt csakugyan igazolva látjuk egész életében is.

Idegenben születik, útszéli barlangistállóban, „mert nem kaptak helyet a szálláson.” (Lk 2,7) Júda Bethlenében, Dávid városában nincs a Messiásnak, nincsen Dávid legnagyobb ivadékának pici férőhelye. A barmoktól, birkától, ökörtől, kutyától, számartól kellett azt kölcsönkérnie.

Ilyen preludium, előjáték, vezette be az Istenembernek földi életét, ezzel a prologgal kezdi azt a pompás színjátékát, amelyen azóta nem győz bámulni és épülni az egész emberiség és a fényes ég.

Szegényes viskóban nevelik, szegény a rokonsága, de ő nem szégyenli őket, elmegy közéjük a kánai szegényes lakodalomba.

Anyjától megválva, mások könyörületére, alamizsnáira van utalva. Ez az önkéntes koldus, aki, ha akarja, az emberek ezreit néhány kenyérréssel kielégíti és mindenható kezével az egész világ asztalát megteríti. Megtörtént, hogy az egész díszes apostoli kollégium Krisztussal együtt, ha ebédelni akart, akkor az útszéli kalászokat szedegette, ahogy ezt a humánus zsidó törvény minden éhező vándornak megengedte. Hogy adópénzt fizessen, a halacsuktól kéri azt.

De sehol a szegénységet jegyesének annyira nem vallotta, mint a keresztfán, ahol mintegy egybekelt vele. Mennyasszonyának minden hozományát, a nélkülözést, gyalázatot és megvetetést elsajátította. Annyira lelki szegény volt, hogy a kereszten még a lelkét is odaadta a mennyei Atyának, akitől kapta, hogy az se legyen az övé. Idegenek, irgalomból veszik le a keresztről és alamizsnaképpen idegen sírboltba temetik el. Nem hatja-e meg szívünket ez a példa? Uram! te már csakugyan szegény lettél értem! Íme a példa! Szerzetes, szerzetesnő tekint reá! Nézd csak, kinek jegyezted el, kinek követésére szántad rá magad. Nézd, kinek mondtad akárhányszor a lelkigyakorlatok folyamán: „Mester, követelek téged, bárhová mégy!” (Mt 8,19) És mindez miért? Megmondja az apostol: „Hiszen ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét, hogy értetek szegénnyé lett, bár gazdag volt, hogy az Ő szegénysége által ti gazdagok legyetek.” (2Kor 8,9) Igen, gazdagok lélekben, gazdagok az égben. Ámde ennek az a feltétele, hogy viszont érte szegénnyé legyünk, egészen szegénnyé ezen a földön.

VII. A szegénység fogadalma (Jogi szempontból)

A szegénységi fogadalom által bűn alatt kötelező ígéretet teszünk Istennek, hogy a külső, anyagi javakról lemondunk, annak a szerzetnek alkotmánya értelmében, amelybe belépünk.

Van ünnepélyes és egyszerű fogadalom. A különbség nem a fogadalom lényegében gyökerezik, amely mind a kettőben azonos, hanem csupán az Egyház akaratában, amellyel e két fogadalomnak különböző jogi következményeket tulajdonít.

Az ünnepélyes fogadalommal ugyanis a szerzetes lemond magáról a birtokjogról. Az egyházi törvények őt mintegy képtelenné teszik, hogy valamit magáénak tarthasson, valamit szerezhessen. Ha ilyesmit tenne, ez nemcsak *tilos*, hanem egyszerűen semmis, érvénytelen volna.

Az egyszerű fogadalmas megtartja a birtokjogot. Amije a fogadalomkor künn a világban van, vagy amit magával hozott, az övé marad, az gyarapodhatik is. Birtokjogi cselekedetei, mint az adás-vevés, ajándékozás, elfogadás, tehát érvényesek, de *tilosak*, ha engedély nélkül történnek. A lényeg mind a két fogadalomban, ami a szerzetest szerzetessé teszi a **függés az előljárótól**.

Ámde ez még nem minden. Még egyéb kötelességünk is van a szerzetesi állapottal szemben. Ez: a lemondás a feleslegről. Mert elvégre a világban élő milliomosok gyermekei is függenek, de mert a földi javakban dúslakodnak, senki sem tartja őket szegényeknek. Ez az utóbbi a szerzetesi állapotban szintén oly fontos és lényeges, hogy az előljárónak nincs is joga olyasmit engedélyezni, ami teljesen felesleges, és a szent szegénységgel nincsen összhangban. Már a tridenti szent zsinat elrendeli, hogy „az előljárók az ingó javak használatát alattvalóiknak úgy engedjék meg, hogy bútoraik a szegénységnek, amelyet fogadtak, megfeleljenek, de viszont ne tagadjanak meg tőlük semmit, ami szükséges.” (Vö. Sess. 25.) VIII. Kelemen pápa is elrendeli, hogy a „testvérek ruháját, celláik bútorát közös

pénzből fedezzék. Legyen egyforma a testvéreké és bármely előjáróé. Feleljen meg a szegénységnek, amelyet fogadtak, úgy, hogy ne engedjenek meg nekik semmi *fölslegeset*, de ne is tagadjanak meg tőlük semmi szükségeset.”

Amde mi az felesleges? Erre a következő feleletet adhatjuk. Először is jogilag sohasem lehet feleslegesnek mondani, még a legszegényebb szerzetben sem, amit templomukra, istentiszteletre költenek. Továbbá, habár nincs is kötelezettség, sem az előjárók, sem a beteg rendtagok részéről, hogy a gyógykezelés és életmentés rendkívüli, nagyon drága eszközeit használják, illetőleg igényeljék, de ha ez mégis megtörténnék, nem cselekednének a „felesleges” címén tilos dolgot. Azonban mondanunk sem kell, hogy mennyivel épületesebb, ha a szerzetes a betegségben is szegény, és beéri azzal, amivel a szegényeknek be kell érniük. Az ilyen beteget a jó Isten is szinte szemlátomást megsegíti.

Egyebekben pedig szabálynak tarthatjuk, hogy nálunk életmód dolgában az a felesleges, ami inkább illik világi hölgyekhez, mint a szegény szerzetesnőkhöz.

Amit a szerény viszonyok közt élő világi tanítónő megengedhet magának, azt a szerzetesnőnél sem lehet feleslegesnek ítélnünk.

Habár engedéllyel, de feleslegest használunk, rendesen csak bocsánatosan vétünk. A súlyos bűn csak a nagyobb kilengéseknél, kéjutazásoknál, fürdőzéseknél, fényűzésnél következhetik be ezen a címen.

Az alábbiakban már csak az *egyszerű fogadalmakra* leszünk tekintettel, minthogy hazánkban a szerzetesnők ma már csaknem kivétel nélkül ilyen tesznek, illetőleg fogadalmik ilyen hatállyal bírnak.

Mielőtt a részletekbe bocsájtkoznánk, adjuk az új törvénykönyvnek a fogadalmi szegénységet érintő fontosabb rendelkezéseit.

1. Minden női szerzet alkotmánya a belépőktől bizonyos meghatározott hozományt követel. Erről a hozományról, avagy annak lényeges részéről, a rend csupán a főpásztor, illetőleg a Szentszék engedélyével mondhat le, ha ti. a rend közvetlenül a Szentszéknek van alárendelve. (547. kánon.)

2. Ez a hozomány véglegesen és feltétlenül csak az illető szerzetesnő halálával megy át a szerzet birtokába. (548. kánon.) Addig nem szabad azt még építkezésre, vagy adósság törlesztésére sem fordítani, hanem biztosan és gyümölcsözően kell azt elhelyezni. (549. kánon.)

3. Ha a szerzetesnő bármilyen okból a szerzetből távozik, a hozományállaga, de nem a már hozott gyümölcsei, a szerzetesnőnek teljes egészben kiszolgáltatandó. (551. kánon.)

4. Ha a fogadalmas szerzetesnő más szerzetbe lépne át, ami csakis az apostoli Szentszék engedélyével történhetik, noviciátusa alatt hozományának gyümölcseit, fogadalom után, magát a hozományt annak a másik rendnek kell kiszolgáltatni. (551. kánon.)

5. A novícia újoncsága ideje alatt semmiféle anyagi javáról le nem mondhat, vagy anyagi terhet magára nem vállalhat. Ha ezt megtenné, cselekedete nemcsak tilos, hanem *érvénytelen* volna. (568. kánon.) Az tehát, aki a noviciától valami jelentős dolgot elfogadott, köteles volna azt neki visszatéríteni.

6. Az ideiglenes vagy örök fogadalom előtt, a noviciának rendelkeznie kell, hogy amaz egész idő alatt, amíg egyszerű fogadalmi tartanak, vagyont ki kezelje, annak hasznát ki élvezze. Rendelkezhetik akár saját vagyona, akár más valaki, akár tulajdon rendje javára. Ha ezt a rendelkezést bármilyen okból nem tette meg, avagy időközben újabb vagyonhoz jutott, erről fogadalma után is intézkednie kell, ahogy előbb mondva volt. (569. kánon, 1., 2. §§.)

7. Csináljon továbbá végrendeletet fogadalma előtt mindarról, amije van, vagy a jövőben esetleg rászállhat. (569. kánon, 3. §.) Legyen ez a végrendelet úgy kiállítva, hogy államjogilag is érvényes bírjon.

Minderre nem kell külön engedély, mert ezt az egyházjog már megadta.

Bár, amint láttuk, az Egyház semmi kényszert sem gyakorol, és meghagyja kinek-kinek szabad rendelkezési jogát vagyona felett, de még is, sokkal inkább megfelel az evangélium szellemének, ha a világot elhagyva a szegényekre, nem pedig a rokonokra gondolunk, kivéve, ha azok is szűkölködnek.

Krisztus Urunk ugyanis azoktól, akik tökéletesek lenni és Őt követni akarják, nem azt követelte, hogy vagyonukat a rokonokra hagyják, hanem a szegényeknek osszák szét. (Mt 19,21) Jóllehet, bizonyára a zárdában a szerzetesnőt senkisémm beszéli rá, de szépen és nemesen cselekszik, ha a vagyonáról rendelkezve, szerzetére is gondol. Hiszen az szintén szegény s hozzá még édesanyja is, amelynek annyi mindent köszönhet.

8. Ha a szerzetesnő fogadalma után kívánna változtatni előbbi vagyoni rendelkezésein, ezt már csak a megyés Főpásztornak, és annak a férfi szerzet-elöljárónak engedélyével teheti, akinek a női rend esetleg alá van rendelve. Ha azonban ezt a változtatást a tulajdon rendje javára akarná eszközölni, akkor a Szentszék engedélyéért kell folyamodni. A szerzetesnő ha később kilépne, ez a rendelkezése hatályát veszti. (580. kánon, 3. §.)

9. A szerzetesnő vagyonát életében nem ajándékozhatja el és végrendeletét is csakis a Szentszék engedélyével változtathatja meg. Ezt az engedélyt csupán sürgős szükség idején adhatja meg neki a rendi elöljáró, vagy, ha már ehhez sem lehet fordulni, a házfőnöknő. (583. kánon, 1., 2. §§.)

Ezek után szálljunk le kissé a részletekbe is. Amidőn azonban ezt megtesszük, hangsúlyozzuk azt is, hogy a szerzetesnőnek nemcsak az imént felsorolt kánonokra s a kifejtendő erkölcsstani elvekre, hanem a tulajdon rendje alkotmányára is tekintettel kell lennie. A saját rendünk alkotmánya és szabályaink ugyanis, amelyeknek értelmében fogadalmunkat letettük, teljes épségben maradnak, amennyiben az új egyházi törvénykönyv bölcs intézkedéseivel nem ellenkeznek.

A szegénységi fogadalom anyaga

A szegénységi fogadalom anyagát csupán a külső, anyagi, pénzzel is értékelhető javak alkotják. Miért is a szerzetesnő szabadon rendelkezhetik, mint a szegénységi fogadalomhoz nem tartozó dolgokkal:

a) *lelki javaival*. Engedély nélkül adományozhatja imáit, szent áldozásait, búcsúkat, ereklyéket (ha tartójuk nem nagyon értékes) stb. azoknak, akiknek akarja. Csak a szabály által elrendeltek ajánlja fel engedelmességből az előírt szándékra.

b) *becsületével, jóhírnevével*, amelyekről a *szegénység szempontjából* szabadon lemondhat. Ügyelni kell azonban a szerzetesnőnek, hogy mikor ezt pl. erényből megteszi, magasabb érdekeket, mint a közjót, az Egyháznak vagy rendjének érdekeit meg ne sértse.

c) *kézirataival*. Ezeket kiki, mint a saját egyénisége kiegészítő részeit tekintheti. Engedély nélkül magával viheti más házba, meg is semmisítheti. Ámde vétene az, aki iratait másnak avégből adná oda, hogy az illető anyagilag azokat értékesíthesse. Tilos volna olyan értékes kéziratok megsemmisítése is, amelyeket a szerzetes rendje megbízásából, annak költségével készített.

d) *művészetével, mesterségével*. Így pl. nem vétene szegénységi fogadalma ellen, aki más egyenes felkérésére valami kisebb dolgot festene, rajzolna, főképp, ha magát az anyagot a megajándékozott szolgáltatóná. De vétene a szerzetes, ha ilyesmit azért készítene, hogy aztán később, alkalomadtán elajándékozza, főleg ha szerzetének tulajdonát alkotó anyagot használja.

A szerzetesnő szerzeménye

Minthogy az egyszerű fogadalom a birtokjogot és a szerzési képességet, amint már kifejtettük, nem semmisíti meg, azért szerzetesnő akár maga, akár más számára pénzt, anyagi

dolgokat érvényesen szerezhethet. Itt csupán arról van szó, mikor s mennyiben teheti ezt szabadon *engedély* nélkül és kinek javára megy a szerzeménye.

a) A szerzetesnő szabadon, minden engedély nélkül szerez, mikor ehhez nincsen szüksége újabb birtokszerző cselekvényre. Így pl. minden engedély nélkül megy át a saját, vagy más valakinek birtokába, amit tulajdon vagyona jövedelmez, úgy, ahogy erről annak idején rendelkezett. (L. fent. 6. pont.) Így külön engedély nélkül elfogadhatja, sőt el is kell fogadnia, amit munkájával, szolgálataival (mint tanítónő, ápolónővér) kiérdemelt. Ámde már engedélyt kell kérnie olyan dolog elfogadására, aminek birtokbavételéhez *új birtokjogi cselekvényre van szüksége*. Így nem fogadhat el engedély nélkül adományokat, nem helyezheti el azokat jövedelmező módon. Sőt engedély kell örökség elfogadására is, jóllehet jog szerint szállott az reá.

Kinek szerez a szerzetesnő? Mindazt, amit az egyszerű fogadalmas szerzetesnő vagyona jövedelmez, avagy amit az *ő személyére való tekintetből* neki adtak, hagyományoztak, magának szerzi s az *ő* vagyona állagához tartozik. Amit azonban a szerzetesnő egyébként szerez, avagy, amit nem a saját személyére való tekintetből adtak neki, az a ház, a rend birtokába megy át.

Néhány gyakorlati eset

Sérti a szegénységi fogadalmat, feltéve, hogyha kellő engedély nélkül történik:

a) *anyagi dolgok elfogadása*. Azonban könnyen feltételezhetjük az engedélyt, ha az adomány a szerzetnek, a zárdának javára válik.

b) *minden ajándékozás, vagy annak visszautasítása*, ami újabb jogcselekvény nélkül (lásd előbbi fejezet alatt) megy át a szerzetesnő vagy a szerzet birtokába. Aki a felajánlott alamizsnát el nem fogadja, könnyen megsértheti a szeretetet, esetleg az engedelmességet, de nem a szegénységet szerzetével szemben.

c) *csere*. Hasonló dolgok kicserélése rendesen bocsánatos vétek. Általában kisebb bűn akkor, ha házbeli szerzetessel, mint ha a házunkhoz nem tartozóval valamit kicserélünk.

d) *elhasználás*. Ha a házon kívül fogyasztunk el valamit, inkább a szabály, mint a fogadalom ellen vétetünk. Ilyenkor ugyanis nem annyira mi, mint inkább az használja el a saját dolgát, aki nekünk a táplálékot nyújtja. Másként kell ítélnünk, ha az elfogadott élelmiszert a házunkba behozzuk és ott fogyasztjuk el.

e) *kölcsönadás*. A vétség súlyának megállapításánál itt nem annyira a kölcsönzött tárgy értékét tekintjük, mint inkább az időt, amennyire kölcsönzünk és a veszélyt, hogy a kölcsönzött dolog esetleg vissza nem kerül.

f) *felhasználás*. Csak arra szabad a pénzt fordítanunk, amire kaptuk. Aki pl. útiköltségével takarékoskodik, házának javára kímélte a pénzt és nincs joga azt másra fordítani.

g) *jelentékeny hanyagság* a ruha, élelmiszerek s a ház egyéb felszerelésének gondozásában, kímélésében. Ebből a szempontból véthet a szegénység fogadalma ellen, aki a papírral, világítással, fűtőanyaggal nem takarékos.

h) *a dolgoknak* pl. könyveknek *magunknál tartása* túllépve az engedélyezett időhatárt.

i) *a dolgok rejtegetése*, nehogy az illetékes eljáró azt tőlünk elvegye.

j) *kereskedés*. Az Egyház tiltja a papságnak és szerzeteseknek, hogy bármit azzal a szándékkal vegyenek, hogy azt minden változtatás nélkül nyereséggel tovább adják. (142. kánon.) Hogy ez a kánon a szerzetesekre is vonatkozik, világosan kitűnik a 2380-ik Kánonból, amely a főpásztoroknak meghagyja, hogy a kereskedő papokat és szerzeteseket megfelelő büntetésekkel sújtsák. Ez a törvény általában súlyos bűn alatt kötelez. Minthogy azonban a szövege nyíltan azokról beszél, akik kereskedést „*gyakorolnak*” csak bocsánatosan vét az a szerzetes, aki csak két- vagy háromszor kereskedik kis dolgokban, vagy egyszer nagyobb dologban.

Óvakodniuk kell tehát a nővéreknek, nehogy amikor az iskolákban könyveket, írószereket vagy kézimunkaanyagot közvetítenek, a nekik tiltott kereskedés vétségébe essenek. Inkább úgy egyezzenek meg a kereskedő cégekkel, hogy azok egyenesen alamizsnaképpen juttassanak házaiknak bizonyos jutalékot, avagy a százalékokból előálló hasznot fordítsák a vásárló növendékek javára, pl. játékszerekre, vagy tanulmányi kirándulásokra, amikor a többiek feltételezett engedélyével, a szegényeket kedvezményben részesíthetik.

Nem sérti a szegénységi fogadalmat, de nagyon könnyen a szabály és előljárói tilalom ellen lehet:

a) *más tulajdonának kezelése*, ha az a tulajdonos nevében történik.

b) *pénznek elfogadása* valamely jótékony célra, ha ezt a célt az adakozó meghatározza. Így pl. a szerzetesnő elfogadhatna fogadalomsértés nélkül bizonyos összeget, hogy azt az adományozó nevében a szegény tanulók között ossza szét. Már nehezebben engedhető meg, ha az adakozó a célt meg nem jelöli.

c) *letétemény elfogadása megőrzés céljából*, főképpen ha az felelősség vállalása nélkül történik. Ha azonban a szerzetesnő felelősséget is vállal és a dologra kellően nem vigyázna, súlyosan vétet, mert a házat nagy kár veszélyének teszi ki.

A közös élet

Az új egyházi törvénykönyv erélyesen sürgeti mindkét nembeli szerzetesnél a „*vita communist*” a közös életet: „Minden szerzetben a közös életet mindenki pontosan tartsa meg, abban is, ami táplálékra, ruházatra és bútorra vonatkozik.”

Miért is: „Mindazt, amit a szerzetes szerezne még a felebbvalók is, a ház, tartomány, illetőleg a szerzet közös pénztárába folyják be.”

„A szerzetesek bútorai feleljen meg annak a szegénységnek, amelyet fogadtak.” (594. kánon, 2., 3. §§.)

Ez a törvény kizárja azt az itt-ott eltűrt rendetlenséget, hogy egyes szerzetesnek bizonyos kis mellékjövedelme, fizetése, penziója legyen, amit „*pekuliumnak*” neveznek és a fegyelemnek, a szerzetesi állapotnak legnagyobb kárát okozta.

A közös élet egyben-másban nem kis önmehtagadással jár, mert ugyancsak megsabdálja az embernek veleszületett szabadság- és függetlenségvágyát. Miért is nem ok nélkül hangoztatta Berchmans Szent János: „Nekem a legnagyobb penitenciám a közös élet.” De másrészt az életmódnak az az egyöntetősége, amelyet a közös élet teremt, rendkívül sok jónak forrása és nélkülözhetetlen bástya, amely a szerzetet a hanyatlástól, zülléstől megóvjá.

Ott ugyanis, ahol nincs közös élet, ahol a szerzetes nincs mindenben az előljárókra utalva, nincs is igazi függés. Már pedig a függés a szerzetesség éltető eleme és fenntartója.

Milyen és mekkora bűn a fogadalom megsértése?

Valahányszor a szerzetes megsérti szegénységi fogadalmát, mindannyiszor vét az Isten *második* parancsa, a *vallás*, erény ellen s szentségtörést követ el. Ehhez azonban igen gyakran a bűnnek más faja csatlakozik, ti. az illető vétkezik Istennek *hetedik* parancsa, az igazságosság erénye ellen is.

Csakis szentségtöréssel vét a szerzetes, ha fogadalomszegésével sem a zárdának, szerzetének, sem másnak kárt nem okoz. A hetedik parancsot is egyúttal megszegi, ha fogadalmát sértve, ezzel házát, szerzetét, vagy mást vagyonilag jogtalanul megrövidít.

Ami most már a bűn súlyát illeti, a következő szempontok szerint kell azt elbírálni: Ha a szerzetes saját vagyonával intézkedik engedély nélkül, cselekedete, mint említettük bár szentségtörő, de érvényes. Így, ha a sajátjából ad ajándékot, a megajándékozott nem tartozik semmi visszatérítéssel sem. Hogy ilyen esetekben a szerzetes halálosan vétkezzék, négyszer,

ötször akkora mennyiséget kell számítani, mint amennyi szükséges, hogy a lopás feltétlenül súlyos legyen. Sőt, ha az adomány jótékony célra megy, az előjáró engedélye méltán fel is tételezhető s így bűn nélkül történnék. Ha a szerzetes a zárdának vagy másnak, pl. iskolának, kórháznak vagyonával bánik tiltott módon, de kárt nem okoz, akkor súlyos a szentségtörés, ha az anyag megüti azt a mértéket, amelyet a lopásnál feltétlenül súlyosnak kell számítani.

Ha a szerzetes cselekedetével a zárdának vagy másnak (intézetnek, iskolának, városnak, államnak) kárt is okozna, a mérték ugyanaz, mint az előbbi esetben, de most már kettős szempontból. Ha ugyanis a kár megüti azt a mértéket, amely a lopásnál minden körülmények közt súlyos, akkor a szerzetesnek kétszeres halálos bűne van. Egyik a második parancs ellen (szentségtörés) és a második a hetedik parancs ellen (károsítás.)

Végül, ha a szerzetes magánegyénnek okoz kárt, *ebből* a szempontból éppen olyan elbírálás alá esik, mintha más ember tette volna azt.

Ha szerzetesnek van magánvagyon, a zárdának, vagy másnak okozott kárt a sajátjából meg kell térítenie.

Az egyes kisebb fogadalomtörések, ha kárt nem okoznak, vagy csak olyan csekélyek, hogy számításba alig jönnek, (pl. a torkosság) soha sem olvadnak össze nagy bűnné.

Jelentékenyebb kárt okozó fogadalomtörések azonban összeolvadhatnak úgy, hogy több kisebből végre súlyos lesz. Ez akkor következik be, ha az egyes esetek közt csupán 1–2 havi hézag van, vagy ha a szerzetes már el van határozva, hogy a zárdát vagy mást apródonként súlyosan megkárosít.

Hogy pedig minden körülmények közt, feltétlenül súlyos anyagnak, amely a szerzetesnél is halálos bünt jelent, mit tartunk, nagyon függ a vidékek és idők viszonyaitól. A lopásnál, kártevésnél az erkölcsstan tudósai ugyanis viszonylagos, és feltétlenül súlyos anyagot különböztetnek meg. Viszonylagosan súlyos anyagnak, összegnek azt tartják, amely a megkárosított egyénnek és családjának egy napi fenntartásra rendes viszonyok közt szükséges. Feltétlenül, minden körülmények közt súlyosnak pedig azt a mennyiséget, összeget veszik, amely kb. a középsorsú családok heti keresménye. Talán nem tévedünk, ha ezt az összeget a mai viszonyok közt 40–50 pengőre tesszük.

Hogy mennyire terjed a ház és a tartományfőnöknök hatásköre az anyagi dolgokban, a rend alkotmánya és szabályai határozzák meg. Jelentősebb, de 30.000 Lírán aluli összegnél a tartományfőnöknő rendszeren csak tanácsának titkos szavazata alapján és a főpásztornak írásos engedélyével cselekedhetik.

Olyan ügyletek lebonyolításához, amelyeknél 30.000 Líránál, nagyobb érték forog szóban, (eladás, adósságcsinálás, kötelezettségvállalás) az Apostoli Szentszék engedélyére van szükség. Enélkül a szerződés, ügylet, érvénytelen és a tudatosan vétők kiközösítés büntetésébe esnek. (534., 2347. kánonok.)

Ugyanezt a büntetést vonják magukra azok a szerzetesek is, akik valamely tárgyat (pl. kelyhet, szobrot, festményt, egyházi szerelvényt,) amely anyagánál, régiségénél, műbecsénél fogva kb. 600 pengőnél többet ér, az Apostoli Szentszék engedélye nélkül elidegenítenek. (1497. kánon.)

Az engedély

A szerzetesi élet lényegéhez tartozik, hogy semmi anyagi dologgal, mint tulajdonunkkal, függetlenül ne bánjunk. Ez a függés főképpen a fellebbvalótól kért és kapott engedéllyel valósul meg. Az előbbieken már sokszor esett szó az engedélyről. Szükségesnek látszik, hogy arról külön is tárgyaljunk, hogy zárdái életünknek erről a tengelyéről magunknak tiszta fogalmat alkossunk.

Hogy az engedély érvényes legyen és így a fogadalomtöréstől mentesítsen, a felebbvaló részéről két feltétele van.

1) Legyen az engedély szabadon adva. Miért is érvénytelen az az engedély, amelyet a) hamis okokra hivatkozva úgy csinálnak ki. Ez az eset állana elő, ha pl. a szerzetes betegséget színlelve szerezne meg magának kiváltságokat.

b) akkor is érvénytelen az engedély, ha úgy csikarják ki, amelyet ti. az előjáró csupán nagyobb rossznak, botránynak, zúgolódásnak elkerülése miatt ad meg.

2) Másik feltétele az engedély érvényének az előjáró részéről, hogy ne haladja túl hatáskörét az, amire az engedélyt adja. Senki sem engedhet meg tehát olyant, amire nincs hatalma.

Három féle engedély van

a) Kifejezett engedély. Kifejezetten kapjuk meg az engedélyt, ha szószerint megmondják, mit tehetünk, de akkor is, mikor a kapott engedélybe valami bele van már foglalva. Így kifejezett engedélye van annak is az étkezésre, a hordár, a szállás kifizetésére, sőt apróbb alamizsnákra is, aki hosszabb utazásra kapott bizonyos pénzösszeget.

b) Hallgatag az engedély akkor, mikor azt ugyan élőszóval ki nem fejezték, *de biztos jelekből következtetjük*, hogy azt megadták. Hallgatag engedéllyel cselekszünk, amikor az előjáró tudja, látja, amit teszünk és könnyen tiltakozhatnék, ha akarna. Sőt a fogadalom ellen ilyen esetben még akkor sem véténénk, ha az előjáró csak bizonyos gyengeségből s emberi tekintetből mulasztaná el a figyelmeztetést, tiltakozást.

c) Feltételezett engedéllyel az cselekszik, aki bár az előjárótól sem kifejezetten, sem hallgatagon engedélyt nem kapott, de *méltán* úgy hiszi, úgy gondolja, hogy egyrészt az engedélyt, ha kérné, megkapná, másrészt bizonytalansággal az előjáró helyeslésével találkozik, hogy az engedélyt az adott körülmények közt nem kéri, hanem feltételezi. Így pl. előfordulhat, hogy az előjáró távollétében sürgősen kell intézkednünk olyan ügyben, aminőben ő az engedélyt mindig készségesen megadja. Ilyenkor a feltételezett engedéllyel cselekednünk teljesen okos és jogos, s még akkor sem vétettünk a szegénység vagy engedelmesség ellen, ha netalán tévedtünk és az előjáró nem adta volna meg az engedélyt. Mégis ne szívesen cselekedjünk feltételezett engedéllyel, mert az nagyon könnyen a fegyelem lazulására vezetne.

Illik, utólag bejelenteni, ha feltételezett engedéllyel cselekedtünk, néhol a szabályok azt elő is írják. Az utólagos bejelentés azonban a szegénység szempontjából csak akkor szükséges, ha a dolog mintegy folytatódik, pl. feltételezett engedéllyel elfogadott dolgot magunknál tartunk akkor is, mikor már engedélyt kérhetünk.

A tisztasági fogadalom

I. A szerzetesi tisztaságról általában

Ha a szegénységi fogadalom a béklyókat a lélekről leoldja, a felszabadult lélek most már a Zsoltárossal sóhajtja: „Bár volna, mint a galambnak szárnyam, hogy elszállhatnék s megpihenhetnék!” (Zsolt 54,7) Ezeket a galambszárnyakat a tisztasági fogadalom kínálja fel...

Mielőtt ennek a fogadalomnak és az alapjául szolgáló erénynek tárgyalásába kezdenék, önkéntelenül eszembe ötlük Szalézi Szent Ferencnek megdöbbentő szava: „Két dologról nem beszélek szívesen: az alázatosságról, meg a tisztaságról. Miért? Mert ez a kettő olyan gazdag a szépségben, hogy bármit mondanék is róluk, nyomorúságos és gyarló kép volna és nem ismertetné meg ezeket az erényeket igazi ragyogásukban. Lehet, hogy aki csak az én szavaimból ismerné meg azokat, nem becsülné annyira, mint ahogy megérdemlik.” De mégis Krisztus „szeretete sürget minket” (2Kor 5,14), hogy Krisztus jegyeseinek erről is elmondjuk, amiről csak reméljük, hogy vigaszukra és hasznukra válik.

Amikor a zárdába léptünk, letettük ékszereinket és egyszerűségben léptük át szent küszöbét. Végtelenül szebb és értékesebb ékszer kárpótol itt bennünket a tisztaság fogadalmában. Ha ezt a gyémántot – hála Istennek – a világból már magunkkal hoztuk, Isten azt a szent fogadalom által aranyba foglalja és nyakunkra erősíti, hogy azt el ne veszítsük.

Bár soha se mosódnék le lelkünkben annak boldogító tudata, hogy mily kincsünk van a tisztasági fogadalommal megszilárdított erényünkben!

Oly nagy ez a kincs, hogy még a világ is önkénytelenül varázsa alatt áll, szinte kénytelen megbecsülni. Tapasztalta ezt már az ókori pogányság, amely a szüzekben valami rejtezkedő istenit látott és Pallas Athénében valósággal imádott. De minő utolérhetetlen fényt sugárzott Isten Egyháza a szüzi állapotra, amikor a tiszta szüzeket általában azokat, akik erre az erényre fogadalommal lekötik magukat, Krisztus jegyesévé avatja.

1. A keresztény szűz, főleg a zárdaszűz, *Krisztus jegyese*. Nem embernek, amihez természet szerint egyébként joga volna, hanem Krisztusnak adja oda egész szívét, minden gondolatát, cselekedetét, áldozatát, szenvedését. Hogy hűségét biztosítsa, önként nyújtja kezét, a fogadalom karperecébe, béklyóiba. Az Úr nagy vigaszát, örömét és dicsőségét találja ebben. Mint az újabb időkben egyik választottjának ki is jelentette: „Súlyt helyezek arra, hogy a világon nekem jegyeseim legyenek.” (Urunk Droste Vischering Máriaához.)

2. A zárdaszűz az Isten Anyjának leánya és barátnője. Szűz Mária volt az első fogadalmasan tiszta. Mint Anya és Szűz, a szüzek hivatott édesanyja. Hozzá még Jegyesünk édesanyja és így legmeghittebb barátnőnk és pártfogónk a hűségben.

3. A zárdaszűz az angyalok testvére. Azok vagyunk, mert az ő életüket osztjuk. Köztük és köztünk Szent Bernát szerint csak az a különbség, hogy míg az angyalok tisztasága boldogabb, a mienk érdemdúsabb. Mert, ha mi nem is állhatunk, mint ők, Isten színe előtt trónjánál az égben, de kárpótoljuk magunkat azzal, hogy őt lehozzuk hősi erényünkkel ide a földre. Hiszen „annak, ki szereti a szívnek tisztaságát, ajkai kedvessége miatt a király lesz a barátja.” (Vö. Péld 22,11; Vulg.) De angyali testvérségre avat minket szent hivatásunk is. Hiszen mi vagyunk a gyermeknek, a betegnek látható őrzőangyalai.

4. A zárdaszűz: Virgo sacerdotalis, papi szűz, mert folyton bemutatja utolsó leheletéig az áldozatot. Keble szentély, mert abból ki van tiltva minden, ami nem szent. Szíve oltár, az áldozat maga: szíve, lelke, teste, vére, ösztöne, hajlama. A kés az önmegtagadás és pedig életállapottá szentesített önmegtagadás. A tisztaság fogadalma ugyanis a szüzet titkos, szent vértanúvá avatja, életét lánczá teszi, amelynek minden szeme önmegtagadás.

II. A szűzi élet sajátosságai

Gay püspök szépen jellemzi az angyali erényt, mikor azt mondja arról: „Szigorú, erős, férfias, féltékenyen éber, gyengéd, de nehéz erény, mely mégis telve belső örömmel.”

a) *szigorú*, mert, aki e büntől roncsolt testben, viharokkal küszködő szívben állandó rendet akar teremteni, az összhangot állandóan meg akarja őrizni, kénytelen önmaga, főleg a test iránt, szent, kitartó szigort alkalmazni.

b) *erős*, erény a tisztaság, mert csakugyan erő kell az állhatatos küzdelemhez a külső csáb és belső ingerek ellen, amelyek száz és ezer alakban és kiadásban alkuszak a szűzi épségre. Erő kell ahhoz, hogy a lélek ellenszegüljön a hízelkedéseknek, gyengédkedéseknek, szeretkezéseknek, amelyekre szeretetre alkotott természetünk annyira hajlandó.

c) legyen aztán *férfias* ez az erény, vagyis határozott. „Legyetek férfiasak és bátor szívűek” szólít fel minket a Zsoltáros. (Zsolt 30,25)

Minden ingadozás itt már csakugyan vereség. Meg kell szoknunk a kísértésnek fonálát a határozott „nem”-nek kardjával metszeni át.

d) *féltékenyen éber* ez az erény. Van benne valami a paradicsomot őrző, lángoló pallosú angyalból. A szűzi szív féltékeny Istennek jogaira, érdekeire, munkájára saját magában.

e) *gyengéd* is a szüzesség. Jóllehet szüntelen fegyvert hord kezében és csatára állandóan kész, mégis hasonlít a galambhoz, amely felrebben minden neszre. Virág a szüzesség, amelyet a lehelet is megingat és fonnyaszt. Fejecskéjét még a tüzebben tűző napsugár is földre konyítja, összeszárad, ha a dér megcsípi.

f) *félénk* ez az erény. Könnyen pirul, szereti a rejtettséget, árnyékot, mint az ibolya; gyökereit az okosság, óvatosság és szerénység kellemdús talajába nyújtja s abból táplálkozik. Különösen kedveli az alázatosság mély völgyeit, az önmegtágadás töviseivel benőtt tájakat. Mindebből az is látszik, hogy a szűzies tisztaság:

g) *nehéz erény*. Sok más erényt föltételez, azok támogatására szorul és szüntelen erőfeszítést kíván. Ennek az erénynek gyakorlatában nincs szünidő. Klimakusz Szent János jellemzően mondja erről az erényről: „A tisztaság fenséges megtagadása a természetnek, vagy sokkal inkább az afelett aratott diadal. Nemes versenyre hívása a halhatatlan szellemnek a halandó test részéről.” Mindez azonban nem kis nehézséget jelent. Ámde a nehézség, erőfeszítés és az ezzel járó fájdalom mellett, mégis ez az erény:

h) *örömmel teli*. Aki az alacsony élvezet megveti, méltán részesül magasabb és tiszta örömeiben, amelyeknek egyetlen cseppje messze felülmúlja mindazt, amit az érzéki világ adhat.

III. A tisztaság ellenségei

Mint minden nagy kincsnek, úgy a szent tisztaságnak is megvannak a maga ellenségei és mi azokkal, mint a kis Dávid a hatalmas Góliáttal, küszködni vagyunk kénytelenek. Ámde éppen ez teszi az Úr kegyelmével kivívott diadalunkat oly dicsőségessé. Tekintsük csak át ellenségeink hatalmas táborát.

1. Első köztük a gonosz lélek. Gyűlöli emberi nemünket, minthogy Isten képét viseli s hivatott az általa elvesztett mennyei pozíciót betölteni. Dühödten üldözi bennünk éppen a tisztaság erényét és fogadalmát, minthogy ez tesz minket az általa annyira gyűlölt Istenhez, a legtisztább szellemhez, a leghasonlóbbakká. Csakugyan az az ügyesség, alattomoság, állandóság, hév, finomsággal váltakozó durvaság és aljasság, amellyel a kísértések némely szerzetes és választott lélek tisztasága ellen törnek, alig magyarázhatók pusztán csak a természetes ösztönösségből, temperamentumból, örökölt hajlamosságból, hanem értelmes támadó fél haditerveire engednek következtetni. A gonoszléleknek egyébként különös okai is vannak, hogy a szerzetesnőt éppen ebben a pontban állandóan támadja. Ilyenek:

a) mert nagyon jól tudja, hogy bukott emberi természetünk ebben a leggyengébb. Minthogy a legtisztább szeretetre van alkotva, éppen ez a szeretet válhatik legveszélyesebb méreggé, ördögi csodával igyekszik tehát a szeretet színaranyát az érzékiség és kéjvágy sarává változtatni.

b) ha olykor nincs is semmi reménye, hogy a lelken támadásával halálos sebet ejtsen, – jóllehet olykor várakozásán felül aratja sikereit, – de annyit gyakran elér, hogy megmaradnak a házunkra dobált sárnak szennyes nyomai. Főleg a félnék és tépelődő lélekkel történik ez, akik aggodalmas visszagondolás és önvizsgálattal fantáziájukban és érzékeikben megrögzítik és elmélyítik a lezajlott kísértések nyomát, emlékét.

c) sokszor éppen a legbuzgóbbakat azért ostromolja képtelen sugallataival, ajánlataival, hogy őket búsítsa, keserítse, zavarba, kétségbe ejtse. Éppen a tiszta lelkek, a bűntől való undoruk és írtózatuk miatt, már is bűnnek vélik, ha valami rendetlen gondolat vagy érzés képzeletükön, érzékeiken átlibben. Nem különböztetik meg az érzést, gondolatot és a beleegyezést. Az a benyomásuk, hogy bűnbe estek és Istennek kegyelmét elveszítették ... Szomorúak, nyugtalanok lesznek, pedig a bűn után nincsen semmi, ami a lelkiéletnek annyit ártana, azt annyira elgáncsolná, mint a szomorúság. A gonoszléleknek pedig egyéb sem kell.

Ne feledjük azonban, hogy a gonoszlélek láncravert eb, csak addig mehet, ameddig láncra ér. A láncot pedig Isten mindenható, atyai keze tartja.

Honnan van tehát mégis, hogy Isten, aki a kísértést nem akarja, annál kevésbé a bukást, a gonoszlelket olykor mégis szabadabb pórázra engedi, s megpróbáltatásunkat, sőt olykor bukásunkat is megengedi. Némelykor nyilvánvaló, némelykor titkos, de mindig bölcs és igazságos okai vannak erre. Ilyenek bizonyára a következők:

a) azt akarja, hogy előbb elkövetett bűneinkért vezekeljünk. Az igazságosság egyik elve, hogy mindenki azáltal bűnhődjék, ami által vétkezett. Érezze tehát a zaklató kísértések elleni harcban annak keservét, aminek előbb élvezte titkos gyönyörét.

b) meg akar bennünket alázni. Mikor úgy a kísértések hevében olykor szinte borotva élen állunk és élet-halál közt lebegünk, saját gyengeségünk és nyomorúságunk eleven átérzésére ébredünk. Ez aztán megóv az elbizakodottságtól, önteltségtől, amelyet Isten leginkább gyűlöl, s ami még a szenteket is megbuktatja.

c) felébreszt minket aluszékonyságunkból, a lelkiéletben beállott lanyhaságunkból. Sokszor a kísértés-mentesség a legnagyobb és veszélyesebb kísértés. A mozdulatlan víz csakhamar elposványosodik.

d) megtanulunk részvétellel lenni mások iránt, akik szintén kísértéseket szenvednek. Megértjük helyzetüket, tudjuk őket vigasztalni, bátorítani, oktatni. Ha netán buktak, őket felemelni. Milyen kimondhatatlanul fontos ez azoknak, akik másokat nevelnek, vezetnek.

e) minden kísértéssel Isten szeretet-vallomásra hív fel minket. Valahányszor a kísértésnek ellenállottunk, neki szeretetet vallottunk, érdemet szereztünk és égi koronánkba egy-egy drágakövet, gyöngyöt illesztettünk. Ha a gyermek sokkal nagyobb jutalmat élvez az égből, hacsak első és egyetlen kísértés leküzdése után lépte át az örökkévalóság küszöbét, mily mérvben fokozódik jutalmunk, ha ezer és ezer kísértésben volt alkalmunk Isten iránti odaadó hűségünket megmutatnunk.

2) Másik nem kevésbé veszélyes ellenségünk a szent tisztaságban tulajdon testünk, érzéki természetünk. Sőt maga a gonosz szellem is alig árthatna, ha saját húsunkban, vérünkben, ösztönösségünkben cinkostársra, árulóra nem találna. Helyzetünket a testünkkel szemben csak még kényesebbé teszi az a körülmény, hogy a test nemcsak ellenség, hanem polgártárs is, akit gyűlölünk is, de megszeretnünk is kell, amelyet erősítenünk, ápolunk, de egyben gyengítenünk is szükséges, nehogy túlhatalmaskodják a szellem felett.

Érzéki mivoltunk a bűnbeesés óta már magábavéve is számtalan kísértés forrása. Fantáziánk és szenvedélyeink minden külső és belső ingerre könnyen izgulnak és ébresztik a Teremtő által belénk oltott hatalmas ösztönösséget.

3) Nem utolsó ellensége végül tisztaságunknak a világ. A világból kis darabot emlékeinkben, benyomásainkban magunkkal hoztunk a zárdába. De meg a minket körülvevő világ be is szivárog még a réseken és ajtóhasadékokon is, annál inkább, ha mi annak tárt kaput nyitunk. Így volna, ha a világgal szükségen felül is túlgyakran érintkezünk, levelezünk, hazajárunk, vendégeket fogadunk, sőt barátkozunk és bizalmaskodunk.

De legyen ellenségeink száma bármily nagy, hatalmas, akármily félelmetes, nekünk, igen, éppen nekünk szerzeteseknek nincs okunk kétségbeesni. Hiszen majd az alábbiakban meglátjuk, vannak, hála Istennek, bőven fegyvereink is, amelyeket szerzetesi fogadalmaink és állapotunk adnak kezünkbe. Itt mindjárt adjunk is hálát Istennek azért a végtelen jótéteményért, amelyben éppen hivatásunkkal a szent tisztaság dolgában részesített. Az emberiség nagy hányada ugyanis az alacsony, megalázó ösztönösségnek tehetetlen rabszolgája. Hány és hány dobja oda a megszentelő malasztot, az egészséget, tisztességet, becsületet, hitet, földi és örök boldogságot, csak hogy kárpótlást találjon a pillanatnyi kéjben. Mikor Isten minket a szerzetesi életre meghívott, a bennünk is szunnyadó szenvedélyre mintegy eleve kényszerzubbonyt adott, nehogy magunk vagy mások lelkében kárt tegyünk. Olyan jótétemény ez, amint amikor valaki a szilaj paripa gyeplőjét kemény kézbe tartja. A tapasztalatlan gyermek kezéből kiragadja az éles kést, amellyel magát megsebesíthetné.

IV. A tisztaság elleni kísértések nyílt forrásai

Szöltünk már a tisztaság három hatalmas ellenségéről: a gonoszlélekről, a testről, és a világról. Most a kísértések forrásait is rendben felsoroljuk, amelyeket éppen a három ellenség nyit, mérgez és aknáz ki, hogy minket megrontson. Beszélünk előbb a nyílt, azután a rejtett forrásokról.

Nyílt és közismert forrásai a tisztaság elleni kísértéseknek:

a) a tétlenség. Nevezhetném a tétlenséget a kísértések anyjának, vagy testvérének. Annyi bizonyos, hogy mindig együtt járnak. Nagyobb csoda volna, ha a tétlenségből kísértés és bukás nem származnék, mint, ha a kő, amely alól támasztékát elvettem, alá nem hullanék.

Némelyek ugyan azt állítják, hogy sok és nagy elfoglaltságuk mellett is telve a fantáziájuk és érzelmi világuk alacsony kísértésekkel. Ezek fontolják és jegyezzék meg, hogy nemcsak a testnek, hanem a léleknek, szellemnek is megvan a maga tétlensége, amely utóbbi talán még veszélyesebb az elsónél. Mit használ, ha kezded foglalkozik, de a szellemed csatangol? Ezt is szaporán foglalkoztatnod kell istenes, komoly, hasznos dolgokkal. Aki nagy célokért küzd, aki nagy feladatok megoldása előtt áll, léha képzelgésre nem ér rá. A kísértésre alig fogékony. Mi szerzetesek egytől-egyig nagy célért küzdünk. Mi valamennyien minden reggel nagy feladatokra ébredünk. Hiszen Istennek dicsőségét kell jelentősen előmozdítanunk. A tökéletesség felé kell lényeges lépéssel előrejutnunk.

Ilyen nyílt forrása továbbá a szent tisztaság elleni kísértéseknek:

b) az étellel, itallal való töltözés. A tapasztalás szerint ez minden magasabb törekvésnek, de elsősorban a szent tisztaságnál: megölője.

Nemde az okos gazda ad ugyan abrakot a paripának, hogy a munkát jól végezze, de nem annyit, hogy aztán ne bírjon vele. Mi is annyi táplálékot engedünk magunknak, hogy egyik étkezéstől a másikig jól végezhesük dolgunkat. Ha azonban a test ficáncol, vonjunk el még ebből is valamelyest. Jobb, ha kissé elhalványul a bőjtől arcunk, mintha a fölös táplálkozás miatt fogadalmunk megtartására képtelenek vagyunk. Vianney Szent János szerint az ördög csak neveti az ostort s a vezeklés egyéb módját, de kétségbeejti a böjt és virrasztás.

c) mindjárt idecsatolhatjuk az elpuhultságot alvásban és ruházkodásban is. A tisztaság ezzel a testvérpárral alig barátkozik. A szigorúság az életeleme.

d) ide kell sorolnunk továbbá a fecsegést és a nyelv zabolátlanságát. Ebből ered a sok tréfa, nevetgélés, szellemeskedés stb. Mindez helyén lehet annak idején, de idején kívül a

belső fegyelemnek és ezzel a tisztaság erényének lazulását, sőt haldoklását jelenti. Azért hangoztatta minden rendalapító annyira a csendet és hallgatást, mert meg volt győződve, hogy ez veri a legerősebben láncra a démont, legyen az maga az ördög, avagy a zabolátlan nyelv, vagy bűnre hajló testünk.

A lelkiélet mesterei is mind egybehangzóan állítják, hogy a fecsegő rendszeren sok kísértéssel bajlódik. Egyik okát ennek Szent Ambrus ezzel a találó hasonlattal világítja meg: „Amint a kiáradó folyam sok sarat hord és elborítja azzal a szomszédos réteket és szántóföldeket, úgy a fecsegő nyelv is sok bűnnel szennyezi be a lelket. Ezek közül pedig, hogyan is hiányoznák az, amely a szent tisztaságot sérti?”

e) az érzékek, nevezetesen a szemek, fülek, tapintás, féktelenség, ugyancsak a kísértések valóságos melegágya. (Eltekintve az eredeti szöveg igazi értelmétől, találóan alkalmazhatjuk erre Jeremiás siralmainak ezt a versét: „Szemem elvette életemet, az én városom minden leánya miatt.” (3,51) Volt-e valaha szent, aki szóval és példával sürgetően nem ajánlotta volna a szemek fékentartását? Szalézi Szent Ferenc látásból még olyan hölgyeket sem ismert, akikkel tárgyalt és beszélgetett. Néri Szent Fülöp pedig valahányszor a házat elhagyta, a kapus testvért így kérte, biztatta: „Imádkozzál értem testvér, mert különben mint zsidó (aposztata) térek haza.”

Továbbá minden rendnek szabálya, mások érintésének, tapintásának óvatos elkerülését hangsúlyozza. Ne érintsünk meg tehát másokat még tréfából sem. Nővérünket, mint Krisztus jegyesét, tartsuk ebből a szempontból is – szent és sértetlennek. Szigorúan ügyeljünk magunkra az iskolában, és szorítkozzunk az igazán szükségesre a betegápolásban.

f) a legnyíltabb forrása pedig a kísértéseknek a másneműekkel való barátkozás és bizalmaskodás. Mit sem változtat a dolgon, ha az illető egyén, legyen az egyházi vagy világi, nagyon lelkes és ájtatos. A veszélyt ez bizonyos értelemben nem kisebbiti, hanem fokozza. Hiszen ez a vonás másokban a szerzetesnőkre olyan vonzó és szimpatikus. Kellő óvatosság híján, milyen könnyen végződhetik a testben az, ami a lélekben kezdődött. Végezzünk azért udvariasan és röviden ... Még a gyóntatószékben is. Nagyon beteges lélek az, akinek minden héten csak hosszadalmasán lehet a lelkievezetést megadni.

V. A tisztaság elleni kísértések titkos forrásai

Ilyen:

a) elsősorban a kevélység. Főleg, ha valaki lelki, kegyelmi adományai miatt hivalkodik fel és lenéz, megvet másokat. Ezeket Isten rendszeren azzal alázza meg és akarja kijózanítani, hogy éppen a legalacsonyabb kísértéseket engedi rájuk szakadni. Így teljesedik aztán rajtuk az Írás szava: „Mindaz, aki magát felmagasztalja, megaláztatik.” (Lk 14,11) Sőt, ami még szomorúbb, az is beválik rajtuk, amit a Példabeszédek könyve mond: „Romlás előtt kevélység jár, és bukás előtt a lélek fennhéjázása.” (16,18)

Akit sok és alacsony kísértés zaklat, jól teszi, ha utána néz, nem emel-e ellene lelkiismerete hiúság, kevélység dolgában alapos vádat.

b) csaknem azonos az előbbivel az elbizakodottság, túlságos biztonságérzet saját erőnket illetőleg. Ha mégoly nagy békét élvezünk is és régen nem ostromolnak minket a kísértések, azért mégis illenek reánk az Úr Jézus igéi „a leány (bennünk) nem halt meg, hanem csak aluszik.” (Vö. Mk 5,39) A túlságos biztonságérzet hányszor rendítette meg már az ég oszlopaikat is és miután leomlottak, rombadőltek, reájuk illett a Próféta igéje: „Akik gyönyörűségben lakmározta, elvesznek az utakon, akik bíborban neveltettek, a ganéjt ölelgetik.” (Jer 4,5)

A *legerősebb* Sámson, a *legszentebb* Dávid, mind a nagy biztonságérzetnek köszönhetik bukásukat és gyalázatukat. „Mert félelmetes az Úr az Ő cselekedeteiben, amelyeket az emberek fiaival művel.” (Zsolt 65)

c) további forrás az engedetlenség, önmagunknak függetlenítése az előljárótól. Szomorú és nagyon kézzelfogható példa erre összüleinknek és az egész emberi nemnek sorsa. Azóta hányódik-vetődik ugyanis szerencsétlen emberi nemünk a szent tisztaság elleni kísértések szörnyű viharában, amióta felmondotta Istennek a köteles engedelmisséget. Mert a lélek lerázta az Urától, Istenétől rája rakott szent igát, viszont a test is forrong a saját közvetlen ura, a lélek ellen.

d) végül az imának, nevezetesen az elmélkedő imának elhanyagolása, az ebben való ellanyhulás is titkos táplálója, vagy legalább is melegágya az érzéki kísértéseknek. Amint ugyanis az ima, elmélkedés felemeli, lelkiessé, szellemiessé teszi az embert és erősíti, megvilágosítja, annak elhanyagolása érzékivé teszi, és anyagba való süppedéssel, sőt elmerüléssel jár.

VI. Téves nézetek a tisztaság szempontjából

1. *Téves azt hinni, hogy az ember már tiszta, s fogadalmának eleget tett, ha nincs semmi kedve, hajlama férjhez menni. A szent tisztaság ennél jóval több. Aki nagyobbra nem, hanem csak erre vállalkozik, még nagyon felejtheti és elhanyagolhatja, amit Szent Pál oly sürgősen köt szívünkre: „Ne gondozzátok testeteket a vágyakozásra,” (Róm 13,14) vagyis ne ápoljátok, hizlaljátok testetekben a tisztaság ellenségét, hanem inkább: „Sanyargassátok tagjaitokat, melyek földiek.” (Kol 3,5) Az ilyen még nagyon figyelmen kívül hagyhatja az Apostolnak szinte fenyegetően hangzó igéit: „Nem tudjátok-e, hogy az Istennek temploma vagytok és az Isten Lelke lakik bennetek? Az pedig, aki az Isten templomát megrontja, megrontja az Isten. Mert Isten temploma szent, ti vagytok az.” (1Kor 3,16.17) Mennyivel többet mond ez, mint, hogy nincs kedvem férjhez menni. Templomnak kell lenned, amelynek, – mint Tertullian szépen mondja – szerénység legyen az őre és az állandó portásnöje. Egyetlen gondolatnak, érzelemnek sem szabad ennek a szentélynek küszöbét átlépnie, nehogy elúzza onnan az Istennek Lelkét, a szentségnek, tisztaságnak forrását, mesterét. Miért is nálunk a szerénységnek húsunkba, vérünkbe, csontunkba kell átmennie, oly annyira, hogy a zárdaszűz és szerénység szinte egy fogalom legyen. Egyik a másikat juttassa eszünkbe.*

Tehát sem egyedül, sem nővéreink előtt, sem ember, sem a mindent látó Isten előtt, sem egészségben, sem betegségben ne tegyen és ne túrjon a szerzetesnő olyasmit, ami a szent szerénységet a legkevésbé is sérthetné. A szerénységnek, illedelemnek finomult érzéke, amikor magunk vagyunk, öltözködünk stb. az erény leghatalmasabb védője. Az is igaz, hogy, mint mindenben, úgy ebben is kerülnünk kell a túlzást (prüderiát). Legyünk tehát egyszerűek és keresetlenek, de egyben okosak és előrelátók.

Tiszteljük nagyon Őrangyalunkat. Mikor egyedül vagyunk, gondoljuk meg, hogy ő ilyenkor is mellettünk van és figyel minket. Viselkedjünk tehát előtte legalább is úgy, ahogyan azt egyik nővértársunk jelenlétében tennénk. Sőt, mi több: „Dicsőítsétek meg és hordozzátok az *Istent* testetekben.” (1Kor 6,20)

2.) *Tévedés azt hinni, hogy tisztaságunk biztosítva van, mert nincsenek kísértéseink.*

Ne bízzunk túlságosan ebben a látszólagos békében és nyugalomban, amely maga is kísértés lehet, vagy annak előkészítője. Milyen könnyen enged az ember ilyenkor szabadabb gyepelőket, amelyeket bezzeg szorosán tartana, ha heves kísértésekkel kellene küszködnie. Éppen itt a veszély! Figyeljük meg a macskát, amikor a mit sem sejtő ártatlan kis madarat törébe akarja ejteni. Mily lassan és óvatosan közelíti meg, olyan oldalról, ahonnan éppen nem látható, így tesz a gonoszlélek is a háborítatlan békében önmagáról és óvatosságról megfelelően lélekkel.

Amint a testi, úgy a lelki életben is a szélhűdések (gutaütések) csak látszólag jönnek hirtelen. Elő vannak azok már készítve jó ideje a testben, illetőleg a lélekben. Azután már csak valóságos kis „semmi” kell, hogy a katasztrófa betörjön.

3) *Tévedés azt hinni, hogy tiszták lehetünk, jóllehet a bizalmas, privát barátságot egyes nővérekkel nem kerüljük.*

Az ún. privát barátság nem kisebb veszélyt rejt magában a közös, minden testvérünknek tartozó szeretet, mint a tisztaság szempontjából.

Nincs ugyan tiltva, hogy egyeseket erényük vagy akár természetes jótulajdonságaik miatt a többinél inkább szeressük. Ámde legyünk óvatosak, mert még maga az erény is, amely olyan szép, olyan bűvös és vonzó, előbb-utóbb veszélyes lehet reánk. Annál is inkább a természetes jótulajdonságok, aminők a külső báj, kedvesség, szellemesség. Ha már azt vesszük észre, hogy egyik-másik társnőnk egyénisége rabbá ejtette szívünket, ha folyton emlékünkből ötlük, képzeletünket és szívünket állandóan jólesően foglalkoztatja, még imáinkat is zavarja, ha vele szemben oly bizalmaskodásokat engedünk meg magunknak, amely magábavéve még nem rossz, de mások előtt feszélyezne minket, akkor biztosra vehetjük, hogy rendetlen szenvedély lépett fel és dolgozik bennünk. Itt már nincs szó tiszta, keresztény, szerzetesnői szeretetről, hanem igen is *privát barátságról*.

Ezzel pedig lejtőre jutunk, amelyen, ha idejekorán ellene nem szegülünk, szűzies erényünknek előbb-utóbb bizony kárát valljuk.

Nem hiába mondta egyik szerzetelapítónő ezeket a különöseknél látszó, de találó szavakat: „A zárdában szeretnünk kell egymást, mint az angyalokat, de menekülnünk is kell egymástól, mint az ördögöktől.”

Azért legyünk óvatosak. Eleinte az ember nem is *akarja* a rendetlen vonzalom ébredését, fellépését észrevenni. Megmasszírozza a lelkiismeretét, elkobozza annak szólásjogát. Ha mások jóakarattal figyelmeztetnek, nem is hisszük el, hogy betegek vagyunk, és nem is kérünk az orvosságból. Vonzalmunk igazolására találunk álokokat bőven. Azt feleljük magunk lelkiismeretének és esetleg másoknak, kik bennünket csupa szeretetből óvni akarnak, hogy ez csak szent barátság, amelyben csepp érzékiség sincsen. Sőt ez a barátkozás minket csak a jóra visz, tanácsot, vigaszt kapunk általa, Istenhez közelebb segít. De meg végtére is, mi erről a barátságról már nem *tudunk* lemondani ... Ez a legjellemzőbb. Hogyan? Még Istenért sem tudunk lemondani? Még akkor sem, ha azt az előljáró, aki nekünk kétségkívül Istennek helyettese, ellenzi, sőt megtiltja? Lehet-e az ilyen barátság helyes és rendezett? Ha csakugyan Istenen alapulna, ha végcélja csakugyan Isten volna, – mint ahogy kellene, hogy mindenben őt keressük – óh akkor a válás, szakítás, minden nagyobb fájdalom nélkül menne végbe. Ha a test egészséges, a fehérműt minden kellemetlen érzés és szenvedés nélkül húzzuk le róla. Ha a ruhának lehúzása fájdalommal jár, rendszeren már beteg, sebesült a testünk.

Vigyázzunk tehát, nehogy a kezdetben finom selyemszálakból később kötelek és bilincsek legyenek, amelyek nem válnak dicsőségünkre, sem üdvünkre. Bármely rendtelenség, amelyet szívünkben megtűrünk, éket alkot Isten és lelkünk közt. Kikapasztja a kegyelem forrását számunkra és már ezzel biztos és szégyenletes bukás felé sodor. A privát barátság felébreszti a talán már régóta alvó ösztönösséget, alacsony kísértéseket támaszt és lassan, de biztosan a tisztasági fogadalom súlyos megtörésének útját egyengeti.

De ebben se tévesszük össze a kísértést, a hajlamot a beleegyezéssel. Elvégre, ha vonzalom, sőt érzéki vonzalom is ébred bennünk valamely nővérünk iránt, ezen nincs mit csodálkoznunk. Mi sem vagyunk kivételek. Mi bennünk is él a természet, mi sem vagyunk csodagyerekek. Éppen azért alig is van közülünk valaki, aki vérmérsékletének megfelelő fokban ily nehézséget magában nem tapasztalt. Ha szerzetesnők, ha fogadalmaskodók vagyunk is, de nem szüntünk meg emberek, nők lenni. A nő pedig természet szerint különösen érzi az ösztönt, a vágyat, hogy szeressen és szerettesse, hogy ne álljon egyedül, hanem támasza

legyen. Legyünk tehát bölcssek, mint a mi Alkotónk bölcs. Ismerjük meg magunkat! Természetünkön ugyan nem változtathatunk, de nemesíthetjük azt. A természetest lassú, de állandó munkával természetfelettivé változtathatjuk. Nem éppen a természetes hajlamok leküzdéséből, megtagadásából, feláldozásával támad-e a legtisztább s vigasztosabb isteni és felebaráti szeretetet? Nem éppen azokból a vonzalmakból, amelyeknek Isten gondolata szerint végcéljuk az anyaság, fejlődhetik ki az a szellemi, lelki, természetfeletti anyai szeretet, amely a nőt teszi legalkalmasabbá, hogy a gyermekeket tanítsa, nevelje, a betegeket ápolja, a szegényeket gondozza, és karitatív munkában apostolkodjék? Így aknázhatja ki a Teremtőtől belénk oltott hatalmas rugókat a hit, a kegyelem, a józan ész, az állhatatos munka a jóra, amely rugók különben – ha rendetlenül érvényesülnek – beszennyezik a szívet és eltörlik az igazi boldogság igazgyöngyét. A medrében tartott zuhogó hegyi patak nagy energiaforrás és így áldás lehet az egész vidékre, de pusztulást és romlást is okozhat, ha vad száguldásában szabadjára hagyják. Ugyanaz a dolog orvosság és méreg is lehet aszerint, ahogyan használjuk. Gondoljuk csak meg, ha mi magunkat le nem küzdjük és érzéki szeretetünket, – mondjuk ki nyíltan: a *szerелеm szenvedélyét* – lefojtjuk, mennyivel vagyunk különbek azoknál, akiket talán a világban tilos szerelmi viszonyok miatt elítélünk? Azok is a test horgára akadtak és mi is. Az már nagyon mellékes, hogy a horgon minő családok van: férfi vagy nő. Akkor a világot elhagyva miben hoztunk voltaképpen áldozatot? Nem éppen abban kell-e a mi áldozatunknak lennie, hogy mi magába az ösztönbe, hajlamba, érzéki vonzalomba mártjuk bátor lélekkel a lemondás kardját? Ha mi csak éppen más tárgyat keresünk szerelmünknek, akkor helyzetünk csupa képmutatás, sőt annál rosszabb, mert rendetlen érzékiségünk hasonneműre vonatkozik és így *természetellenesen, perverz* módon érvényesül.

Küzdjünk tehát érzéki hajlamaink ellen bátran és híven! De ne *feltűnően*. Ezzel a másik végletbe esnénk, és a köteles testvéri szeretetet sértenők meg. Érzéki vonzalmunk tárgyát ne keressük, de ne is kerüljük. Egyedül azonban szükség nélkül ne soká legyünk vele. Társalogjunk vele, mint a többivel, és ha közben kísértéseink támadnak, küzdjünk ellenük, mint ahogy más kísértések ellen küzdeni szoktunk. A nővér közelsége szükséges alkalom, amelytől nem szabadulhatunk. Isten ezt maga legjobban tudja és éppen azért állandóan megadja a győzelemre bő kegyelmét, ha azt elfogadjuk és felhasználjuk. Az érzékiség felcsapó lángjában ép marad liliomunk. Tartózkodjunk a nővérrel szemben különösen minden gyengédkedő kifejezéstől és érintéstől, vigyázzunk, hogy szemünket és gondolatainkat rajta ne felejtsük, így aztán ez a nehézség és kísértés is csak érdemünkre és nagyobb dicsőségünkre válik.

Még más fontos kitérést kell itt tennünk.

A leány, a nő, nemcsak bennünk él, hanem növendékeinkben is. Mikor a leánytermészet a fejlődés bizonyos fokát eléri (úgy kb. 12–14 év közt) elkezd rajongani. Rajong a tanítónőért, rajong a lelkiatyjáért, rajong a fiúért, rajong a lányokért. Kár volna efelett egyszerűen pálcát törni. A szegény gyermek érzi, tapasztalja, hogy élete tavaszán a természetének Istentől ültetett rózsatorzse virágzásnak indul. Ha a gyermekre csupán a szigor hideg zuhanyát alkalmazzuk, célt nem érünk, csak tönkretesszük. A duzzadó életerő másutt, más módon tör magának utat.

Legyünk tehát a rajongó gyermekkel türelemmel és igyekezzünk az áradó életpatákat medrébe terelni. Hogyan? Neveljük a gyermeket arra, hogy tudjon magán uralkodni. Mihelyt magában valami rendtelent észlel, amit a vele kapcsolatos, bizonyos *nyugtalanság* mindjárt elárul – nyomban lépjen fel s küzdjön ellene a figyelemnek elterelésével. Legyen állandóan vidám és foglalkozék állandóan köteles és azonkívül őt érdeklő dologgal. – Övjük a regényolvasástól és a neki nem való társaságtól. A nagyobbacska leánnyal azután értessük meg, hogy azok a rügyek, amelyeket a túlkorai tavasz csal elő, rendesen a dérnék, fagnak esnek áldozatul és nem várnak a rózsatőnek sem díszére, sem hasznára. Ha igazán boldogok akarunk lenni, várjuk be mindennek a maga idejét. Ha a leány, akit Isten világi pályára,

házasságra, családi életre hívott, a kellő időt bevárja és a szerelem hatalmas energiáit el nem prédálja, jövő boldogságát alapozza és rengeteg sok bánattól, szívfájdalomtól, nyugtalanságtól, keservtől és szerencsétlenségtől óvja meg magát. Így azután a dolgot a titokzatosság ingerétől is megfosztjuk, amely a kíváncsi lelkeket oly sokszor lépre viszi.

Minthogy pedig a szeretetnek tárgy kell, állítsuk eléje az örökszép ideálokat, az Úr Jézust és a Szentséges Szüzet, a mennyei Jegyest, és a legkedvesebb barátnőt. Hiába! A fiatal szívnek mindig kell valami, amiért lelkesedjék, ami foglalkoztassa.

Mérhetetlen fontos szerepe van, főleg ebben a korban a gyakori szentáldozásnak.

Legyen végül a serdülő leánynak már lelkivezetője és ne futkosson egyik gyóntatószéktől a másikhoz. A bizalom és őszinteség a lelkiismeretes, rendes lelkiatya iránt, mintegy levezeti a szív túlbőségét és megmenti azt minden nagyobb sérüléstől. De ezeknek a közbeszövése után, térjünk most már vissza eredeti tárgyunkhoz.

Nagyon rosszul, lelkiismeretlenül vagyis inkább legtöbbször tudatlanul jár el az a nővér, aki, midőn észreveszi, hogy a leány rajongó szívével hozzá fordul és benne keres tárgyat szerelmének, ezt magára hízelgőnek tartja, ennek örül, ebben tetszeleg és ennek tápot ad.

Hányszor kérdi a gyermek, hogy bűn-e az, hogy én X, vagy Y nővért nagyon szeretem? Haragszom erre, vagy arra, mert az is szereti a nővért ...

Ha a dolog rendezett volna, nem is kerülne sor az ilyen kérdésre. Hiszen, mint említettük, a *rendetlen* az, ami nyugtalanít.

Mily borzasztó volna felelősségünk Isten, szülők és később maga a gyermek előtt is, ha tapasztalatlanságának mi magunk feszítettük a hálót, mi, akikre a szülők olyan nyugodtan bízták legdrágábbjukat.

Azért bizonyos anyai, de kimért modorral utasítsuk vissza az effajta ostromokat. Mutassunk bizonyos közömbösséget. Soha se hízelegjünk az ilyeneknek. De legfőképpen sohase érintsük őket. Ha ezt megtettük volna, vádoljuk be magunkat az előljárónál és kérjünk penitenciát. Fontoljuk csak meg, hogy meggondolatlan lépéssel egyetlen pillanat alatt tönkretelhetjük magunkat, hivatásunkat s óriási, szinte jóvátehetetlen kárt okozhatunk anyánknak, szerzetünknek. Idézzük még ebben a tárgyban *Szalézi Szent Ferencnek* nagyon ideillő szavait: „A gonoszlélek azoknak, akik egymást szeretik, foglalót ad. Erényes szeretetet ébreszt bennük. De, ha nincs meg a kellő óvatosság, ebbe csakhamar könnyelmű szeretet keveredik. Azután jön az érzékies szeretet, végül a testi. Bizonyos dolog, hogy még maga a lelkies szeretet is veszéllyel jár, ha az ember önmagában való bizalmatlanság és éberség fegyvereit kellő eréllyel nem forgatja. Ha a gonoszlélek a magában véve teljesen ártatlan, lelki szeretetet meg akarja hamisítani, a legnagyobb finomsággal jár el. Észrevétlenül surrantat be a szívbe érzelmeket, amelyek a tisztaságra kevésbé előnyösek. Én mindenkinek odakiáltom, aki csak hallani akar: vágd keresztül, zúzd szét, tépd szét! Ne pazarolj időt arra, hogy ezeket a dőre szálakat csak amúgy lassan fejtegeted, bontogatod. Itt tűzre, meg vasra van szükség, vagyis teljes határozottságra. Az ember ne alkudozzék olyan szeretettel, amely ellenkezik Istennek szeretetével.”

4.) *Tévedés azt hinni, hogy az ember tiszta maradhat, jóllehet mindent összeolvas.*

Jól tudjuk, hogy kimondottan rossz könyvek a zárdába be nem jutnak. De kezünkbe kerülhetnek olyanok, amelyek nekünk nem valók. – Átrepülhetnek a kerítésünkön, klauzúránkon újságok, folyóiratok, bennük tárcák, regények, érzélgős históriák, amelyeket a világi ember gyomra ugyan megemészt, de a szerzetesnő ideálisan finomult lelke nem élvezhet anélkül, hogy a tisztaság aranyos himporának kárát ne vallaná. Ne mentsen fel bennünket az óvatosság alól még az sem, hogy az illető sajtótermékek katolikus jellegűek. Ezeket – bár a legjobb szándékkal – de világiak, nem pedig szerzetesnők számára írták. Még az olyan újságpapíros is, amely a zárdába behozott holmi burkolatául szolgált, rajta hírek, „Törvényszéki Csarnok”, stb. a kíváncsi lélekre kísértések forrásai lehetnek. A

regényolvasás, pusztá kedvtelésből, nem illik hozzánk, akik áldozatos komoly élet feladatával állunk nap-nap után szemben.

Világos, hogy az irodalom szakosaknak a klasszikus regényeket ismerniük és olvasniuk kell. Azonban, hogy valamely könyvet ismerjünk és róla véleményt alkothassunk, távolról sem szükséges abba élvezettel belemerülnünk. Legjobb, ha a szerzetesnő az olvasásban kellő műveltségű és jó szellemű egyházi szakember irányítását követi.

VII. A szent tisztaság X. parancsa

Jóllehet értekezésünk eddigi folyamán már jórészt megadtuk, amit a szent tisztaság dolgában tennünk és kerülnünk kell, mégis üdvös lesz, ha az elmondottakat röviden összegezzük, és mint megmásíthatatlan törvénycikkeket leszegezzük.

I. Őrizd gondosan érzékeidet. Aki a záporba kiáll az utca közepére, hiába hadonászik és panaszoja, hogy megázik.

II. Kerüld az alkalmat és mondj meg mindent ebből a szempontból lelkiatyádnak és az előjáródnak.

III. Kísértésben azonnal küzdj, de maradj higgadt és nyugodt. A túlságos izgulás, felesleges erőpazarlás. Egy fohász és egy csepp szenteltvíz, főleg Jézus és Mária neve, az ördöggel küszködő léleknek legyőzhetetlen fegyvere.

IV. Ha a tisztaság ellen, akárcsak bocsánatos hibát követtél is el, gyóntatóatyádnak őszintén tárd fel. Meg ne áldozál súlyos bűnnel!

V. Kerüld az érzéki barátságot, mint a tüzet vagy mérges kígyót!

VI. Soha se légy tétlen, sem testileg, sem szellemileg.

VII. Légy mértékletes evésben-ivásban.

VIII. Légy alázatos és engedelmes!

IX. A szokásos, megengedett vezekléseket el ne hanyagold!

X. Naponként ajánld magad, tisztaságodat buzgó imában a szentséges Szűznek és fogadd szívedbe az isteni Jegyest az Oltáriszentségben.

Ezt tedd és tiszta maradsz a sírig!

VIII. A szent tisztaság örök mintái és ideáljai

1) A tisztaságnak legelső mintája és ősképe maga Isten, a teljes Szentháromság. Mint legtisztább, legegyszerűbb és legfenségesebb szellem, távol van minden összetételtől, romlástól és változástól. Ő veti a tisztaság magvait a lélekbe, tőle származik a tisztaság minden hajlama, szándéka. Azért nevezik a szentatyák a Szentháromságot első szűznek: „Prima Virgo Trias”, mert a tisztaságnak, főleg a szüzességnek ősmintája, tanítómestere.

Mikor az Úr Jézus figyelmeztet bennünket, hogy szentek, tökéletesek legyünk, mint a mi mennyei Atyánk tökéletes, hathatósan utal a tisztaságra, mint az isteni tökéletesség egyik legjellemzőbb vonására.

2) Hogy pedig ez a végtelen tisztaság nekünk embereknek utánozható, elérhető legyen, azért testesült meg a mi Urunk Jézus Krisztus személyében.

Az Üdvözítő egész egyénisége a tisztaság balsamos illatát leheli. Tiszta az Anyja, tiszta a nevelő Atyja, tiszta a legkedvesebb barátja. Közel engedte magához apostolait, a hideg, nedves szélről kifújta arcú, halszagtól állandóan bűzös ruhájú, nyers modorú, műveletlen halászokat, de ezeknek, miután hozzá csatlakoztak, teljesen tisztán kellett élniük. Ebből a szempontból még Júdás sem esik kifogás alá, mert különben Jézus pillanatig sem tűrte volna meg az ő társaságában. Az Úr ugyan nem utasítja vissza a házasságtörőt, a vezeklő Magdolnát, hadd öntözze könnyeivel az isteni lábát, keblére azonban csak a tiszta ártatlanság

jut fel, a gyermekekben, akiket magához ölel, – meg Szent Jánosban, aki első szentáldozását az Úr Szívére borulva végezte el.

Az égben is a szüzek fogják követni, kísérni a Báránnyt, s neki a tisztaság utolérhetetlen dallamait énekelni. Igen, ez a páratlanul nagy, és boldogító tisztség, kiváltság, kizárólag a szüzi lelkeket illeti.

3) A legtisztább isteni Szívnek emberi másolata elsősorban a Boldogságos Szűz, a Szeplőtelen. Ő az első fogadalmas tisztaság. Még az istenanyai méltóságnak elfogadását is ettől tette függővé. Ez a feltétlen ragaszkodás a szüzi tisztasághoz, választottságának nem *akadálya* volt, hanem *feltétele*.

4) Ott azután Szent József, a szüzek öre és atyja, akire Isten két legdrágább kincsét, Jézust és Máriát teljesen nyugodtan bízhatta.

5) Ott vannak a Szent Angyalok, akik képtelenek minden beszennyeződésre. A szüzesség valóságos angyali rokonság. Mert, amint az angyal a tisztaság megsértésére természeténél fogva képtelen, úgy ez a zárdaszűzre, a fogadalma folytán erkölcsi lehetetlenség.

6) És a Szentek karában is könnyű a tisztaságra mintát, ideált találni. Akárhány lilioma mellett a vértanúság pálmájával is ékes.

Nagy számuk megdicsőíti Istent, aki kegyelmével annyi lelket győzelemre segít a test felett, de bátorít minket is a küzdelemre, mert, mint Szent Ágoston önmagát biztatva mondotta: „Ha ennek is, annak is sikerült a test feletti győzelem, miért is ne sikerülne éppen én-nekem?”

IX. A tisztaság fogadalma erkölcsstani és jogi szempontból

A tisztaság fogadalma általában kettőre kötelez: hogy a VI. és IX. parancsolatot megtartsuk, vagyis a tisztaságot sem külsőleg, sem belsőleg meg ne sértsük és házasságra ne lépünk.

Ha fogadalmunk ellen vétünk, kettős, olykor hármas bünt követünk el; áthágjuk a hatodik, illetőleg a kilencedik parancsolatot, de megsértjük a fogadalmat is, ami által szentségtörés bűnébe is estünk. Miért is a fogadalmasnak a szentgyónásban azt is meg kell mondania, hogy fogadalom is kötelezi a szent tisztaságra, ha ugyan a lelkiatya azt már amúgy is nem tudja. Nem lényeges és így nem is említendő a gyónásban az, hogy fogadalmunk egyszerű, vagy ünnepélyes, örök vagy ideiglenes-e.

Ha a bűnös vágy házásra, rokonra, vagy felszentelt személyre vonatkozik, avagy ilyennel követtük el a bünt, ezt a szentgyónásban ugyancsak meg kell említeni, mert ezek a körülmények a bűn nemét változtatják, illetőleg sokszorozzák.

Mekkora a fogadalomtörés bűne?

Hogy ezt megállapíthassuk, meg kell különböztetnünk azokat a bűnöket, amelyek a szent tisztaságot s fogadalmat egyenesen (direkte) és nem egyenesen (indirekte) sérítik.

A tisztaság direkt megsértése

Egyenesen (direkte) megsérti a fogadalmat az, aki nemi gyönyört keres, vagy abba beleegyezik. Ha ez a beleegyezés tökéletes, vagyis teljes büntudattal és teljes akarati hozzájárulással történik, akkor **a bűn halálos**. Ha a beleegyezés nem tökéletes, vagyis, ha akár az értelem belátása, akár az akarat hozzájárulása nem teljes, akkor a bűn bocsánatos. Ahol pedig a szabad, tudatos beleegyezés teljesen hiányzik, ahogy ez az álomban történik, avagy mikor az ember teljesen elszórakozott, ott bűnről egyáltalán szó sem lehet.

Jóllehet a halálos bűn egy pillanat alatt végbemehet, de a kísértés *első* pillanataiban aligha fog valaha megtörténni. Ugyanis, rendszeren több-kevesebb időbe telik, míg *az ember teljesen tudatára ébred annak*, miről is van szó, ti. halálos bűn veszélyéről és teljes beleegyezését megadja.

Bocsánatos a bűn akkor, ha a lélek a kísértésben ingadozik, teljes beleegyezését ugyan nem adja meg, de a kísértést teljesen vissza nem utasítja.

Semmi bűnünk sincs akkor, ha a kísértésnek határozottan ellentálltunk, mihelyt annak tudatára ébredtünk. Ilyenkor inkább erényt gyakorlunk, érdemet szerzünk, amely annál nagyobb, minél hevesebb a kísértés hibánkon kívül. Sőt ha a kísértés többször visszatér és megrohamozza lelkünk várát, annál nagyobb az érdemünk, ha szilárdan ellentálltunk.

Ne feledjük tehát sohasem, hogy nem a *kísértés* a bűn, feltéve, hogy azt nem magunk keressük. Sem pedig a *hajlam* és *vonzódás* a bűn tárgya felé, – hiszen ez többnyire a kísértéssel szorosan kapcsolatos és a dolog természetében van. – Sem *az akaratnak bizonyos kedve a bűnt elkövetni*. Sőt nem bűn még maga a gyönyör sem, amelyet a kísértés ébreszt... Ez még mind a kísértéshez tartozik. A **bűn** a *beleegyezésben van*. Vagyis az akaratban, amely a bűnnel járó gyönyört keresi, azt elfogadja, abban megpihen, ahhoz tapad, abba belenyugszik. Vegyük csak példának. Ha valaki fogadalmat tenne arra, hogy cukrot sohasem eszik. Más valaki csupa pajzanságból cukrot dobna az illető nyílt szájába és tenyerével megakadályozná, hogy azt kiköpje. Vajon nem volna érezhető a cukor édessége? És mégis megtörte-e az illető a fogadalmát? Tehát nem a gondolat, nem az érzés a bűn, hanem a *beleegyezés*.

A tisztaság indirekt megsértése

Sokkal könnyebben s többször fordulhat elő a szerzetesnőnél a tisztaság *indirekt*, nem egyenes megsértése. Amikor tudniillik az ember olyant tesz, vagy enged meg, amiből – tekintve az emberi gyengeséget, – a szent tisztaságra veszély származhatik.

Az irányelvek itt a következők:

1) Súlyos bűn olyasmint tenni, vagy megengedni, ami biztosan belső vagy külső súlyos bűnbe visz. Hogy pedig ez a *közvetlen biztos veszély* fennforog-e, kiki megítélheti a) a dolog természetéből. Vannak ugyanis dolgok, amelyek minden emberre nagyon veszélyesek, mint pl. nyíltan obszcén, erkölcstelen könyvek, iratok olvasása, ilyen képek nézése, b) a saját tapasztalatából. Ez is kinek-kinek sokat mond. Nem minden dolog, mindenkire egyaránt veszélyes. Ami téged *eddig tapasztalatod* szerint csaknem *mindig bűnbe* vitt, azt reád nézve *súlyos bűn* terhe alatt kerülnöd kell.

2) Mikor pedig a veszély nem ilyen biztos és közeli, s van reményünk és szándékunk a bűnt kikerülni, akkor

a) ha csupa könnyelműségből követjük el, akkor bocsánatosan vétünk. Pl. ilyenek a könnyelmű pillantások, kíváncsi gondolatok, amelyekhez gyönyör nem járul, felesleges terefere másneműekkel.

b) ha megfelelő, *fontos okból* tesszük ki magunkat ilyen veszélynek, egyáltalán nem vétünk, sőt érdemeket szerezhethetünk. Pl. előfordulhat ez a betegápolás vagy önápolás alkalmával. Bízást bízhatunk, hogy az ilyen alkalmakkor ébredő kísértések leküzdésére Isten nem fogja megtagadni bő kegyelmét.

Ezeknek az elveknek szemmeltartásával lássuk most már, hogyan véthet az ember indirekte a tisztaság erénye és fogadalma ellen.

Vétkezhetünk: a) *szemünkkel*, látásunkkal, ha a szemünk szerénytelen, egerésző. Nem óvatos a személyek, képek, könyvek, megtekintésében, olvasásában.

b) *hallásunkkal*, ha nem illőt, hízelkedő beszédet, érzékies dolgokat, szívesen hallgatunk. Újabban a rádió is nem kis veszélyt hozhat a szerzetesnő tisztaságára, ha kellő

megkülönböztetés nélkül szórakozik a rádióval, hogy a rengeteg időpocsékolásról ne is szóljunk ...

c) *ajkunkkal* véthetünk, ha túl gyengéd kifejezést használunk, mást – leszámítva a szokás által szentesített alkalmakat, – megcsókolunk. Tehát a csók is lehet tisztaság- és fogadalomtörés; bocsánatos bűn, ha érzéki gyönyörrel, súlyos bűn, ha testi (nemi) gyönyörrel adjuk vagy fogadjuk.

d) *érintéssel*, pl. öleléssel, aminek súlyáról azt mondhatjuk, amit előbb a csókról állítottunk. Önmagunkat, vagy mást akkor érinthetünk bűn nélkül, ha erre tisztességes, ésszerű okunk van s távol tőlünk minden rossz szándék.

e) *emlékezőtehetségünkkel és fantáziánkkal*, ha annak szabad gyeplőt adunk és

f) *szívünkkel*, ha vonzalmainak parancsolni nem akarunk, ha szívünk oltárán Istenen kívül bálványt is megtűrünk, szinte imádunk.

Ilyen bálvány lehet nő vagy férfi, rendtársunk, növendékünk, idegen, *világi, vagy felszentelt személy, ez utóbbi esetben a szentségtörés kétszeres.*

A szerzetesnő tisztaságának védelméről az **egyházjog** is szigorú intézkedéseket tesz. Főleg a klauzúra-törvénnyel.

A klauzúra

Kétféle klauzúrát különböztetünk meg: *pápai* és *püspöki*.

1. A pápai csakis az ünnepélyes fogadalmat tevő *szerzeteseket* köti és már azokra sem vonatkozik, akiknek fogadalmait a Szentszék újabban egyszerűsítette.

A pápai klauzúra szigorúan megtiltja, hogy a hivatalosan megvont, zárt területre a szerzetesnők bárkit is beengedjenek. Legyen az férfi, vagy nő, gyermek vagy felnőtt. Azonkívül megtiltja, hogy a szerzetesnők nagy veszélyt leszámítva, pápai engedély nélkül, bár kis időre is, klauzúrájukból kilépjenek.

A pápának egyszerűen fenntartott kiközösítésbe esnek azok a serdült egyének, akik a Szentszék engedélye nélkül a pápai klauzúrát tudatosan átlépik, vagy az, aki ilyeneket oda beenged. Ugyanígy bünteti az Egyház pápai engedély vagy nagy veszélyen kívül klauzúrájukból kilépő szerzetesnőt (2342. kánon).

2. A **püspöki ugyanazt írja elő**, amit a pápai, de nem ugyanazzal a szigorral.

a) A püspöki klauzúra csak a másneműek belépését tiltja, de még ezek is átléphetik, ha a *főnöknő*, kellő *okból*, azt megengedi (604. kánon).

b) Azok a büntetések, amelyekkel az Egyház a pápai klauzúra megsértőit sújtja, püspöki klauzúrára nem vonatkoznak, de a püspök maga szabhat büntetéseket, ha a szerzetesnők klauzúrájukat könnyelműen kezelik. (604. kánon, 3. §.)

c) Az Egyház követeli továbbá, hogy az előjárók szigorúan figyeljék a beszédszobát, nehogy a felesleges vendégfogadásokkal a szerzetesi szellem szenvedjen (605. kánon).

d) Teljesítsék alkotmányuk előírásait a szerzetesnők kimenését illetőleg. Ne távozzanak a szerzetházból komoly ok, engedély és társ nélkül (vö. 606. és 607. kánon).

e) Ne tűrjék meg az előjárók, hogy a szerzetesnő házon kívül lakják. Ha ez hat hónapnál tovább tart, a Szentszék engedélye kérendő ki, kivéve azt az esetet, ha a távollét tanulmányok végzése okából történne (606. kánon).

f) Ha a zárdának *nevelő-intézete*, vagy egyéb vallásos munkatere van, legyen ez lehetőleg a klauzúrán kívül s férfiakat lehetőleg ettől is távoltartsák (599. és 604. kánonok).

Egyházi büntetések a tisztaság fogadalmának megsértőire:

Ha az ünnepélyes fogadalmat szerzetesnő megkísérelne házasságra lépni, a pápának egyszerűen fenntartott kiközösítésébe esik azzal az egyénnel együtt, akivel ezt a merényletet elköveti. A házasság pedig érvénytelen.

Ha egyszerű *örök* fogadalmat tenné ugyanezt, a házasság ugyan érvényes volna, de az illető szerzetesnő büntársával együtt a püspöknek fenntartott kiközösítésbe esik (2388. kánon).

A férfival megszökő, házasságot kötő, vagy azt megkísérlő szerzetesnő minden további nélkül törvényesen elbocsájtottnak tekintendő (646. kánon).

A szerzetesi engedelmisség

I. A szerzetesi engedelmisségről általában

Szent Bernát, miután a világot elhagyva szerzetbe lépett, sokszor kérdezte önmagától: „Miért is jöttél ide?” Csakugyan nem ártana, ha ezt mi is gyakran felvetnők magunkban. Miért jöttél ide? Miért lettél szerzetesnő? Nem azért-e és nem különösképpen azért-e, hogy mindent elhagyva teljesen, maradék nélkül Istennek adjad magad? Nem azért-e, hogy így „holokausztummá”, vagyis égő áldozattá légy Isten oltárán? Ámde odaadtál-e mindent, ha visszatartod éppen azt, ami benned legértékesebb; akaratomat? Égő áldozattá lettél-e, ha éppen szívedet, önrendelkezési jogodat, szabadságodat az áldozati oltárról elorzod? Ekkor csakugyan hasonlítasz Saul királyhoz, aki csak a selejtes holmit áldozta az Úrnak, de a zsákmány legjavát magának tartotta meg. De meg is érdemelte az Úr szigorú szemrehányását: „Vajon az Úr égő- és békeáldozatot akar-e, és nem azt-e inkább, hogy engedelmeskedjenek az Úr szavának? *Mert jobb az engedelmisség, mint az áldozat.*” (1Sám 15,22)

Ez nagyon érthető. Hiszen az engedelmisség a *legteljesebb, legnagyobb és fenségesebb* áldozat, amellyel az ember nemcsak sajátjáról, hanem önmagáról mond le Isten javára.

Íme, éppen ez a szerzetesi élet lényege. Ebben van állapotunknak szépsége, magasztossága, hősiessége és jutalomraméltó volta. Viszont: engedelmisség nélkül nincs szerzetesi élet, nincs szerzetes.

Van is olyan szerzet, amely csakis az engedelmisségre tesz fogadalmat, azzal a tudattal és szándékkal, hogy valamiképpen a többi fogadalom ebben mind bele van foglalva. Úgy is van. Az engedelmisség, mint tengely körül fordul meg minden.

De itt van egyben a szerzetesi élet legfőbb *nehézsége* is. Az ember aránylag könnyen lemond a földi javokról, megtartóztatja magát a tisztaság dolgában, – ez a világban is elég gyakori. Ámde nehéz, mondhatatlanul nehéz, legnemesebb, legfinomabb képességünket, belátásunkat, akaratomat, szabadságunkat odaadni, önrendelkezési jogunkról lemondani. Ez valóságos halál, amelyből új életre kell születnünk. Az ember bizony nehezen hal meg. Kihülőben vannak már a végtagjai, érzéketlen már a földi dolgok, a test iránt, de még mindig él, és olykor csak hosszas tusa és vergődés után hal meg.

A halálos ítéletet már a *noviciátusban* mondjuk ki magunk felett. Jaj annak a szerzetesnek, aki ezt a zárdái élete hajnalán meg nem teszi. A végrehajtás azután az egész életnek nagy és fenséges munkája.

Mikor De Ravignan atyát kérdezték, hogy mit csinált a noviciátus hosszú két éve alatt, ezt a szellemes feleletet adta: „Ketten voltunk. Állandóan birkóztunk. Végül sikerült azt a másikat az ablakon kidobnom. Ez az egész.” Életéből tudjuk, hogy ez a szentéletű szerzetes, a Notre Dame világhírű szónoka, „azt a másikat”, vagyis a világias ént, soha nem is engedte vissza lelkébe, az meghalt nála mindörökre.

II. A szerzetesi engedelmisség alapjai

Hatoljunk be az engedelmisség értelmébe, lényegébe.

1) Magyaroztatást egyetlen szavacska adja meg. Az ember: *teremtmény*.

Magában véve semmi, Isten szabad teremtő akarata, ereje által jött létre, s marad fenn állandóan. Ebből aztán vas-szükségességgel kettő következik. Az ember *függ* Istentől. Függ lényében, létezésében minden pillanatában, függ tetőtől-talpig, lelke, teste, minden képessége, életműködése. Függ olyan feltétlenül, hogy arra példát, hasonlatot a világon nem találunk s felfogni is alig tudjuk.

A másik ezzel szorosan összefügg: *Teljesen és egyedül feltétlenül Isten tulajdonai, vagyunk.* Le sem mondhatna rólunk a Teremtő más javára, mert ez megsemmisülést jelentene számunkra, visszahullást a semmiségbe, amely felett csakis az Ő teremtő, fenntartó erejével lebegünk.

Aki a teremtő Istent hiszi és elismeri és mégis az ember teljes függetlensége és szabadsága „autonómiája” mellett kardoskodik, az a legnagyobb ellenmondásba keveredett.

Igaz ugyan, hogy a Teremtő nekünk, embereknek egyéb ajándékai koronájaképpen még szabadakaratot is adott. Ennyivel is többel tartozunk tehát neki.

Szabadok vagyunk, hogy annak, akitől függünk, akié vagyunk, akitől a szabadságot is kaptuk, szabadon és így érdemmel szolgálhassunk. Tehát engedelmeskedjünk. De semmiképpen sem azért vagyunk szabadok, hogy bár – sajnos – megtehetjük, Istenünket megbántsuk, neki (s helyetteseinek) az engedelmisséget felmondjuk.

2) Második alapja engedelmisségünknek: saját szabad elhatározásunk.

Habár Isten létesíthetett volna számtalan más, ennél tökéletesebb világrendeket, de neki tetszett éppen ezt választani, amelyben mi létezzünk és élünk, amelynek páratlan szépsége, hogy a szabadakaratra épült. Mi a természetes, fizikai, szükségszerű függésünket, szabad, erkölcsi függéssé, vagyis engedelmisséggé tehetjük. *Különböző fokban* érvényesíthetjük. Bár Isten teremtői jogon, megkövetelhetné, hogy Neki mindenki, mindenével adózzék, mindennel, amit csak tőle kapott. De mégis többnyire beéri azzal, hogy teremtménye a szorosan kötelező parancsait betartsa. A többi teremtményei *nagylelkűségére* hagyja.

Mindig voltak és vannak ilyen nagy lelkek. Hála az Ő kegyelmének, hogy mi is azok közé tartozunk! Mikor szerzetbe léptünk, szabad elhatározással mindent odaadtunk Istennek. Sőt hogy ezt a választásunkat, elhatározásunkat megszilárdítsuk, ezt a mindenre kiterjedő engedelmisséget, a fogadalom által törvény erőre emeltük. Szent *kényszerűségé* változtattuk.

Ismerve az emberi természet ingatagságát, meg akarjuk szüntetni még a lehetőségét is annak, hogy valaha is visszavonjuk azt, amit egyszer szeretetből, szabadon választottunk. Ezért teszünk fogadalmat. Ezért fogadjuk szent esküvéssel, hogy mindenben engedelmeskedünk, amit csak előljáróink által mondani, parancsolni akar.

Így születik meg az önvállalta szent kényszerűség, a szerzetesi fogadalom.

Valóban csodálatos ez, amelynek eszméje csak az égből származhatott. Paradoxonnak, ellentmondásnak látszik, mert hiszen Isten gondolatai mások, mint az emberekéi. Az ember nem akar rabszolga lenni. Nem akar csupa teremtményi kényszerűségből szolgálni. Éppen azért fogadalommal leköti magát, önkéntes rabbá lesz. Édes titka ez egyrészt az isteni Bölcsességnek, másrészt az emberi lélek nemességének és nagyraemeltségének. Legnagyobb szépsége a jelen világtervnek. Azt akarod Uram, hogy szabadon szolgáljunk neked és mégis a fogadalom bilincseibe versz minket? Mi viszont szabadon vesszük magunkra a bilincseket, hogy neked leghűségesebben szolgálhassunk és örülünk, hálálkodunk, hogy ebben már szabadok nem vagyunk.

Tehát voltaképpen mik is vagyunk mi szerzetesnők? Szabadok vagy rabszolgánők? Sem egyik sem másik. Mi *hitvesek* vagyunk. Lelkünk a fogadalom által jegyesi sőt hitvesi hűséget esküszik Istenének. A hitves, inkább a hitvesé, mint a rabszolga és még sem rabszolga. Több ennél és még sem az.

Mert *szeretetből* jegyezte el magát, *szeretetből* szolgál, szolgálata által szeret és éppen azért nem szolgamódra szolgál. A szerzetesnő tehát sem szolgáló, sem szabad, hanem jegyes, hitves.

A szerzetesi engedelmisség tehát a szeretet gyümölcse, éltető lelke a szeretet, a szeretetet valósítja meg, a szeretet juttatja a tökéletességre.

A szerzetesi engedelmisségnek második alapja tehát voltaképpen a szeretet, amely a szabad elhatározásokat sugallja. Nagy dolog a szeretet! Ez adja meg értékét az

engedelmességnek. Aki nem szeretetből fogad szót, az valóságos alacsony rabszolga, szájalomraméltó helótája a kereszténységnek.

Ha azonban szeretetből fogadtunk, akkor szeressük is azt, amit fogadtunk, vagyis az engedelmességet. Miért is a zoltár igéje szerint: „Tegyetek fogadást és *teljesítsétek* azt.” (Zsolt 75,12)

Fogadni csupán: kis dolog; megtenni valamit, ez sem sok. De fogadni és azt betölteni, ez, ami isteni.

Lám a barom, hogyan járul az igájához és vonszolja azt napestig. A madár is rárepül a kézre, amely fogollyá teszi, kalitkában raboskodni kényszeríti. A szoktatás, az idomítás, az engedelmességet második természetükké változtatja. És mibennünk nem létesítene többet a szeretet, mint azokban a természet? Azért tehát: „Tegyetek fogadást és *teljesítsétek* azt.”

A nehézség csaknem kizárólag abban van, hogy Isten nem *személyesen*, hanem *helyettesei* által veszi át, hajtja be rajtunk az engedelmesség szent adóját, rakja ránk a szent bilincseket. Nagy és eleven bitet és hozzá bizonyos aszkétikus gyakorlottságot tételez föl, hogy mi a törvényes előjáróban mindig s következetesen Istent lássuk.

Pedig így kell lennie! Ha örömmel, kitartóan, természetfeletti módon, érdemmel és égi jutalomért akarunk engedelmeskedni, akkor az előjáró emberi külsején, gyarlóságain keresztül Istent kell benne látnunk. Éppen úgy, mint abban a hitvány kis ostyaszínben, az Úr Jézust keresi lelkiszemünk és megtalálja Őt. Az előjáró valahogyan burkolja Istent, mint ahogy a kenyérszín Krisztust. Az előjáró minden akaratnyilvánításában, mikor jogosan, szabály szerint parancsol, imádjuk Istennek szent akaratát, mint ahogy a színek minden porcikájában imádjuk Üdvözítőnket.

3) És itt igen fontos igazságot kell megvilágítanunk.

Isten, – miként a fizikai rendet a nehézkedési törvényre, az égitestek vonzó és taszító erejére, – úgy az erkölcsi világrendet a *tekintély elvére* alapította.

Mi a tekintély? A tekintély jog, hogy neki higgyenek, hódoljanak, **mert** ő mondja, **mert** ő parancsol. Nagyon világos, hogy ily értelemben Istennek és **csakis Istennek** van tekintélye. Másnak pedig ökívuile csak akkor, és annyiban van tekintélye, amennyiben Isten az Ő tekintélyét vele megosztja. Ezt meg is teszi az egyházi és világi törvényes előjárókkal. Ezek tehát tekintélyüket tisztára Istentől kapják, vagyis jobban, akkor, és annyiban van tekintélyük, amikor és amennyiben Istent képviselik. Ezenkívül ők is csak olyan gyenge emberek, mint alattvalóik. Minthogy pedig a tekintély és engedelmesség egymásra vonatkozó (korrelált) fogalmak, az engedelmesség viszont nem egyéb, mint kötelezettség meghódolni *Isten tekintélye* előtt. Ha még másnak is engedelmeskedünk Istenen kívül, ez csakis azért történik, mert Istent képviseli. És így voltaképpen csak Isten akaratát látjuk, teljesítjük, mikor neki szótfogadunk. Világos ebből, hogy egyrészt nagy dolog az előjárói tisztség, mert ily végtelen nagy úr képviselése, másrészt nincs semmi megalázó abban, ha ilyen nagy Úrnak, minő, Isten, az előjáróban engedelmeskedünk, meghódolunk. Csakis akkor megalázó az *engedelmesség*, ha az ember előjárójában csak a magához hasonló, magával egyenlő, szegény teremtményt látja, aki előtt érdekből vagy félelemből kénytelen meghunyászkodni. De az ilyen meghunyászkodás már nem is méltó az engedelmesség nevére.

Igen, ez az **igazi** engedelmesség oka, elve a szerzetesben is, akiben illik, hogy a hit szeme sokkal világosabban lásson, mint a világ fiaiban.

Mindezeket megfontolva szent büszkeség és önértzet tölt el minket. Mi egyedül Istent ismerjük el Urunknak, senki másnak a világon nem hódolunk! De éppen azért engedelmeskedünk *lelkiismeretből*, *pontosan* és *áldozatosan* egészen az önfeláldozásig. Aki engedelmességéből hal meg, bizonyos értelemben az isteni, feltétlen tekintély vértanúja.

Ha tiszta és határozott fogalmunk van a tekintélyről, igen sok dolgot megértünk, delejtüre tettünk szert, amely magatartásunkat, az örökkévalóságba utazásunkat bizton irányítja. Akkor tudjuk, miért és kinek engedelmeskedünk. Tudjuk, meddig terjednek az engedelmesség

határai. Amint ugyanis az előjáró túllépi jogkörét s bűnösét, szabályellenest parancsol, ebben Istent már nem képviseli, minden tekintély megszűnt felettünk és alkalmazásba jön az apostol szava: „Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embernek.” (Vö. ApCsel 4,19.)

Itt azonban mindjárt megjegyezzük és hangsúlyozzuk azt, hogy vitás és kétséges esetekben mindig a tekintély van előnyben, s annak javára kell döntenünk. Amikor tehát nem egészen világos előttünk, hogy a parancsolt dolog bűnös-e, tilos-e, akkor fel kell tételeznünk, hogy az előjáró jogosan parancsolt és kötelesek vagyunk engedelmeskedni.

Azt se feledjük, hogy az előjáró kivételes esetekben a szabály alól felmentést is adhat, és így néha a köz-, vagy magánügy érdekében olyan parancsot is adhat, amely magában véve ugyan nem bűnös, de a szabállyal nincs összhangzásban. Ilyenkor is szót kell fogadnunk.

III. Az engedelmisség gyakorlata

Az engedelmisség gyakorlatában három fokot szokás megkülönböztetni.

1) Alapfoka abban áll, hogy az engedelmeskedő megtegye, amit neki parancsolnak. Egyszerűen teljesíteni a parancsot ugyan még nem erény, de mégis legfontosabb az engedelmisségben.

2) De ezzel nem szabad beérnünk. Ne nyugodjunk, míg fel nem emelkedünk a második fokra, ami az engedelmisséget már erénnyé teszi. Ez az **akarat** meghódolása az előjáró előtt, az akarat egyesülése az előjáró akaratával.

Ezen a fokon állunk, ha engedelmeskedünk, mert *engedelmeskedni akarunk*. Tesszük ezt pedig nem kényszerből, nem földi bérért, mint a szolgák, napszámosok, hanem azért, mert Istennek akarata és a mi fogadalmi kötelezettségünk.

3) A harmadik, legmagasabb foka az engedelmisségnek, mikor az engedelmeskedő nemcsak akaratával, mint a második fokon, hanem értelmével is törekszik szótfogadni. Vagyis lehetőleg helyesnek és okosnak elfogadni azt, amit parancsolnak. Igen sokszor megesik ugyanis, hogy az ember megteszi ugyan a parancsot, betölti pontosan és buzgalommal is, de bizonyos értelemben saját meggyőződése ellen. Úgy tesz, mint a katona, aki a haditervet ugyan nem helyesli, de becsületbeli köteletségének tartja mégis engedelmeskedni a hadiparancsnak. Ha már most nemcsak akaratunkat igyekszünk a parancsoló előjáró akaratával egyesíteni, hanem értelmünket is az ő értelméhez alkalmazzuk, akaratával lehetőleg értelmileg is összeolvadunk, akkor eljutottunk az engedelmisségben arra a legmagasabb, ideális fokra, amelyre a kegyelem és jóakarat a tökéletességre törekvő lelket csak felemelheti.

Itt felmerül mindjárt az a kérdés, vajon lehetséges-e egyáltalán az értelemnek engedelmissége, amikor az ész kizárólag csak az igazságnak hódolhat, engedelmeskedhetik és senki, semmi másnak?

Valóban sem ember, sem Isten tőlünk nem követelheti, hogy igaznak, helyesnek fogadjuk el és állítsuk azt, aminek ellenkezőjéről világosan meggyőződünk. A meggyőződésnek ez a megtagadása valóságos bűn volna.

Ámde a legtöbb parancsnál ez nincs így. Legtöbbször az előjárónak is megvannak a *maga jó okai*, amikor parancsol, jóllehet vannak szempontok, amelyekből tekintve a dolgot okosabban és helyesebben is lehetne parancsolni, rendelkezni. Az engedelmisség tökéletessége ilyenkor azt kívánja, hogy lehetőleg az előjáró álláspontjára helyezkedjünk. Az ő szemszögéből ítéljük meg az ügyet. Lélekben lehetőleg neki adjunk igazat. Az ő érveit, okait, tegyük lehetőleg magunkévá.

Sőt, míg csak a saját ellenvéleményünk nem egészen világos és bizonyos, már előre az előjáró akaratában lássuk Isten akaratát, elnémítva magunkban minden emberi okoskodást.

Még többet mondok. Még ha biztosan látnám is, hogy az előjáró parancsa tévedésen alapul és helytelen, de amíg az bűnre nem vonatkozik, bűn nélkül teljesíthető, megteszem,

azzal a tudattal, hogy Isten engedte meg ezt a tévedést és pedig végelemzésben az Őt szeretőknek legnagyobb javára. Azért tehát teljesítem, a bár objektíve téves, de reám nézve helyes, mert Istennek megengedésén alapuló, az Ő szent terveibe nagyon beleillő parancsot.

Ez a lélektani és erkölcsi oka, alapja az úgynevezett *vak engedelmességnek*. A vak engedelmesség akarati készség és gyakorlottság a törvényes tekintély minden akaratnyilvánításában – ha nyíltan bünt nem parancsol, – Isten akaratát látni és azt *mint ilyet*, minden okoskodás és tétovázás nélkül teljesíteni.

Vaknak nevezik ezt az engedelmességet, mert nem tekinti, nem látja az emberi okosság okait, érveit, kifogásait, amelyeket amúgy is legtöbbször a hamis önszeretet és a még kellőleg le nem fékezett szenvedélyek szoktak diktálni. – A vakon engedelmeskedő behunyja a test szemét, kinyitja a léleknek, a hitnek szemét, – egyes egyedül Istenre néz, akinek atyai gondviselése kormányoz teremtményei közvetítése, emberi helyettese által.

Ebből a szempontból tehát az engedelmisség éppen nem vak, hanem nagyon is élesen és sokkal messzebb lát, mint a nagyon is csalóka és réveteg emberi bölcsesség szeme.

Éppen azért a „vakon engedelmeskedő” nem szokta kérdezni: „miért”, mert nagyon is jól tudja, látja, hogy miért kell szótfogadnia. Ahol nincs bűnről szó, ott az engedelmisség oka egyszerűen az *Isten* akarata. Mélyen átértette ezt már a nagy gondolkodó Szent Ágoston is, amikor az ilyen okoskodó engedelmeskedővel így vitatkozik: „Kérded, miért? Azt felelem, hogy az Isten akarja. Ha újra kérded, újra csak azt felelem, mert már tovább menni nem tudok, de egyben óvlak, nehogy harmadszor is kérdezd, nehogy Istennek fensége összemorzsoljon téged”.

Loyola Szent Ignác az engedelmisségről írt páratlanul szép levelében, – amelyet több női szerzetes rend is felvett a szabálykönyvébe, – kifogyhatatlan a szellemes hasonlatokban, amelyekkel az úgynevezett „vak” engedelmisség sajátosságait és eljárás módját feltünteti. A Krisztus szellemétől idegen, világias bölcsesség botránykövet és oktalanságot lát azokban. Legyen! Oktalanság, de az Istennek oktalansága, ahogy Szent Pál mondja: „az Istennek oktalansága bölcsőbb az embereknél.” (1Kor 1,25)

Miután a szent rendalapító, aki szerzete alapkövévé az engedelmisséget tette, szabatosan kifejtette mit ért ő a „vak” engedelmisség alatt, azt kívánja lelkifiaitól, hogy úgy engedjék át magukat a Gondviselés vezetésének előjáróik közvetítése, vezetése által, mintha: a) **holttetem** volnának, amely eltűri – némán és szótalan, – hogy bárhova vigyék és bárhogyan bánjanak vele. Valóban megkapó képe a tökéletes engedelmisségnek. Minő engedelmes is az a holttetem az élőkkel! Milyen nagy közömbösséget tanúsít! Nem választ magának sem ruhát, sem gyászpompát, nem válogat a koporsókban. Neki mindegy, ha díszsírhelyet kap, vagy elhantolják a temető árkában. Nem szólal fel, nem tiltakozik. Ha kezét felemelik, ám felemeli, ha jobbra-balra fordítják, hát jobbra-balra fordul. Az önfeledt, előjáróiban az isteni Gondviselésre hagyatkozó engedelmisség hű képe.

b) Majd meg az engedelmeskedőt az öreg ember kezében levő **bothoz** hasonlítja, aki használhatja azt kénye-kedve szerint, amire csak akarja. Csakugyan, mit törődik az a bot, hogy tapasztalt, higgadt, öreg, vagy tapasztalatlan, gyakorlatlan, heves fiatal ember kezébe kerül-e? Nagy úr, vagy koldus támaszkodik-e rá? Éjjel, vagy nappal, sima úton, vagy göröngyösön, jó vagy rossz időben használják? Egyre megy annak a botnak, hogy mint fényes sétatálcával parádéznak-e, vagy a sárban vājálnak-e vele, avagy a harapós kutyáknak tartják oda, hogy vele védekezzenek. A botnak mindez mindegy. – Hallgat és szolgál.

c) Az engedelmisség tökéletességét aztán **a tagoknak a fejhez való viszonyával hasonlítja** össze.

A fej kitűnik helyzeténél és szerkezeténél fogva, mint amelybe az idegszálak összefutnak, amelyben az értelem és akarat székel, amely éppen azért a parancsokat osztogatja. A többi tag helyzete alacsonyabb, s feladata mintha csak abban merülne ki, hogy a fej akaratát teljesítse, végrehajtsa. A fej minden tagról gondoskodik, valamennyit védelmezi, ezek pedig viszont

feltétlenül engedelmeskednek. Szótfogadnak anélkül, hogy kutatnák, milyen is az a fej? Helyes-e, vagy idomtalan, hajas-e vagy kopasz, bölcs vagy tudatlan. Elég az, hogy *fej*, és azért fej, hogy neki engedelmeskedjenek. És mindenki belátja, hogy ez így van rendjén.

Mi történnék, ha minden tag jogot tulajdonítana magának, hogy a fej parancsait megbírálja, mielőtt engedelmeskedik? Ha a kéz azt mondaná: én biz ilyen fejnek nem fogadok szót, ha a láb nem a fej irányítása szerint járná útját? Mégha az a fej valóban nem is elég művelt és bölcs, de kiki belátja, hogy mégis csak okosabb, ha a tagok szótfogadnak neki. Ezzel a test egységét biztosítják. Még ha minden tag és testrész a fej szerepét akarná betölteni, minő lehetetlen helyzet állana be azonnal! Ha tehát egyszer már rendnek kell lenni, mégis csak okosabb, hogy a tagok a fej után induljanak, nem pedig a fej a számtalan tag után.

d) A nagy rendalapító találékonysága ezzel még nem merült ki. Példának hozza végül az előljáró és alattvaló viszonyára az **égitestek** pompás és fenséges rendszerét. A csillagok is bizonyos központok köré csoportosulnak. Ezeknek ismét megvan a maguk centruma. Mennyire betartják ezt a rendet! Jaj volna, ha nem így volna! Szörnyű világkatasztrófára vezetne a legkisebb eltérés ettől a rendtől. Viszont a pontosan betartott függési rend a páratlan szép harmóniát s milliányi teremtmény javát, boldogságát, eredményezi. Milyen szépen tükrözi és juttatja kifejezésre mindez Isten nagy gondolatát, amelyet a fizikai rendben keresztül vitt és amelyet a társadalmi rendben megvalósítani akar.

IV. Az engedelmesség gyümölcsei és jutalmi

a) Első, talán legnagyobb előnye az engedelmességnek: bizonyos *hibázhatatlanság, tévmentesség*. Isten ugyanis akarja, hogy mindenben, ahol nyíltan bűnt nem látunk, engedelmeskedjünk. Ha tehát engedelmeskedünk, Isten akarata szerint járunk el, amely *nem tévedhet*. Éppen nem következik ebből, hogy engedelmeskedve objektíve is a helyesebbet tesszük. A közjó érdekében a jelen világrendbe már belekombinálta Isten ezeket az elmaradhatatlan tévedéseket. Hiszen az előjáróknak nem adott mindentudást és tévmentességet. Teljesen egyező tehát szent akaratával és teljesen meg van elégedve velünk, ha mi csupán engedelmességből *tévedünk*. Ez a mai világrendben sokkal célszerűbb s előnyösebb, mintha okoskodva csak ímmel-ámmal, vagy éppen nem engedelmeskedünk. Amikor tehát mi engedelmeskedünk, még tévedve is azt tesszük, ami nekünk legjobb, leghelyesebb, Istennek leginkább tetsző, így erkölcsileg nem hibázunk, sőt nagy, talán hősi erényt is gyakorlunk. Milyen áldás és szerencse ez nekünk és milyen óriási előnyt jelent a saját fejük szerint igazodó világi emberek felett! Ezek, éppen a legjámborabbak, sokszor mennyit tűnődnek, tépelődnek azon, hogy mit is akar velük a jó Isten? Mi azt könnyen és biztosan megtudjuk. Felvesszük a telefonkagylót és egyszerűen megkérdezzük Istent. Ez a telefonkagyló az előljáró. Általa megtudom és pedig a legapróbb részletekig, mit és hogyan kell tennem, hogy Istennek akarata szerint viselkedjem. De hátha téved az előljáró? Ez lehetséges. Ez az ő baja, veszélye nem az enyém. Nekem, engedelmeskedőnek, az egész ügyből csak a haszon marad, az érdem, a jutalom. Engem az ítéletkor bizonyosan nem vesz elő azért az Isten, mert engedelmeskedtem. De, igenis, előveszi majd az előljárót, ha megfontolatlant és igazságtalant parancsolt.

Szép és nagy dolog előjárónak lenni és a lelkeket örök céljuk felé irányítani, vezetni, de *óriási felelősséggel is jár*. Miért is az előjárónak sokat kell Istennel tanácskoznia, imádkoznia. Mások véleményét is meghallgatnia, mielőtt parancsot oszt. Mert az ő tiszte csakugyan okoskodni, fontolni, tanácskozni és így ellesni Isten szándékait. A mi tisztünk pedig engedelmeskedni. Ez sokkal könnyebb s biztosabb, mint parancsolni. Legyünk azért mindig tisztelettel, hálával eltelve előljáróink iránt, akik ilyen nagy, nehéz és veszélyes hivatalt miattunk és érettünk magukra vállaltak. Igazán, inkább részvétet érdemelnek, mint

irigylésreméltók. Imádkozzunk azért sokat érettük. A kegyelem, amelyet így rájuk esdünk, mireánk árad majd vissza, ha Isten több bölcsességgel áldja meg őket.

Minthogy pedig Isten az előjárónak kegyelme által támogatott *emberi* okosságát használja fel a mi vezetésünkre, kormányzásunkra, ebből magunkra még fontos következtetést is kell levonnunk. Feljebbvalóm nem egyenes isteni kinyilatkoztatás vagy sugalom utasítására cselekszik, nem mindentudó. Tehát nem tilos, sőt olykor szükséges és megparancsolt dolog, hogy én őt helyzetemről, viszonyaimról, egészségi állapotomról stb. őszintén tudósítsam, informáljam. Nehogy azonban az önszeretet ebben megcsaljon, mindig előrebocsájtott imádság után tegyem ezt. Ha aztán az ima után is jönnek látszik, akkor beszéljek az előjáróval, vagy hogy az ügy feledésbe ne menjen, írjak neki és adjam elő kérelmemet, nehézségemet a paranccsal szemben, amelyet adott vagy előreláthatólag adni szándékozik. Ha ezt elmulasztanám, a helytelen intézkedésért a felelősség engem terhelne.

Miután pedig ezt megtettem, most már nyugodtan, lehető szent örömmel várom, hogy rendelkezék az Isten előjáróm parancsa által. Most már biztosan tudom, hogy intézkedése végelemzésben üdvös és hasznos lesz nekem, még akkor is, ha életembe kerülne az engedelmisség.

Az Úr egykor így szólott Alacoque Szent Margithoz: „Alkalmazkodjál a szabályhoz (az írott parancshoz) én majd kegyelmeimet azokhoz alkalmazom. Mindent gyanúsnak tarts, ami a szabálytól eltérítene. Sőt meg vagyok elégedve, ha a *főnöknő akaratát az enyém elé helyezed*, mikor ő megtiltja neked azt, amit én neked parancsoltam. Engedd, hogy azt tegyék veled, amit akarnak, nekem lesz majd módom, hogy mindent szerencsés kimenetelre juttassak.”

Viszont azonban azt is tudtára adta az Úr Szent Margitnak, és általa mindnyájunknak: „Vedd ez ígéret az igazság ajkáról: Mindazok a szerzetes személyek, akik előjárójukkal meghasonlanak és nem értenek egyet, a kárhozát edényeinek tartsák magukat, akikre a kegyelem napja, ha sugarait ráveti, ugyanazt a hatást eredményezi, mint a nap, ha a sárra süt. Ezek a lelkek szívemből ki vannak zárva. Minél inkább akarnak ahhoz közelíteni a szentségek, ima és más gyakorlatok által, annál inkább távozom tőlük, annyira utálok őket. Ők egyik pokolból a másikba mennek. Ez az egyenetlenség az ok, amely már annyit tönkre juttatott és még annyit tönkre juttat a jövőben. Mert minden előjáró, legyen az jó, vagy rossz, az én helyemet tölti be. Akárhányszor tehát az alattvaló azt hiszi, hogy előjáróját sérti meg, ugyanannyiszor halálos sebet ejt önlékén. Hiába sóhajtoz majd az irgalom kapujánál, nem talál meghallgattatásra, hacsak az előjáró szavát nem hallom.” (Charrier-Gruber: De la Colombière.)

A szerzetesnő tehát teljesen biztos utakon jár, de csak addig, amíg engedelmeskedik.

2) A nagy biztonsággal karöltve jár a páratlan mennyei béke, aminőt a jó szerzetesnő élvez és kívüle senki más ezen a világon, ilyen mértékben. Nyugodtan él és nyugodtan hal meg, mint akit Isten hordoz a tenyerén. Mikor Ximenes jezsuita testvértől halálos ágyán azt kérdezték, akarna-e már az égbe menni, azt felelte: „Én semmit sem akarok. Erről már régen lemondtam és átadtam akaratomat Istennek előjáróm kezébe...” És boldogan halt meg.

Mitől is félne a szerzetes? Mit kárhoztasson benne Isten? Tulajdon akaratát? Azért mondja igazán és találóan Szent Bernát: „Ahol nincs önakarát, ott nincsen pokol.”

3) Az engedelmisség továbbá minden más erénynek, szóval az egész erényéletnek legtermékenyebb talaja.

Az engedelmisség szinte azonos a szívbeli alázatossággal, amelyet méltán minden erény alapjának neveznek, tartanak. Az engedelmes nem vét a szent szegénység ellen. Az engedelmes kikerüli a szent tisztaság számtalan veszélyét. Jól begyakorolt és kifejlesztett akaraterejével könnyen legyőzi a saját vérmérsékletéből és kívülről jövő kísértéseket.

Az engedelmisség nem más, mint összeforrás az isteni akarral: a tulajdonképpeni igazi Isten-szeretet.

De nem folytatjuk! Hiszen az okfejtés ebben olyan világos és egyszerű, hogy bárki könnyen meggyőződhet arról: ha engedelmes leszek, minden erényre eljutok és azokat mind magasabb tökéletességre fejleszthetem. Hiszen minden erény ugyanannak a lelki energiának, lelki erélynek, ti. az engedelmességnek más és más formája.

4) Végül még csak arra mutatunk, ami egymagában is elég indítóok volna: az engedelmesség végtelenül kedves és becses Isten szemében. És pedig legfőképpen drága és értékes előtte az engedelmességnek az a faja, amelyet a világ a „vak engedelmesség” néven gyűlöl és gúnyol, a jószellemű szerzetes pedig tisztel és gyakorol.

A szentek legendái telve vannak példákkal, amelyek igazolják, hogy Isten mennyire becsüli és jutalmazza a vak engedelmességet, amely voltaképpen a legnagyobb hódolat bölcsessége előtt és leggyengédebb bizalom Iránta. Nem ritkán csodákkal is kitünteti. Kaufbeuernben még mindig mutogatják azt a szitát, amelyben B. Kreszcencia vizet hozott a kútról, amikor hősi erénye próbájaképpen, azt neki megparancsolták. Egyetlen eset csak a számtalan közül. A Teremtő a gyermekded engedelmességet nem ritkán azzal viszonozza, hogy az engedelmeskedőnek feltétlen rendelkezésére bocsájtja teremtményeit, és azok úgy engedelmeskednek, akárcsak teremtőjüknek. Innen az engedelmességben tündöklő szenteknek csodatevő ereje.

V. Az engedelmesség eszményképe

Ki volna más, az engedelmesség eszményképe és utolérhetetlen ideálja, ha nem a mi Urunk Jézus Krisztus? Aki, mint Szent Párnak kontempláló lelke ámulva szemléli: „Megalázta magát, engedelmes lett a halálig, és pedig a halálig a keresztfán.” (Fil 2,8)

Engedelmességből lépett a világba és mint a Zsoltáros mondja, az ő életkönyvének címe, felirata: a mennyei Atya szent akarata. (Zsolt 39,8)

Nyissuk ki hát ezt a könyvet és azt látjuk, hogy ez az engedelmesség erényének utolérhetetlenül szép illusztrált albuma.

Vegyem csak a názáreti éveket. Az apokrif írók sok csodadolgót regélnek az istenember gyermekkoráról és ifjú éveiről. Mindez légből kapott mendemonda. A valóság az, amit az evangélista lapidáris rövidséggel elmond róla. „Ő akkor hazatért velük (Jeruzsálemből) és Názáretbe méne és engedelmes vala nekik,” (Lk 3,51) Sem több, sem kevesebb! Ez Jézus Krisztus rövid, de hiteles, kiadós gyermek- és ifjúkori élettörténete.

Elmélkedő lelkem elmerül az Üdvözítő szemléletében ... A világ teremtője, a mindenség Ura, igénytelen kis teremtményeinek, Máriának és Józsefnek engedelmeskedik, ő a názáreti házban az egyetlen, aki *csak engedelmeskedik*. Mária parancsol neki, de Józsefnek Ő is engedelmeskedik. Pedig voltaképpen Isten szemében József a legkisebb. De kedves Isten előtt, mert alázatos. Mária még kedvesebb, mert alázatosabb. Jézus a legkedvesebb, mert a legalázatosabb. Mégis, József az, aki parancsol, mert *ő helyettesíti Istent*. Isten nem tartozik nekünk azzal, hogy a legszentebbet tegye helyettesévé. A többiek erénye, érdeme annál nagyobb, minél tökéletlenebb előljáróban is meglátják és imádják parancsait.

A názáreti házban tehát két hierarchia, rangfokozat van. A hatalom és az életszentség rangfokozata. Ez a kettő egymás megfordítottja. A hatalom ranglétráján, József az első, Jézus az utolsó. Az életszentség ranglétráján pedig Jézus az első, és József az utolsó ... Igen, az Úr Jézus Názáretben engedelmes és pedig szinte megdöbbenően engedelmes. Mást sem tesz, csak engedelmeskedik. Engedelmességből a legalacsonyabb házimunkát végzi, a legdurvább mesterséget űzi. Szinte szeretnők tőle megkérdezni: De ugyan miért, Uram? Vajon nem tudta volna életednek ezt a drága szakát, nyilvános életednek tiszteresét, hasznosabban eltölteni és az emberiség javára inkább értékesíteni? Azt a gyalulást, fűrészelést ugyan más is elvégezhetne volna helyetted. Meg azt az ezernyi apróságot, amelyre téged az engedelmesség lekötött.

Az Úr erre azt feleli: „A prédikálást, világmegtérítést ráhagyom apostolaimra, én magam részére ennél *sokkal fontosabb és szükségesebb munkát, feladatot választok: a példa apostolkodását.* Megtanítom az embert engedelmeskedni. Mert van-e az emberiségnek fontosabb, mint az engedelmisség?

E nélkül a család, az állam, az egyház összeomlik és semmi nagy és jó nem létesülhet a földön. Jóllehet ilyen fontos dolog az engedelmisség, az önzéstől, érzékiségtől, gögtől beteg embernek ez fáj leginkább. Az alázatos engedelmisségben alacsonyságot, becstelenséget lát. Hogy tehát megnemesítsem, rangra emeljem, megistenesítsem ezt az annyira lekicsinylett erényt, példát akarok adni az engedelmisségre.”

Voltak fejedelmek, akik, csak hogy a földművelést tiszteletreméltóvá tegyék s arra alattvalóikat fellelkesítsék, néhány percre maguk ragadták meg az ekeszarvát és szántottak az őket megbámuló alattvalóik előtt. Mennyivel csodálatosabb, de egyben lelkesítőbb is, amikor Istent látjuk leszállni az égből, a világ korlátlan Urát és Teremtőjét, hogy teremtményeinek példát adjon az engedelmisségre.

Ez a példa nem is maradt hatástalan, terméketlen. Ezren és ezren indultak az Úr nyomába lelkesedve. Azóta minden tökéletességre törekvő lélek ebben igyekszik kitűnni. Sőt akadtak olyanok, akik bár ezreknek parancsolhattak volna a világon, de fogadalommal lekötötték magukat, hogy ők csak engedelmeskedni akarnak az egész életben.

De felvethetné valaki: „Könnyű volt Jézusnak szótfogadni, aki isteni szemével átlátott József külsején és látta benne az ő Atyját. Mi csak hitből ismerjük Istent az előjáróban. A felelet reá nagyon egyszerű. Hogy milyen igaz és biztos a mi hitünk, abból is megismerjük, hogy amit mi hiszünk, azt Jézus látta!

Más meg így okoskodik: Könnyű volt Jézusnak! Ha nekem Szűz Mária volna a főnöknöm, akkor én is szívesen és könnyen engedelmeskedném! Eltekintve attól, hogy még Szűz Mária sem elégítene ki mindenkit, ha főnöknő volna, Jézus nem azért fogadott szót Máriának, mert kedves és szent volt, hanem azért, mert Istent, az ő Atyját helyettesítette.

Végül az Üdvözítő, bár engedelmes volt a kedves és szelíd előjáróknak, de nemcsak az ilyenek! Várjunk csak! Jön még idő, amikor majd Atyját nem Szűz Mária, nem Szent József, hanem Kaifás, Heródes, Pilátus, és megfeszítői képviselik.

Engedelmeskedik nekik, amikor arculütik, leköpdösik, megkötözik és ostorozzák. Engedelmeskedik, amikor a keresztre fektetik és rászegezik. Engedelmisségből élt, engedelmisségből halt meg. Pilátus engedélyével, más akaratából száll le a keresztről és teszik a sírba. De engedelmes életét még ezzel sem végezte be, hanem csak újra kezdi misztikus életében az Eucharishtiában. Itt folytatja az engedelmisséget és pedig szinte felfoghatatlan *módon és fokban* a világ végéig. Mi, ennek a Krisztusnak jegyesei, ne fogadnók és hordanók szent örömmel és szinte szenvedélyes lelkesedéssel Jegyesünk bilincseit?

VI. A szerzetesi engedelmisség erkölcsstani és jogi szempontból

A szerzetesnőt kétféle címen engedelmisség kötelez:

- a) a negyedik parancs által,
- b) fogadalma által (ha már azt letette).

Tekintsük előbb a negyedik parancsot. Mihelyt ugyanis valakit a szerzetesházba felvettek, bizonyos értelemben családtaggá váltott A tagok pedig a természetjog értelmében alkalmazkodni tartoznak az illető család rendjéhez és hódolni a családfő vagy megbízottja, helyettese parancsainak. Ezen a címen tehát a ház *minden* lakója, még a novíciák, jelöltek, sőt a segédzemélyzet és alkalmazottak is – míg maradni kívánnak – szótfogadni kötelesek, csakúgy, mint ezt a családi otthonban meg kell tenniük mindazoknak, akik csak a család kötelékébe tartoznak.

A negyedik parancs az, amely a novíciákat, jelöltnöket saját mesternőjük alá rendeli és nem csak a fogadalmi erények, hanem a házirend megtartására is kötelezi.

A negyedik parancs továbbá nemcsak a szoros értelemben vett engedelmisséget, hanem az előjáró iránti külső és belső tiszteletet és a belső meghódolást is szorgalmazza.

A fogadalommal támasztott engedelmisségi kötelezettség sokkal szűkebb körű, de egyben jóval szigorúbb.

Először is a fogadalom címén, csupán a szoros értelemben vett előjárók parancsolhatnak, tehát a Pápa öszentsége, az őt segítő Kongregációk, a megyés főpásztor, az általános, – a tartomány főnöknő és a házfőnöknő.

Másodszor, parancsuk csakis akkor kötelez a fogadalom címén, ha arra valamiképpen hivatkoznak, pl. kijelentik, hogy most a szent engedelmisség vagy az Úr Jézus nevében parancsolnak.

Harmadszor, így csak akkor parancsolhatnak, ha a parancs tárgya a szabályokba valamiképpen már bele van foglalva. Nem lehet tehát olyasmit a fogadalom erejével parancsolni, ami a szabály ellen, szabály alatt, vagy felett van, ami bűnös vagy nevetséges. Hogy az előjárók fogadalom címén tisztán belső dolgokat; pl. a tökéletes bánat felindítását parancsolhatják-e, a hittudósok közt vita tárgyát alkotja.

Mikor és milyen súlyosan vétkezik a szerzetesnő az engedelmisség dolgában?

a) Az engedelmisség **erénye** ellen vét a szerzetesnő, valahányszor valami rendetlen indulatból, pl. kevélységből, lustaságból, érzékiségből vagy emberi tekintetből áthágja a parancsot vagy szabályt. Ilyenkor *maga a rendetlen indulat* teszi a cselekedetet vétkessé. Az ilyen bűnök többnyire bocsánatosak.

b) Ugyanazt mondhatjuk azokról a bűnökről is, amelyekkel csupán a *negyedik parancsot* sértjük meg.

c) Súlyosan vétkezik a szerzetesnő az engedelmisség **fogadalma** ellen, ha öntudatosan olyan parancsot nem tart meg, amelyet az erre illetékes előjárók, a *szent engedelmisség nevében* adtak neki.

Továbbá **minden esetben** súlyos az az engedetlenség, amely a törvényes tekintély egyenes megvetéséből ered (azért sem teszem, mert parancsolták!) vagy amely *súlyos* botrányt, vagy *nagy károkat okoz*.

Mikor vétkezik a szerzetesnő a szabályok és a rendi alkotmányok ellen?

Az újabb korban alakult szerzetesrendek egyike sem kötelezi tagjait bűn terhe alatt a szabályok és alkotmány megtartására, de igenis fenntartja magának természet szerűleg a jogot, hogy az átlépőket bünteti. Azért mondjuk, hogy a szabályok nem *bűn*, hanem csak büntetés terhe alatt köteleznek.

Ha a szabálysértés mégis bűnnel jár, – ami a legtöbb esetben úgy is van – ez soha sem magából a *szabályból ered*, hanem más szabályon *kívülálló okból*. Így, mint említettük, aki a szabályt rendetlen indulatból (kevélységből, érzékiségből stb.) nem tartja meg, vétkezik ezeknek a rendetlen indulatoknak a címén. Vétkezik és esetleg súlyosan, aki a fogadalmat vagy Isten parancsát, pl. a testvéri szeretetet szorgalmazó szabályt sérti meg, de csakis a *fogadalom vagy isteni parancs szegése címén*. Éppen így véték, sőt súlyos bűn lehet a szabálysértés a *botrány* miatt is, melyet a szerzetesnő ezzel okoz. Vagy a nagy kár miatt, amelyet az állandó megvetésből eredő szabálysértés a rendi fegyelemben előidéz. Aki azonban a szabályt egyes esetekben *megfelelő, komoly okból* meg nem tartaná, bűnről nem volna egyáltalán vádolható. Jóllehet azonban, a szabály magában véve bűn terhe alatt nem kötelez, de ebből éppen nem következik, hogy az előjárók sem vétkeznek, ha a szabályt nem szorgalmazzák és ezzel a szerzet lazulásának bűnös okozói lesznek.

Ezért van az, hogy több lazult szerzetben a tagok a szabályt az elévülés folytán ma már bűn nélkül lépik át, pl. rendelkeznek pénzzel, és nem tartják szorosan a közös életet, de vétkeztek, talán súlyosan is, azok az előjárók, akik a lazulást annak idején elnézték, eltúrték.

Itt azonban meg kell még jegyeznünk, hogy minden szabály alól van kivétel. Így egyáltalán nem vétkeznek a házelöljárók, annál kevésbé a magasabb előljárók, ha egyes, *kivételes* esetekben és megfelelő okból a szabály vagy házirend alól felmentést adnak. Mindenesetre a legjobb, ha ez minél ritkábban fordul elő. De az is igaz, hogy a bölcs és mérsékelt kormányzás ellen volna, ha a főnöknő a hivatalával járó, felmentő jogát, semmi körülmények között sem akarná használni.

Két szabályról, illetőleg egyházi törvényről, itt még külön is meg kell emlékeznünk.

Egyik a levélváltás. Csaknem minden szerzetszabály az előljáró ellenőrzése alá helyezi a tagoknak egymásközi és idegenekkel való levélváltását. A leveleket tehát, amelyeket írunk, nyitottan kell a főnöknőnek benyújtani, aki azokat elolvashatja. Ugyancsak az érkező leveleket felbonthatja és tartalmukról tudomást szerezhet.

Minden esetben azonban az előljárót a természetes titoktartás szigorúan kötelezi és a jövő-menő levelek tartalmát, igen fontos ok nélkül, másnak el nem árulhatja.

De az egyházi törvénykönyv (611. kánon) értelmében kivételt alkotnak – tehát zártan postára adhatók és ha érkeznek, zártan kézbesítendőök – azok a levelek, amelyeket a szerzetesnő a következőkkel vált:

a) a Szentszékkal, b) annak hazai követével, c) a Bíboros protektorral, d) saját, házonkívül tartózkodó főnöknőjével, e) a tulajdon megyés főpásztorral, f) ama férfirend magasabb előljárójával, amelynek esetleg a női rend alá van rendelve, g) végül, ugyancsak zárt levélben adja át a szerzetesnő gyóntató atyjának, vagy küldi meg a megyés püspök által a Szentszéknak azokat a tanúságtételeket, amelyeket valamely boldoggáavatási ügyben, akár mellette, akár ellene tennie kell (2025. kánon).

Ami pedig az **öltözéket** illeti: a szerzetesnők az 596-ik kánon értelmében, úgy a házban, mint azon kívül rendi ruhájukat tartoznak viselni és csak a magasabb előljáró, sürgős szükség esetén, engedheti meg, hogy azt letegyék.

Példabeszéd az okos és esztelen szüzekről (Mt 25,1–13)

Tegyük elmélkedésünk tárgyává az Üdvözítő példabeszédeinek ezt az igazgyöngyét: az okos és esztelen szüzekről.

Sohasem tudtam kételkedni, hogy az Úr Jézus ezt a példabeszédet elsősorban nekünk, szerzetesnőknek szánta. Mi állottunk isteni szeme előtt, mikor azt elmondotta. Minden vonásában annyira reánk illik ...

Szívből fakadt és nagyon komoly igazságokat mond el nekünk és pedig annyi bájjal, szépséggel ...

Hogy pedig átértsük a példabeszéd jelentését, és azt, ami reánk vonatkozik, ismernünk kell a zsidóknak menyegzői szokásait, szertartásait.

Az ünnepség fénypontja a zsidó lakodalmaknál a mennyasszony átkísérése volt a vőlegény házába, vagy abba a helyiségbe, ahol a menyegzős ünnep és a lakoma lefolyt. Ezt a menetet éjjel szokták rendezni és így alkalom nyílott, az akkori viszonyok szerint, fényes kivilágításra.

Mikor a vőlegény megindult otthonából, elől mentek a zenészek, síposok, fuvolások, meg akik tamburán és cimbalmon játszottak. Aztán jöttek a férfiak, akik a körös-körül hemzsegő nép, nevezetesen a vidám, ugrándozó gyermekek közé olajbogyót és diót szórtak. Majd felkoszorúzott gyermekek sora következett. Ezek után lépdelt a vőlegény kíséretével. Így vonult a menet a mennyasszony házához.

A jegyes pedig mennyasszonyi díszben öltözött, sűrűn lefátyolozva, nyoszolyó lányoktól körülvéve várta a vőlegényt. A nyoszolyók többnyire tízen voltak. A zsidók szerették, szentnek tartották a tízes számot, mert a törvényre, Mózes kőtábláira emlékeztette őket. Midőn pedig a vőlegény közeledtét jelezték, a nyoszolyólányok szép, ünnepélyes menetben vonultak eléje. A szentírás görög szövege – amely az eredeti arámival egykorú és talán Szent Mátétól eredő fordítás, – azt mondja, hogy a szüzek csak *a vőlegénynek mentek eléje*. Így sokkal inkább megfelel az ősi szokásnak, mely szerint a mennyasszony *otthon* várakozott jegyesére.

Minthogy, amint már említettük, az ünnepség éjjel zajlott le, szinte elmaradhatatlan volt a fáklyásmenet. Ezek a fáklyák, aminőket a nyoszolyók is hordottak, fanyélre erősített olajos csészék voltak, amelyekben a kanócot meggyújtották. Így ment a tíz nyoszolyó a vőlegény elé, így fogadta azt ünnepélyesen s vezette be az örömszülők házába. Miután a szülők menyasszonylányuktól meghatottan elbúcsúztak és reá adták az apai, anyai áldást, visszaindult a menet, amelyhez most már a menyasszony is nyoszolyóival és háznépével együtt csatlakozott. Hogy pedig a díszmenetben a fáklyákból az olaj valahogyan ki ne fogyjon, a szüzek kis olajos-korsót, vagy tömlőt is hordottak maguknál, hogy időnkint felönthessenek. Miután a menet – a vőlegény és menyasszony külön a maga kíséretével – a leendő férj hajlékába megtért, itt a menyasszonyt ünnepélyesen a vőlegény elé vezették és megkoszorúzták őket. Erre megkötötték a házassági szerződést és elmondották felettük a szokásos menyegzői áldást. Most következett a lakoma, utána játék és tánc, a maga nyugodt, ildomos formáiban, sokszor több napon át ...

ELSŐ RÉSZ

„Hasonló léssen a mennyeknek országa tíz szüzhöz, kik fogták lámpáikat és eléje mentek a vőlegénynek ... Öt pedig közülük balga volt, és öt okos. Ám az öt balga fogta lámpáját és

nem vitt magával olajat. Az okosak pedig vittek olajat edényeikben a lámpákkal együtt.” (Mt 25,14)

A mennyek országa.

Ez az evangéliumi tanácsok követése, a mi szent hivatásunk, a szent, tökéletes élet, amelyre Isten irgalma minket is nagy kegyesen meghívott.

A szüzek.

Mi vagyunk, vagyis választott, Krisztusnak eljegyzett lelkek. És a szüzesség szempontjából nem is ér bennünket semmi kifogás, semmi gáncs, az egész parabola folyamán. Ezt jó lesz megjegyeznünk!

Tizen vagyunk.

Jelenti a tízes szám mindazok összességét, akik Krisztussal jegyezték el magukat, akikre illik az apostol szava: „Eljegyeztek titeket egy férfiúnak, hogy mint tiszta szüzet vezesselek Krisztushoz.” (2Kor 11,2)

A vőlegény.

Maga az Üdvözítő Krisztus szüzi lelkek szerelmese ...

A menyasszony.

Elsősorban maga az Egyház, amelyről elragadtatva zengi Szent Pál: „Hogy dicső, sem folt, sem ránc, sem efféle nincsen rajta, hanem szent és szeplőtelen.” (Vö. Ef 5,27) Ennek a szépséges és dicsőséges menyasszonynak vagyunk mi szerzetesnők díszje, vigasza, öröme, nyoszolyói, sőt osztjuk vele a jegyesi méltóságot.

A lakoma.

Az örökélet, a mennyország.

A lámpás, a fáklya.

A hit. Ég, ha eleven szeretettel, buzgósággal lobog. Ezzel kell, főképpen nekünk, szerzetesnőknek világoskodnunk, ahogy ez a bevezető értekezésben mondva volt. Erős, tiszta, izmos, gyakorlati hitünkkel szerzünk mi dicsőséget Egyháznak, Istennek és hódítunk lelkeket a mi Vőlegényünknek.

Az olaj.

Amely a lámpást táplálja: az isteni kegyelem. Enélkül csakhamar kialszik minden lelki fény.

Az olajtartó edény, tömlő, korsó.

Az imádságos lelkiélet, főképpen az elmélkedés, a szentségek. Különösen a buzgó, jól kiaknázott szentáldozás.

Szüzi lelkek vagyunk mi valamennyien, ez igaz, de sajnos egyben nem mind okosak is. Akad köztünk balgató, esztelen.

Okosak.

Azok, akik szorgosan gondoskodnak arról, hogy legyen miből pótolniuk a szüntelen fogyó olajat, (segítő kegyelmeket), amelyekből táplálkozik a világosság. Telik nekik az imából, a szentségekből.

Esztelenek.

Azok, akiknek edényük üres, ima- és lelkiéletük szűkös, kiszáradt. Nem gondoskodnak a pótlásról.

Gondolkodjunk, elmélkedjünk kissé, vajon, az okos vagy esztelen szüzek közé tartozunk-e mi?

MÁSODIK RÉSZ

„Késvén pedig a vőlegény, szunnyadoztak mindannyian és elaludtak. Éjfélkor azonban láрма támadt: Íme jön a vőlegény, menjetek ki elébe! Akkor fölkeltek mindazok a szüzek és rendbehozták lámpáikat. A balgák pedig mondták az okosoknak: adjatok nekünk az olajotokból, mert a mi lámpáink elalszanak. Felelének az okosak, mondván: Hogy esetleg se nekünk, se nektek ne legyen elég, menjetek inkább az árusokhoz és vegyetek magatoknak. És míg azok elmentek venni, jött a vőlegény és akik készen voltak, bementek vele a menyegzőre és bezárult az ajtó.” (Mt 25,5–10)

Beh sokat is mond nekünk ez az ige! Nem érezzük-e, hogy ez Jegyesünknek szeretetből féltő, szóval *féltékeny* szava lelkünkhöz? Az élet Istenének hangja csendül meg itten!

Ragadjunk ki e részletből három mozzanatot:

- a) *A vőlegény késik.*
- b) *A vőlegény megérkezik.*
- c) *A vőlegény hirtelen távozik.*

I. A vőlegény késik

Igen! Ez az esztelen szüzek szerencsétlensége. Oh! Ha „idejében” érkezett volna! A noviciátus idején, a szent fogadalom napján, a lelkigyakorlatok végén milyen örvendetes és ünnepélyes lett volna valamennyiünk részéről a fogadtatása! De ő késik, késik ...

Elérkezik a szürkület, az alkony, beáll az éjszaka. És még mindig nem jön. Homályba merül minden, amiben hajdan hittünk, amiért egykor lelkesedtünk, magának a hivatásnak ügye is. Minden olyan egyhangú, csendes és unalmas. Hol vannak azok az ünnepi izgalmak, amelyek pályánk elején szinte teljesen felejtették a fáradságokat és áldozatokat?

A menyasszony (az Egyház) biztatja a szüzeket. Lehetetlen, hogy a jegyes hűtelen legyen és szavát ne állja. Azért tehát csak várjatok, virrasszatok és mindenkinek készen legyen a lámpása.

Az okos szüzek hisznek is neki. Táplálják lámpásaikat. – Van nekik miből. – Bízna és várnak.

Az esztelenek is utána öntögetnek – ameddig van, – néhány csepp olajat. Be’ kár, hogy tovább nem telik nekik! Hogy oly kicsi az olajos edényük! (Ima és lelkiéletük) Nem gondoskodtak nagyobból. Hiszen – gondolták, – a vőlegény úgyis hamar elérkezik, addig majdcsak telik ...

Ámde a vőlegény még mindig késik. Hol marad? Talán el sem érkezik?!

Az okosak bíznak, a balgák ingadoznak. Aztán „mindnyájan elálmosodtak és elalvának.” (Mt 25,5)

Ezt a vonást talán csak a szépség és teljesség kedvéért, mondjuk, művészi szempontból adta az Úr Jézus az általa festett remek képre. De mi mély és nagyon gyakorlati értéket is tulajdoníthatunk neki.

Békén szunnyadozik az okos és esztelen szűz egyaránt. De minő más az előbbinek és utóbbinak a nyugalma.

Az okosak békéje az Isten békéje, amelyet a világ nem adhat. Nyugodtak, mert mécsesükről jól gondoskodtak. Nyugodtak, mert míg szunnyadoznak, a szívük Istennél virraszt ...

Az eszteleneknek is megvan a maguk békéje, de ez nem az igazi béke, hanem a lanyhaság, nemtörődömség dermedtsége. A vigasztalás, elhagyatottság, szinte jóleső pihenő nekik, mert a kegyelem nem szólítgatja, nógatja őket önmegtagadásra, áldozatokra ebben a lelkiállapotban. Ha úgy egy-egy pillanatra fel is eszmélnek, biztatgatják magukat, míg csak újra el nem szenderegnek: Eh, hiszen mi szüzek vagyunk, választott szüzek vagyunk és még van is néhány csepp olajunk ... Tovább minek is gondolnunk ...

Az idő pedig múlik, gyorsan, nagyon gyorsan múlik, főképpen, ha az ember szunnyad és alszik. Elütötte a tizenegyet ...

Úgy éjfél tájban hirtelen zaj támad, a vőlegény közeledtét jelzik.

II. A vőlegény megérkezik

Kiáltások hangzanak: „Íme jön a vőlegény, jertek ki elébe ...” (Mt 25,6)

A halál beküldi névjegyet ... kopogtat ...

Az okos szüzek az öröm szent idegessége vesz erőt. Végre eljött! Hogyan is vagyunk a mécsesünkkel? Még néhány csepp utánaöntés, s ezzel készen vagyunk, indulhatunk!

Az esztelenek is felébrednek. Álmosan törülgetik szemüket. Nézzünk a lámpásunk után! Ah, éppen kialvóban van. Öntsünk utána! Jaj, de hogyan? A korsó kifogyott, így csak nem mehetünk a vőlegény elé. Most van aztán csak kapkodás. Adjatok nekünk nővérek, adjatok olajat nekünk! A vőlegény előtt így meg nem jelenhetünk!

Nézd a lanyha szerzetesnőt a halálos ágyon. Nem ismered-e rá? Olajat, hamar olajat ide! Csak most el ne hagyjon az Úr Jézus irgalma, kegyelme. Fussatok a gyóntatóért! De hamar, mert reszketek egyetlen lelkem üdvösségéért.

Imádkozzatok értem nővéreim, Szűz Anyám, égi Védőszenteim! A ti érdemeitekben bízom, a ti jótetteitekre számítok s hagyatkozom.

Mindez most már édes-keveset számít a lanyhaságban töltött hosszú élet után. Az isteni Vőlegény minden szerzetesnőt a *saját* lámpásával, *saját* érdemeivel és jócselekedeteivel kíván látni ... Az ítéletkor mindenkinek elég a saját ügyét rendbehozni. Azért tehát: „Nehogy nekünk is, nektek is kevés legyen, menjetek inkább az árusokhoz és vegyetek magatoknak.” (Mt 25,10) Mit is lehetne nekik tanácsolni? Használjátok fel a perceket, ha elpazaroltátok a hosszú esztendőket. De hamar és sietve! Mert a vőlegény ugyan várat magára, de ő nem vár senkire.

De fájdalom! Már késő!

Miközben futkosnak zavarodottan tökéletes bánat, tökéletes szeretet, alapos jó gyónás után, „megérkezik a vőlegény” (Mt 25,10)

III. A vőlegény hirtelen távozik

Akiket készen talált, magához vette, bekapcsolta a hűséges választottak diadalmenetébe. „Ezek” bementek vele a menyegzőre és bezáratott az ajtó. (Mt 25,10)

Hirtelen jött, váratlanul jött. Az élet fonala elszakadt, az ítélet elhangzott, a mennyek kapuja bezárult előttük örökre.

Oh! Ki ne reszketne, ha ezt meggondolja? Csupán rémkép ez? Ijesztő álom? Én, a szűz, én a választott, tiszta szűz, Krisztus hitvesének, az Egyháznak díszjele, nyoszolyója, sőt Krisztus jegyese! Én, én, kizárva az égből?! Lehetséges-e ez?

HARMADIK RÉSZ

Miután az okos szüzek az égbe mentek, „végre megjövének a többi szüzek is, mondván: Uram, uram, nyiss ki nekünk. Ő pedig felelvén monda: Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket.” (Mt 25,11.12)

Tehát eljöttek ők is a szintén hivatalosak, akik azonban választottságukról önhibájukból lemondottak. Megérkeztek ők is az örökkévalóságba. De minő rémület! Az ajtó bezárva. Belülről hallatszik a zene, az ének, az öröm. Kívülről pedig a sötétség és kétségbeesés. Oh! minő epedés fogja el őket meglátni a Vőlegényt, leülni a lakodalmi asztalhoz nővéreik közé, társalogni az örömannyával, a szüzek szüzével Máriával, meg az angyalokkal ... Ah! én is hivatalos voltam, de az alkalmas időt elmulasztottam. Kétségbeesetten zörgetnek az ajtón és olyan hangon, amely még a sziklát is megrepesztené esengve kiáltják: „Uram, uram, nyiss ki nekünk!” (Mt 25,11)

Ámde megmondotta az Üdvözítő: „Nem mind az, aki mondja nekem: Uram, uram, megyen be mennyek országába, hanem aki Atyám akarátát cselekszi, ki mennyekben vagy, az megyen be a mennyek országába.” (Mt 7,21)

„Uram, uram, nyiss ki nekünk!” Nyisd ki az eget, ahol társnőink, nővéreink már élvezik a Te örömeidet ... amelybe minket is meghívtál. Vagy, ha már ez nem lehet, nyiss nekünk legalább mégegyszer a földi élet felé kaput ebből a rettentő sötét börtönből, a halál éjszakájából, hogy valahára már egyszer okosak legyünk, s az időt jól kihasználjuk. Az Úr pedig feleli: Munkálkodni kell, „míg nappal vagy; eljön az éjszaka, midőn senki sem munkálkodhatik.” (Jn 9,4)

A kétségbeesett zörgetésre csak ez a válasz: „Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket.” (Mt 25,12)

Hogyan, Uram, te nem ismered *minket*?

Hát nem te fogadtál-e a szent keresztségben gyermekeidnek? Nem te hívtál-e igaz Egyházadba? Nem értünk ontád-e minden csepp véredet? És adtad oda a keresztfán drága életedet?

„Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket.”

Hogyan? Hát nem te tápláltál minket naponként az oltárodrol, nem te adtad-e tulajdon Anyádat a mi édesanyánknak?

„Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket.”

Íme, nézd itt ujjunkon a gyűrű, amellyel örökre eljegyeztél minket. Itt szívünkön a fogadalmak pecsétje, amellyel kizárólagos tulajdonodba vettél minket ...

„Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket.”

Oh, milyen szégyen és gyalázat ez nekünk!

Tehát a tolvajokkal, rablókkal egy sorsra jutottunk, mert hiszen azok előtt zárják be gondosan az ajtót és hiába zörgetnek, nem nyílik meg nekik.

Az ausztráliai Pokol szigettől még a gonosztevők is annyira rettegnék, hogy inkább öngyilkosok lesznek, sem hogy büntetésből számkivetésbe odajussanak.

És mi a Pokol szigetén a világ söpredéke közt?!

Oh, Nővérek, hogy ezt elkerüljük, most, még ma, kiáltunk: „Uram, Uram, nyisd ki nekünk.” Nyisd ki nekünk szentséges Szívedet. Nyisd meg nekünk a kegyelem forrását, hogy új olajhoz, buzgalomhoz jussunk s lámpásunk megint égjen, vidáman égjen, fellángoljon.

Jól tudjuk, most még szívesen meghallgatsz minket és örömmel teljesíted kérésünket és szívesen bebocsájtasz, valahányszor csak kopogtatunk Szíved ajtaján ... most még, mint szerelmes Vőlegény. Sőt mi több, most még te kopogatsz a mi szívünkön nap-nap után,

szinte állandóan; „Nyiss ki nekem, húgom, barátnőm, galambom, szeplőtelenem! Mert a fejemet harmat lepi és fűrtjeimet az éjjel nedűje.” (Én 5,2)

Mintha azt mondaná: Fázom itt künn a világban, szívedben akarok felmelegedni.

És én, a jegyes, mit is feleljek?

„Felkelek!” Eddig szunnyadtam, de már egyszer felkelek. Meg akarok mozdulni a lelki-életben. Tenni akarok!!

„Felkeltem, hogy kinyissam kedvesemnek és kezem mirhától csepegett, ujjam tele lett finom mirhával.” (Én 5,5)

Felkelek, bármily önmegtágadásomba kerüljön is. Mert mi mást jelent a mirha, mint önmegtágadást, önsanyargatást?

Ezzel a mirhával kenem meg szívem zárait, hogy könnyen nyíljék Jegyesemnek, de zárva legyen minden egyébnek.

Mirha nélkül nem tetszem neki, hiszen: „Ajakai liliomok, finom mirhától csepegnek.” (Én 5,13)

Felkelek és kinyitok neki! Át is adom kezébe szívem kulcsait: akaratomat „Suscipe Domine” „Fogadd el Uram!” Hogy ne is tudjak ezentúl elzárkózni semmi parancsod, tanácsod, sugalmad és tetszésed elől:

„Az én kedvesemé vagyok s a kedvesem az enyém, ki élvezi a liliomokat”. (É. É. 6, 2.)

Addig is kedves Nővérek! Virrasszunk és imádkozzunk, mert nem tudjuk sem a napot, sem az órát, (V. ö. Mt. 25, 13.), hogy mikor a Vőlegény eljön, mint bíró, ebben a minőségben is csak igazolni tudja, a mi utolsó leheletig kitartó, szeplőtelen hűségünket.

Néhány gyakorlati jótanács

Nemde a parabolabeli öt esztelen szűznek az volt a szerencsétlensége, tragikumuk, hogy üres volt az olajos korsója, amelyből táplálnia kellett volna mécsesét, fáklyáját. Ajánlunk tehát öt korsót, amelyek szüntelen árasztják magukból a buzgalomnak, kegyelemnek olaját. Tartsuk azokat szüntelen kéznél!

Első korsó.

Helyes viszonyunk a végcélunkhoz.

- Tiszta, jószándék, gyakran megújítva. Miért jöttél, mit keressz itten?
- Szent közömbösség a teremtett dolgok iránt.
- Válaszd mindig a lelkiéletben a legjobb eszközöket.

Második korsó.

Ha letértél az útról a végcélhoz, akkor vezekelj:

- Kettős lelkiismeretvizsgálás.
- Őszinte heti szentgyónás.
- Alapos évi gyónás a lelkigyakorlatok alkalmával.

Harmadik korsó.

Tedd jóvá hibádat és adj elégtételt az isteni Szívnek.

- Penitenciagyakorlatokkal.
- Szorgalmas munkával.
- Türelem gyakorlásával, a megaláztatásban, betegségben, szenvedésben ...

Negyedik korsó.

Helyes beirányozódás a jövőre.

Adj előljáródnak, lelkivezetődnek őszintén számot lelkedről és fogadd el a lelkivezetést engedelmes lélekkel.

Ötödik korsó.

Az állhatatosság eszközei.

- a) Gondolj naponként a halálra és kérj tőle tanácsot.
- b) Havonként szánj egy napot a lelki visszavonultságra, amennyire ezt hivatásod, teendőid megengedik.
- c) A lelkigyakorlatot évenként úgy végezzed, mintha utolsó volna életedben.

„Hoc fac et vives!”
„Ezt tedd és élni fogsz!”

Életreform

A lelkigyakorlatok legfőbb célja, hogy magunkat legyőzve, életünket minden rendetlenségtől megtisztítsuk, és olyan formába öntsük, amely megfelel Isten nagy gondolatainak és jóságos terveinek.

Aki még nem választott életpályát, az a lelkigyakorlatok alatt az örökigazságok és Krisztus magasztos példája által gyűjtött világosságban legalkalmasabban dönthet sorsa felett. Mi, szerzetesek, akik már a választást megtettük és Istennek legyen örök hála, a tökéletesebb, az apostoli élet javára döntöttünk, a lelkigyakorlatok alatt arra törekszünk, hogy választásunkat megreformáljuk, vagyis életünket megint arra az ideális magaslatra, tökéletességre emeljük fel, amelyet szent hivatásunk megkövetel. Ezen a színvonalon egykor már állottunk, de amelyről talán kissé lecsúsztunk. Amennyiben pedig Isten kegyelméből ilyen lecsúszásról nincsen szó, újabb lendületet kell vennünk ama szinte elérhetetlen magaslatok felé, amelyekre az apostoli léleknek a tökéletesség szempontjából törekednie kell. Hiszen nekünk szól az ige, hogy szentek legyünk, mert a mi Urunk Istenünk, akinek szolgálunk, szent. Tökéletesek legyünk, mert a mi Atyánk, akit itt e földön embertársaink előtt képviselünk és helyettesítünk, tökéletes. A mi saját viszonyainknak megfelelő életterv, életreform megszerkesztésében, megalkotásában segítségünkre lehetnek a következő pontok:

Általános áttekintés

Áttekintem a három nagy, életbevágó gondolatot, amely a lelkigyakorlatok folyamán lelkiszemem előtt felragyog:

- I. Az Isten gondolata.
- II. Az örökkévalóság gondolata.
- III. Krisztus gondolata.

I. Isten gondolata.

1. Isten-e az egyetlen úr felettem? Átérezem és értem-e, hogy Tőle feltétlenül függök és mennyire az Övé vagyok? Megfelel-e ennek a nagy és első igazságnak az én egész életem? Él-e tudatomban, hogy Isten az egyetlen, akit érdemes szeretni, akitől érdemes félni? Dicsérem-e Istent kellően ajakkal és lélettel? Főképpen a szenvedésben? Tisztelem-e Őt saját személyében, előljáróban és önmagamban, mint templomában? Szolgálok-e neki, megtartva minden parancsát és állapotbeli kötelességeimet? Hogyan vagyok a szent közömbösséggel?

II. Az örökkévalóság gondolata.

Mitől félnék, ha most meg kellene halnom? Megteszem-e azt, ami kell, hogy ezt a félelmet eloszlassa?

Kísértés idején gondolok-e az örökkévaló dolgokra? (Szent Teréz állítja magáról, hogy volt oly kísértésben, amikor, hogy megálljon, szüksége volt a pokol gondolatára.)

III. Krisztus gondolata.

Szeretem-e már igazán az Úr Jézust? Ismerem-e Őt? Töreksem-e Őt jobban megismerni? Ő-e lelkemnek ideálja, erényéletem normája? Igyekszem-e az Ő igazi szellemét mindinkább magamba szívni? (Szent szigor magammal, gyengéd áldozatkészség másokkal!)

Lelkesedem-e ügyeiért? (Egyház, missziók, sajtó, szívgárda, stb.) Egyetlen gondom, örömem és bánatom-e Krisztus ügye, érdeke?

Vizsgáljam más szemszögből is, a lelkihaladás hármasság útját:

I. A tisztulás útja (Via purgativa)

Ismerem s ellenőrzöm-e kellőleg magamat? Tűrök-e magamban öntudatosan valami rendtelent, amit hitemmel és józan eszemmel őszintén nem tudok igazolni? Felvettem-e a rendetlen ellen komolyan a harcot érzéseimben, képzeletemben, szívemben? – Óvatos vagyok-e a csábokkal, amelyek a gonoszlélek, a világ, az emberek részéről kísértenek? Milyenek olvasmányaim, tanulmányaim? Barátkozásaim? Nincs-e valami rendtelenség a napirendemben? A világiakkal való érintkezésben? Nem viszek-e ki a házból híreket? Lelkiatyámhoz való viszonyom?

A via purgativa gyakorlatai: a kettős lelkiismeretvizsgálás, szentgyónás, vezeklés, hogyan mennek?

II. A felvilágosodás útja (Via illuminativa)

Két feladat vár ebből a szempontból reám. A világosságot magamba fel kell vennem és azt értékesítenem. Mindazok a gyakorlatok, amelyekkel az isteni fény lelkünkbe hatol, hasznosak, ajánlatosak.

Ilyenek:

A lelkiolvasás, Isten igéjének hallgatása, tanulmányozása. (Szentírás.) Szent Pál a legjobb teológus az apostolok közt, legmélyebben szántott be az Egyház földjébe. Minden tárgyban, tanulmányban keressük Istennek nagy műveit, gondolatait, és mutassunk azokra.

Bár sokat ér olvasni, tanulni és szükséges is, de ennél nagyobb világosságot nyújt az ima, főleg a belső, elmélkedő.

III. Az egyesülés útja (Via unitiva)

A belső, családi viszony a jó Istennel, a teljes Szentháromsággal.

„Ha valaki szeret engem, az én beszédemet megtartja, azt Atyám is szeretni fogja, és hozzája megyünk és lakóhelyet szerzünk nála.” (Jn 14,23)

A Szentlélek jelenléte önmagamban, mint élő templomában. Eucharisztikus egyesülés, lelki és valóságos áldozás. Készület és hálaadás. Szentséglátogatás. Isten színe előtt járás. (Óra-ima.)

Gondoljunk az Isten ház-népével való bizalmas viszonyra is:

1. Mit teszek Jézus Szívéért naponként, hetenként, havonként?
 2. Szűz Mária tiszteletére?
 3. Szent József tiszteletére?
 4. Szent Órzóangyalom tiszteletére?
 5. Egyéb Védőszenteim tiszteletére?
 6. A megholt hívekért?
-

Melyik a főhibám, és annak megnyilvánulásai? Hogyan állítom be azzal szemben a részletes lelkiismeret vizsgálatot? Haditervem a jövő évre ...? Melyik az a főerény, melyre állandóan törekszem? Melyek a feltételeim, elveim, a három fogadalmi erényről?

Állapotbeli kötelmeim:

Iskolai órákra készülök-e? Komolyan dolgozom-e? Igyekszem-e mint tanító, vagy tanárnő is kiváló lenni és így Istennek, Egyháznak becsületére válni? Mint betegápoló, van-e lelkiismeretes gondom a testre és lélekre? Az orvosokkal való viselkedésem megfelel-e mindenben szerzetesnői mivoltomnak?

Milyen a viszonyom előjáróim, társaimmal szemben? A világi tanárokkal és tanárnőkkel? Házbeliekkel?

Szeretnek-e engem? S ha nem, miért nem? Érdeklődjem a kifogások felől, hogy javíthassam hibáimat ...

Függelék

A szerzetesnők gyónását szabályozó újabb egyházi törvények és rendelkezések

1. A régebbi egyházi rendelkezéseket, amelyek a szerzetesnők gyónását szabályozták és szabadságukat éppen ebben a pontban igen szűk keretek közé szorították, boldogemlékű X. Pius pápa lényegesen megváltoztatta és az új egyházi törvénykönyv is meglehetősen enyhítette. Röviden megismertetjük azokat. Előre bocsátjuk azonban, hogy a felsorolandó szabályok, törvények nem csupán a szoros értelemben vett szerzetesnőkre vonatkoznak, hanem kiterjednek azokra a jámbor nőkre is, akik, bár fogadalmat nem tesznek, de előljáróik kormányzása alatt közös életet élnek, jóllehet csak *egyházmegyei jellegűek*. (I. Congr. Relig, 1913. febr. 3.)

2. Mindezeknél a megengedett és az *érvényes* gyóntatásra *külön joghatóság szükséges*, tehát a novíciák gyóntatására is.

3. A szerzetesnők gyóntatására joghatósága van minden bíborosnak, megyés főpásztornak, és azoknak a papoknak, akiknek ez utóbbi a szerzetesnők gyóntatására joghatóságot ad.

4. Ezt a joghatóságot a megyés főpásztor azoknak a szerzetesnőknek gyóntatására, akik közvetlenül fönnhatósága alatt állanak, a saját maga által választott papnak közvetlenül adja. Ha pedig valamely női szerzet testvér-férfi szerzetnek fönnhatósága alatt áll, akkor az illető férfiszerzet fölöljárója terjeszt a főpásztor elé rendes gyóntatót, akit az, ha nincs kifogása az illető (szerzetes vagy világi pap) ellen, felhatalmaz.

Az új egyházi jogrend, hogy a szerzetesnők lelkiismereti szabadságát minél jobban biztosítsa, *hatféle gyóntatót* ismer. Ezek a következők:

Minden szerzetesnő számára rendelt gyóntatok:

a) *A rendes gyóntató*. Ez lehetőleg csak egy legyen, ha csak a szerzetesnők nagy száma többet nem követel. Így lesz a szerzetesnők lelki vezetése, irányítása egységessé. A gyóntató három évre kapja megbízatását. Sőt, a főpásztor másodszor, harmadszor egymásután is meghatalmazhatja, feltéve, hogy más alkalmas papja nincs és a szerzetesnők többsége titkos szavazással ebbe beleegyezik. Ilyenkor mindenkinek szavaznia lehet és kell is, akit csak az ügy érdekel, tehát még a novíciáknak is. Azokról pedig, akik az újból megerősített gyóntatót el nem fogadják, a főpásztor másképpen gondoskodik.

b) *A rendkívüli gyóntató*. Ennek évenként legalább négyszer, bármikor az év folyamán, meg kell jelennie a rendházban. (Szokás szerint a kántorhetek körül.) Előtte minden szerzetesnő, mind a négy alkalommal tartozik megjelenni, vagy azért, hogy meggyónják nála, vagy, ha gyónni nem akar, legalább az áldását fogadja. Ezt az általános kötelezettséget az Egyház azért rendelte el, hogy a félénk lelkek szabadsága is biztosítva legyen, akik különben, éppen a többiek miatt, nem mernének a külön gyóntatóhoz fordulni.

A rendkívüli gyóntató közvetlenül is kinevezhető rendes gyóntatóvá. De nem megfordítva. A rendes gyóntató hivatala letelte után csak egy év múlva lehet ugyanott rendes vagy rendkívüli gyóntató.

c) *Kijelölt gyóntatok*. A főpásztor körülmények szerint jelöl meg az említetteken kívül még néhány lelkiatyát, akiknél a szerzetesnők, ha szükségét érzik, *különös esetekben*, szabadon meggyónhatnak, anélkül, hogy ezt mindenkor kérniük kellene a főpásztortól.

Ha a szerzetesnő a rendkívüli gyóntatónál, vagy a kijelölt gyóntatók valamelyikénél gyónni kíván, még ha erre látszólag nincs is különösebb oka, a főnöknő ezt meg nem

tagadhatja. Sőt nemtetszését sem árulhatja el. Ámde a meghívott gyóntatóra hárul a feladat, hogy amennyiben különös fennforgó okot nem lát, a szerzetesnőt rábírja, hogy máskor a rendes gyóntatónál végezze szentgyónását.

Ha a főnöknő visszaélést sejt, a főpásztornak tegyen jelentést.

Egyes szerzetesnők számára engedélyezett gyóntatók.

d) *Külön gyóntató.* Ha valamelyik szerzetesnő lelkibékéje és a tökéletességben való haladása szempontjából szükségesnek találja, a főpásztortól kérhet külön gyóntatót.

A b) c) d) alatt felsorolt gyóntatok minden határidő nélkül (tehát nemcsak 3 évre) nevezhetők ki. Akármelyikből lehet azonnal, ugyanott, rendes gyóntató.

e) *Betegek számára engedélyezett gyóntató.* Az a szerzetesnő, aki olyan súlyos beteg, hogy betegsége, ha nem is halálos, de veszélyt hozhat, vagy néhány hétig eltarthat, vagy lelkét nagyon lesújtja, elcsüggeszti, bármelyik lelkiatyát, akárhányszor magához kérheti, akit abban az egyházmegyében nők gyóntatására a püspök felhatalmazott. (Hazánkban nem szokás a gyóntatási felhatalmazást csupán férfiakra korlátozni.) A főnöknő ezt a betegnek meg nem tilthatja, sem egyenesen, sem közvetve! A meghívást írásban vagy üzenettel lehet elintézni. A főnöknő ügyeljen, hogy a híradásokkal a fegyelem meg ne lazuljon – miért is, legjobb, ha ezt lehetőleg maga intézi.

f) *Alkalmi gyóntató.* A felsoroltakon kívül, ha a szerzetesnő lelki nyugalma kívánja, bármelyik papnál meggyónhat, aki nők gyóntatására nyert felhatalmazást. De ennek a gyónásnak vagy *nyilvános templomban*, vagy *nyilvános*, vagy *félnyilvános kápolnában* kell történnie, avagy *olyan helyen, amely nők gyóntatására ki van jelölve*. Félnyilvánosak azok a kápolnák, amelyek nem egyes családoknak vannak engedélyezve, hanem intézmények célját szolgálják, ahol tehát mindenki eleget tehet az ünnepi szentmisehallgatás kötelezettségének. Ilyenek a kórházi, szerzetesi kápolnák mind. Ilyen helyeken akár ott találja a szerzetesnő a papot, akár odahívhatja, meggyónhatik és *érvényesen* feloldozható, még akkor is, ha nem volna éppen szüksége a szentgyónásra.

A *hely* – azonban ilyen esetben – ha ti. az illető papnak a szerzetesnő gyóntatására nincsen joghatósága – *az érvényesség feltétele*.

Szabálynak mondhatjuk tehát, hogy olyan helyen, ahol világi nőket gyóntatni szabad, ott a szerzetesnőt is bármelyik pap – akinek egyházmegyei joghatósága van – *érvényesen feloldozhatja*.

Ott azonban, ahol nőket gyóntatni az egyházjog szerint *nem szabad*, ott a szerzetesnő feloldozása érvénytelen! A szerzetesnők feloldozására felhatalmazott pap azonban még ilyen helyeken is adhatja a szerzetesnőknek *érvényes* feloldozást, habár vétkeznek, ha ezt megfelelő, szükséges ok nélkül tenné.

Szükséges tehát ezért tudnunk, hogy hol nem szabad világi nőket gyóntatni, feloldozni? Megfelel erre a 909. kánon, 1., 2. §§ és 910. kánon, 1. §-ra.

Ugyanis a 909. kánon 1. §-a így szól: „A nők gyóntatására szánt gyóntatószék mindig nyílt és szembetűnő helyen helyeztessék el s általában templomban, vagy nyilvános, avagy félnyilvános kápolnában legyen, amelyek nők számára szolgálnak.

2. §. A gyóntatószékben a (női) gyónó és gyóntató között odaerősített, finoman átlyuggatott rács legyen.”

910. kánon 1. §-a „A nőket, – a betegséget és az igazi szükségletet leszámítva, – nem szabad gyóntatószéken kívül meggyóntatni.”

Az erkölcsstanírók valamennyien a nőknek gyóntatószéken kívüli, vagy rácsnélküli gyóntatását, – még ha kis leányokról volna is szó – *súlyos bűnnek* minősítik.

A 909. és 910. kánonokban felhozott körülmények közül azonban csakis maga a hely az, amelytől a szerzetesnő *érvényes* feloldozása függ. Ennek a feloldozásnak tehát, ha a papnak apácák gyóntatására nincsen felhatalmazása – a templomban nyilvános, – vagy félnyilvános

kápolnában vagy általában olyan helyen kell történnie, amely a nők gyóntatására ki van jelölve. Ezekon a helyeken kívül érvénytelen.

Így tehát, ha a szerzetesnők gyóntatására fel nem hatalmazott pap valamelyik szerzetesnőt a beszédszobában oldozná fel, ez a feloldozás semmis és érvénytelen volna. Ha ugyanott világi nőt oldozna fel, a feloldozás – bár tilos – de érvényes volna.

Ha valaki alkalmilag, kivételesen meggyónt, ezt tőle számon nem kérhetik és senkinek bejelenteni nem tartozik. Viszont azonban a szerzetesnőnek sincsen joga azon a címen, hogy alkalmilag gyónni akar, a házi fegyelmet és rendet megsérteni. A főnöknő sem köteles ilyen alkalmi gyónásokra engedélyt adni, – kiengedni – jóllehet, a szeretet sokszor tanácsolja, hogy azt megtegye.

Jó és egészséges szerzetesi szellemre mutat, és Isten különös áldásával jár, ha a szerzetesnők az Istentől küldött, a Főpásztortól kijelölt rendes gyóntatóval beérik s más gyóntatót – az évnegyedi gyónásokat leszámítva – sem nem keresnek, s nem is kérnek, hacsak rendkívüli ok erre nem kényszeríti őket.

Néhány gyakorlati útbaigazítás betegápoló nővérek számára

1. Midőn az Egyház a szerzetesnőit klinikákra, kórházakba küldi ápolóknak, azt óhajtja, hogy azok az irgalmasságnak ne csak testi, hanem lelki cselekedeteit is gyakorolják, és így a lelkek üdvözítésén is hathatósan közreműködjenek.

2. Éppen ezért sokat imádkozzanak a rájuk bízott – főleg lelki veszélyben forgó – betegekért. Hozzanak áldozatokat, ajánlják fel értük munkájukat, virrasztásaikat, szenvedéseiket. Lássák, ápolják bennük a szenvedő Krisztust. Kérjék mindenkor a „Jó Tanács Anyját” és a „Bölcsesség Székét”, hogy a lélekmentés, üdvözítés nagy munkájában okosan és helyesen járjanak el.

Éppen azért hasznos a következőket tudniuk:

3. A katolikus betegeket igyekezzenek ügyesen és szeretettel rábírní, hogy a szentségekhez mielőbb és minél gyakrabban járuljanak, a szent kenetet se halasszák a legvégsőre. Vegyék azt fel azonnal, ha betegségük veszélyessé válik, mert ez a szentség nemcsak nagy lelkisegélyt nyújt, hanem az egészséget is helyreállítja, ha a beteg kellően felkészülve, idejekorán fogadja s ha az egészség lelki üdvére válik. Sok beteg *éppen azért* hal meg, mert nem vette fel idejében a szent kenetet.

4. Legyen kéznél mindig jó könyv, melynek segítségével a beteg a szentségek felvételére előkészülhet és épületesen töltheti idejét.

5. Sürgős szükségben és általában minden haldoklóval indíttassa fel a nővér a hitet, reményt, szeretetet, a tökéletes bánatot. Nyújtsa neki a búcsúskeresztet és hívassa segélyül az Úr Jézus szent Nevét, ami a búcsú elnyerésének feltétele. Ébresztse fel benne egyben a szándékot is, hogy a teljes búcsúban részesülni kíván.

6. Ha a *katolikus* beteg eszméletlen állapotba jutott, mielőtt a szentségekhez járult volna, azért a feloldozást és *utolsó kenetet* meg kell neki adni, még akkor is, ha a bűn elkövetése közben vesztette el az eszméletét, mint pl. az öngyilkos vagy a párbajozó. Ezeket a legszükségesebb szentségeket csak is akkor tagadja meg az Egyház, ha valaki, haláláig teljesen istentelenül élt – és így semmiféleképpen sem tételezhető fel, hogy esetleg mégis a végveszélyben Istenhez akar térni, bár annak jelét adni már nem tudja.

Mit tehetünk az eretnek vagy szakadár betegekkel?

7. Az irgalmas samaritánus példáját követve, a másvallású felebarátainkat se hagyjuk lelki segély nélkül. A keresztény felebaráti szeretet sürgeti, hogy ezeknek lelkét is igyekezzünk megmenteni.

8. Sohasem szabad a nem katolikushoz a *saját* papját önként hívni, hogy a beteget a saját vallása vigaszában részesítse. Ezzel közreműködnénk abban, hogy a beteg téves hitében megerősödik. Ha a beteg maga óhajtja a lelkészét, a legcélszerűbb a beteggel azonos vallásúval a nemkatolikus lelkésznek egyszerűen hírül adni, hogy: „*van a kórházban valaki, aki veled beszélni óhajt.*”

9. Igyekezzünk azonban a szegény, veszélyben forgó lelken mindenképpen mi magunk segíteni, hogy az örök kárhozatalnak ne legyen martaléka.

10. Éppen ezért, akár járt nála a saját lelkésze, akár nem, sürgős szükségben indíttassuk fel a beteggel – még a nem kereszténnyel is – rövid fohászokkal a hitet, reményt, szeretetet, a tökéletes bánatot. A tökéletes bánat Istennek tiszta, önzetlen szeretetéből fakad: pl. így indíthatjuk fel: „Oh Istenem, teljes szívemből szeretlek, mert Te legfőbb, szeretetre legméltóbb Jóság vagy, miért is bánom bűneimet és kész vagyok inkább meghalni, mint Téged súlyos bűnnel megbántani!”

A nem keresztényt, ha hajlandó kereszténnyé lenni, sürgős szükségben mi magunk megkereszteljük. A kerestség formája, amelyet a vízöntés közben alkalmaznunk kell: „Én téged megkeresztellek az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.”

11. A *nem katolikus* súlyos betegre is hívjuk fel a katolikus lelkész figyelmét. A 731. kánon ugyan határozottan megtiltja, hogy az Egyház szentségében más vallásúakat részesítsünk, míg azok tévedéseiket meg nem tagadták s az Egyház kebelébe nem tértek. Még akkor sem szabad ezt tennünk, ha az illetők jóhiszeműek s kérik. A főoka ennek a *botrány*, amelyet ezzel a katolikusoknak okoznánk, akik így elvesztenék iszonyukat az eretnokség és a szakadarság iránt. Másrészt ilyen eljárással csak megerősítenők a másvallásúakat tévedésükben. Éppen ezért sohasem szabad *egészséges, veszélyben nem forgó* másvallásúnak a szentségeket kiszolgáltatni, még akkor sem, ha jóhiszeműen kéri is. Nincs azonban akadálya, hogy a súlyos veszélyben forgó másvallású keresztényt is a szentségekkel megmentsük, a) ha az illető jóhiszemű, b) ha a szentségeket *szívesen fogadja, sőt kéri*, c) ha a botrány alkalmas módon elhárítható. Miért is ilyen esetben jelentsük ki a körülállóknak, hogy az Egyház a szentségeket az életveszélyben forgó nem katolikusoknak csakis azért szolgáltatja ki, mert jóhiszeműségüket *feltételezi* s lelkük nagy veszélyben forog.

12. Ha tehát remélhetjük, hogy az illető beteg elfogadja a katolikus hitigazságokat, felhívjuk erre, s egyszerűen azonnal visszavesszük a katolikus Egyházba. Minden szentséget, kegyelmet megadunk neki, amelyben a haldokló katolikus csak részesülhet.

Ha nincs remény, hogy a beteg kifejezetten is hajlandó az áttérésre, akkor ne zavarjuk őt jóhiszeműségében, de a katolikus pap kérdezze meg azt tőle, vajon hajlandó-e elfogadni azt a lelkisegélyt, amibe Krisztus nevében részesítheti. Amennyiben a beteg hajlandó erre, indíttassuk fel vele a hitet, reményt, szeretetet, tökéletes bánatot s igyekezzünk őt legalább valamiféle általános bűnvallomásra rábírní. Erre legalább feltételelesen feloldozandó és a szentkentben részesítendő. (Vermeersch III. n. 196.)

A jóhiszemű *szakadárt* (görög nemegyesült orosz, szerb, román) ezenkívül – ha botrány nélkül lehet, – a szentáldozásban és apostoli áldásban is részesítsük. (Ubach Th. M. II. n. 716.)

Ha a *nem katolikus* (esetleg hitehagyott) haldokló nincs is magánál, akkor is, miután a hit, remény, szeretet és bánat fohászait fülébe súgtuk, a feltételes feloldozásban és szent kenetben részesülhet, – feltéve, hogy ha nem viseltetett a katolikus vallás iránt gyűlölettel és nem tudjuk róla biztosan, hogy ebben a gyűlöletben mindvégig kitartott. (Schüch– Polz Pastoraltheologie Hodegetik, 1136. S.)

13. Ha kétséges, hogy a beteg meg van-e érvényesen keresztelve, akkor a keresztséget mindig először feltételesen kiszolgáltatjuk. Ugyancsak feltételesen kereszteljük meg azt is, aki mielőtt eszméletét elvesztette, hajlott a kereszténység felé.¹ (Ubach, II. n. 714.)

14. Mivel az újabb tudományos kutatások szerint a természetes halál az életműködések megszűnése után csak bizonyos idő múlva következik be, azért a szentségeket a látszólag már meghaltnak (feltételesen) kiszolgáltatathatjuk. És pedig, ha az életműködések megszűnése lassan, természetes módon következett be, legalább félóra múlva, vagy később. Ellenkező esetben két, három, sőt több óra múlva is. Ilyen eset főleg akkor van, ha az embert szélhűtés, fulladás, villámcsapás, mérgezés érte, avagy epilepsziában vagy kolerában szenvedett. A halál bekövetkezésének teljesen biztos jele, csupán a beállott rothadás, amelyet az erős hullaszag stb. azonnal elárul.

Ha a felemelt kéz mögé sötét helyen világosságot teszünk és a kéz még áttetsző, sőt rózsaszínű, akkor valószínűleg tetszhalottal van dolgunk. Ha a halál bekövetkezett, a kéz akárcsak márványból volna, nem bocsátja át a világosságot. Újabban villamossággal még biztosabban megállapíthatjuk a halál beálltát. A kísérlet a következőképpen történik: Elővesszük a villamos battériát, a sodronyokat kissé meghegyezve, egyiket a nyakba, másikat a lábba szúrjuk, de úgy, hogy a vénákat ne érje. Ha a villamos áram három órán túl is összehúzza az izmokat, az arcon fájdalom vagy nevetésingereket tüntet fel, akkor az illető egyén még tetszhalott állapotban van. Ellenkezőleg a villamosáram semmi feltűnő hatást nem mutat. (Schüch–Polz. Hodegetik 1133. S.)

15. Ne feledjük, hogy főképpen az eszméletlen állapotban levő betegre a legszükségesebb s leghatásosabb a szent kenet szentsége.

16. A szent kenetet ugyanabban a betegségben egyszer vagyunk kötelesek feladni, illetőleg felvenni. De szabad azt kérni, felvenni, ha az előbbi felvétele óta már egy hónap eltelt és valószínű, hogy az előző életveszély talán már elmúlt és újabb életveszély következett be. Jóllehet ugyanaz a betegség idézte is fel azt. Az utolsó kenet ismétlése a régi egyház gyakorlatának jobban megfelel és a léleknek rendkívül nagy kegyelmeket ad.

17. Gondoskodnunk kell, hogy az utolsó kenet olaját nagycsütörtökön, vagy a következő napokban azonnal az újonnan szentelttel cseréljük ki. Ugyanis, a nagy szükségtől eltekintve, súlyos bűn a szentséget a régi olajjal kiszolgáltatni. A régi olajat, amelyet a püspök az előző év nagycsütörtökén szentelt, a tabernaculum előtt lobogó örökmécseben égessük el.

Jegyzet. Van hitigazság, amelynek tudása és hívese minden emberre, aki csak esze használatát elérte, az örök üdvösségre *feltétlenül* szükséges. Így Szent Pál azt mondja: „Az Istenhez járulónak hinnie kell, hogy ő van és az őt keresőknek megjutalmazója.” (Zsid 11,6) Ilyen igazság továbbá valószínűleg az is, hogy az Istenben három személy van, és hogy Isten Fia értünk emberré lett és minket megváltott. Nem szabad tehát senkit megkeresztelni vagy feloldozni, aki ezeket az igazságokat nem hiszi s nem tudja. Azért még az önkívületi állapotban levőnek is (főleg a nem keresztényről van szó,) a szentség feladása előtt a hitvallás formáját a nevezett igazságokra vonatkozólag néhány szóval a fülébe sűgjük, mert igen sokszor megtörténik, hogy a beteg hall és ért, jóllehet annak semmi jelét sem tudja adni.

18. *Szabad-e a szerzetesnőknek tilos orvosi műtéteknél közreműködniük?*

Ilyen műtétek pl. a morfium-injekciók *avégből*, hogy a haldokló eszméletét veszítse, a magzatelhajtás, kiölés. Sohasem szabad a nővéreknek ilyen műtéteket maguknak

¹ A feltétel, amely alatt a keresztséget (utolsókenetet) kiszolgáltatjuk, ez: „Ha van szándékod ezt a szentséget felvenni, én téged megkereszteltek ... stb.” és sohasem ez: „Ha méltó vagy reá ...” Ugyanis ezek a szentségek az *utólagos* bánattal elélednek.

végrehajtaniuk és mintegy az orvos *szándékával is egyetérteniük*. Maga az asszisztálás, az eszközök, a beteg előkészítése stb. sem engedhető meg a magán és olyan kórházakban, amelyeket a szerzetesrend tart fenn. Ilyen kórházakban az orvosokkal, intézőkkel már olyan szerződést kell kötni, hogy a nővérektől semmi olyasfélét nem követelnek, ami a lelkiismeretükkel ellenkezik. Nyilvános (állami, megyei, városi) kórházakban, klinikákon, azonban, nagyobb rossz elkerülése miatt *tűrhető*, hogy a nővérek egyszerűen az operációt előkészítsék, asszisztáljanak. Különben az eltávolításuk, amely így kétségkívül bekövetkeznék, a vallásra, a lelkekre igen nagy kárt jelentene. Akadnának világi ápolók, akik az ilyen közreműködésre helyettük készségesen vállalkozva, így a tiltott műtéteket amúgy is tovább végrehajtanák. Kétséges esetben bízzanak a nővérek a különben lelkiismeretes orvos jóhiszeműségében és bátran, nyugodtan asszisztálhatnak a műtétek végrehajtásában. (Vermersch II. n. 139; Noldin II. n. 129.)

Az előjáróknak (főnöknőknek, prefektáknak stb.) szánt önvizsgálati formát gyakorlati okokból külön füzetkében adjuk.